

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΝΟΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ ΙΔ'

ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19

15 ΙΟΥΝΙΟΥ 1965

ΑΡΙΘ. 12

Η ΑΓΑΠΗ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΦΥΣΙΝ ΑΠΟ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΣΚΟΠΙΑΣ

«Ἐν ὄσφ ζωῆ καὶ ἀναπνέω καὶ σωφρονῶ, δὲν θὰ παύσω πάν-
τοτε νὰ ὑμνῶ μετὰ λατρείας τὸν Χριστὸν μου, νὰ περιγράψω
μετ' ἔρωτος τὴν φύσιν...».

Ἀλέξανδρος Παπαδιαμάντης

Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς μακρὰν τοῦ Χριστοῦ ζῶντας, οἱ ὁποῖοι
βεβηλώνουν τὴν μετὰ τῆς φύσεως ἐπαφὴν αὐτῶν διὰ ποικίλων
παρεκτροπῶν καὶ ἀσχημιῶν, ἀντιθέτως οἱ Χριστιανοὶ — ἰδίως
κατὰ τοὺς θερινοὺς μῆνας — δύνανται νὰ ὀργανώσουν καὶ νὰ συ-
στηματοποιήσουν τὴν ἐπαφὴν των μετὰ τὴν φύσιν πρὸς ἀγνήν ἀπό-
λαυσιν αὐτῆς.

Ἡ φύσις, ὡς δημιουργία τοῦ Θεοῦ, ὀδηγεῖ τὸν ἄνθρωπον εἰς
τὸ νὰ διῖδῃ τὸν ἀόρατον Κτίστην· «τὰ γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ ἀπὸ
κτίσεως κόσμου τοῖς ποιήμασι νοούμενα καθορᾶται, ἢ τε ἀίδιος
αὐτοῦ δύναμις καὶ θεϊότης» (Ρωμ. α', 20). Οἱ ψαλμοὶ τῆς Πα-
λαιᾶς Διαθήκης θὰ παραμένουν εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας ὡς θεία
τροφή διὰ τὰς ψυχὰς, αἱ ὁποῖαι νοσταλγοῦν τὰ ἄνω. Ἡ πίστις
ἐνισχύεται διὰ τῆς μελέτης τῆς φύσεως, ἥτις οἰονεὶ ἀποτελεῖ
ἀληθῆ ἀπέραντον ναόν, ἐν τῷ ὁποίῳ λατρεύεται ὁ Θεός. Ὁ οὐρανὸς
εἶναι ὁ ἀχανὲς θόλος τοῦ ναοῦ αὐτοῦ. Αἱ χιονοσκεπεῖς Ἄλπεις,
τὰ Οὐράλια, τὰ Ἰμαλία, τὰ Πυρρηναῖα εἶναι οἱ μαρμάρινοι στῦ-
λοι, οἱ ὁποῖοι ὑποβαστάζουν τὴν ἱερὰν οἰκοδομήν, Αἱ πεδιάδες,
αἱ θάλασσαι καὶ αἱ λίμναι εἶναι τὰ εἰκονοστάσια. Πᾶσα πνοὴ καὶ
καὶ πᾶσα κτίσις εἶναι τὸ ἐκκλησίασμα. «Καὶ ἀπὸ τὰ βάθη τοῦ

τρισεγίστου τούτου ναοῦ μία πολύφωνος ψαλμοψαλμία ἀκούεται, ἀναβαίνουσα πρὸς τὰ ὑψηλά, ἐν τῇ ὁποίᾳ ὁ βόμβος τῶν ἐντόμων, οἱ βρυχηθμοὶ τῶν λεόντων, οἱ κρωγμοὶ τῶν ἀετῶν, τὸ βέλασμα τῶν ἀρνίων, τὸ μινύρισμα τῶν πτηνῶν, ὁ γδοῦπος τῶν κυμάτων, ὁ φλοῖστος τοῦ ρύακος, ὁ ψίθυρος τοῦ δάσους, ὁ θροῦς τῶν φύλλων, τὸ παράπονον τοῦ ἀνέμου ὡς γλυκύφωνοι ψάλλται καὶ δομέστικοι καὶ κανονάρχαι παρελαύνουν», διὰ τὰ δοξολογήσουν τὸν Πλάστην καὶ παντοδύναμον βασιλέα τοῦ παντός.

Ἡ φύσις ὑποβοηθεῖ τὸν Χριστιανὸν νὰ αἰσθανθῇ βαθύτερον τὴν ὑμολογίαν τῆς Ἐκκλησίας μας. Ἰδίως ἡ ἑορταστικὴ ὑμολογία τοῦ Δεσποτικοῦ κύκλου τῶν ἑορτῶν εἶναι στενῶς συνυφασμένη μετὰ τὸ φυσικὸν περιβάλλον. «Εὐφραίνεσθω ἡ κτίσις, χορευέτω ἡ φύσις», ἀκούομεν εἰς τὸ Δοξαστικὸν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ. «Σκιρτήσατε τὰ ὄρη, Χριστοῦ γεννηθέντος», λέγεται εἰς τὴν ὑμολογίαν τῶν Χριστουγέννων. «Ρανάτωσαν ὕδωρ νεφέλαι!», ψάλλομεν καὶ κατὰ τὴν ἑορτὴν τῆς Ὑπαπαντῆς. «Νῦν πάντα πεπλήρωται φωτὸς, οὐρανὸς τε καὶ γῆ καὶ τὰ καταχθόνια. Ἐορτάζετε γοῦν πᾶσα κτίσις τὴν ἔγερσιν τοῦ Χριστοῦ, ἐν ἣ ἑστερέωται», ψάλλει τὸ μεγαλειῶδες τροπάριον τοῦ κανόνος τῆς Ἀναστάσεως. «Εὐφραίνεσθω τὰ οὐράνια, ἀγαλλιᾶσθω τὰ ἐπίγεια», ψάλλομεν καὶ κατὰ τὰς Κυριακάς. «Πᾶσα ἡ κτίσις ἠλλοιοῦτο φόβῳ...», ἀντηχεῖ ὁ θρῆνος τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς. Καὶ κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ Σταυροῦ ἀκούεται τὸ χαρμόσυνον θούριον: «Ἀγαλέσθω τοῦ δρυμοῦ ξύλα σύμπαντα».

Ἡ Ὁρθόδοξος ἐν γένει λατρεία ὀδηγεῖ ἡμᾶς εἰς τὸ νὰ βλέπωμεν μετὰ συμπαθοῦς βλέμματος τὸν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ πλασθέντα ὑλικὸν κόσμον καὶ τὰς καλλονὰς τῆς ὑλικῆς κτίσεως, ἡ ὁποία παρουσιάζεται διαρκῶς προσωποποιουμένη ἢ μετέχουσα τῆς ἐκ τῶν πνευματικῶν γεγονότων δημιουργουμένης χαρᾶς ἢ λύπης. Ἐαρ, ἥλιος, σελήνη, ἄστρα, φῶς, σκότος, ὄμβρος, πῦρ, καῦμα, δρόσοι καὶ νιφετοί, πάγοι καὶ ψῦχος, πάχνη καὶ χιόνες, ἀσπραπαὶ καὶ νεφέλαι, οὐρανοί, γῆ, ὄρη, βουνά, ξύλα τοῦ πεδίου καὶ τοῦ δρυμοῦ, κέδροι, ποταμοί, πηγαὶ καὶ θάλασσαί, πάντα τὰ στοιχεῖα τῆς φύσεως καὶ οἱ ἔμψυχοι ὄργανισμοὶ παρουσιάζονται ὡς μετέχοντα τῶν ὑπὸ τῆς Ὁρθοδόξου Λατρείας ἐκφραζομένων πνευματικῶν σκιρτημάτων καὶ ἐσωτάτων κραδασμῶν τῆς ψυχῆς ἡμῶν.

Τὸ πνεῦμα τῆς ἀγάπης πρὸς τὴν φύσιν καὶ ὁ πόθος τοῦ ἕξα-
γιασμοῦ τῆς ἀπαντῶνται καὶ εἰς τοὺς ἐκκλησιαστικούς συγγραφεῖς
καὶ τοὺς ὀρθοδόξους λογοτέχνας. Εἶναι περίφημοι λ.χ. οἱ ὕμνοι
τῆς φύσεως εἰς τὰς ὀμιλίαις τοῦ Μ.Βασιλείου «εἰς τὴν Ἑξαήμερον».
Εἰς ἓν ἀπὸ τὰ βαθύτερα ἔργα του ὁ ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης
πανηγυρίζει μαζὶ μὲ τὴν φύσιν ἐπὶ τῇ Ἀναστάσει τοῦ Σωτῆρος.
Ὁ ἱερός ἀσκητῆς αἰσθάνεται ἱερὰν συγκίνησιν, ὅταν ἀκούῃ τὴν
«ἐναρμόνιον μουσικὴν, ποῦ τῶρα κάμνουν μὲ τὰς γλυκυτάτας
φωνάς των ἐπάνω εἰς τὰ χρυσοπράσινα καὶ δασύφυλλα δένδρα αἰ
ἀηδόνες, αἰ τριγόνες, οἱ κόσσυφοι, οἱ κόκκυγες, αἰ πέρδικες, αἰ
κίσσαι, αἰ φάσσαι, οἱ σπῖνοι καὶ ὅλα τὰ λοιπὰ ὠδικὰ ὄρνεα καὶ
πουλιά καὶ πῶς συνερίζονται νὰ νικήσῃ τὸ ἓνα τὸ ἄλλο μὲ τὰ ποι-
κιλόφθογγα καὶ γοργογλυκίστρεπτα αὐτῶν κελαδήματα». Καί,
ἀφοῦ συνεχίζει τὴν τόσον λυρικὴν αὐτὴν περιγραφὴν, ἐρωτᾷ:
«Δὲν βλέπεις πῶς τῶρα ὅλα τὰ ὀρατὰ κτίσματα, ὅπου καὶ ἂν
γυρίσῃς νὰ ἰδῆς, εἶναι τερπνά, εἶναι εὐδῆ, εἶναι δροσάδῃ, εἶναι
χαριέστατα καὶ πανευφρόσυνα, εὐχαριστοῦντα τὰς πέντε αἰσθή-
σεις τοῦ σώματος, καὶ πῶς φαίνονται ὡσὰν νὰ συνανεστήθησαν
μὲ τὸν Χριστόν...». Ἀνέκαθεν ἓν γνώρισμα τῶν ἁγίων τῆς Ἐκ-
κλησίας μας καὶ ἰδιαιτέρως τῶν ἀσκητῶν ἦτο ἡ οἰκειότης καὶ ἡ
φιλία μὲ τὴν φύσιν. Χαρακτηριστικὰ ἐπὶ τοῦ προκειμένου εἶναι
τὰ ἀρχαῖα ἀσκητικὰ κείμενα (Λειμωνάριον — Βίος Μ. Ἀντωνίου
κ.λ.π.). «Οἱ μοναχοὶ συνηθίζουν νὰ τρέφουν τὰ πουλιά, τὰ ζῶα,
ἀκόμη καὶ τὰ μυρμήγκια. Μερικοὶ ἀπὸ αὐτοὺς ἔχουν φιλικὰ σχέ-
σεις καὶ μὲ τὰ θηρία τῆς ἐρήμου». Εἰς ἐκεῖνον, ποῦ ἀποκτᾷ τὴν
καθαρότητα, διαβάζομεν εἰς τὰ Ἀποφθέγματα τῶν Πατέρων,
τὰ πάντα ὑποτάσσονται, ὅπως εἰς τὸν Ἀδὰμ μέσα εἰς τὸν Παρά-
δεισον πρὶν ἀπὸ τὴν παράβασιν τῆς ἐντολῆς».

Τοιοτοτρόπως πᾶς Χριστιανὸς ἀντικρύζει τὴν φύσιν μὲ τὴν
ἰδίαν διάθεσιν, μὲ τὴν ὁποίαν τὴν ἀντίκρυζε καὶ ὁ «ἅγιος τῶν
νεοελληνικῶν γραμμάτων» Ἀλέξανδρος Παπαδιαμάντης. Οὗτος
εἰς τὸ περίφημον «μανιφέστο», τὸ ὁποῖον προτάσσει εἰς τὸν «Λαμ-
πριάτικον ψάλτην» ὁμολογεῖ: «Ἐν ὄσφ ζῶ καὶ ἀναπνέω καὶ σω-
φρονῶ, δὲν θὰ παύσω πάντοτε νὰ ὑμῶ μετὰ λατρείας τὸν Χρι-
στὸν μου, νὰ περιγράφω μετ' ἔρωτος τὴν φύσιν...».

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ
Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

ΑΠΟ ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΚΑΤΗΧΗΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ

Ἐπὶ τῇ λήξει τῶν μαθημάτων τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων δημοσιεύομεν λίαν ἐνδιαφέρον καὶ διαφωτιστικὸν ἄρθρον τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἐδέσσης καὶ Πέλλης κ. Διονυσίου, περὶ τῶν πρώτων ἐν Ἑλλάδι Κατηχητικῶν Σχολείων.

Ἔχουν περάσει τώρα πενήντα καὶ πλέον χρόνια. Κατὰ τὸ ἔτος 1915 ὑπηρετούσαμεν ὡς Ἱεροκήρυξ εἰς τὴν Μητρόπολιν Ἐπισκοπὴν τότε—Μεσσηνίας. Κατὰ τὴν ἐπιστράτευσιν τοῦ ἔτους ἐκείνου εἴχομεν τοποθετηθῆ ὡς στρατιωτικὸς ἱερεὺς εἰς τὸ 3ον Σύνταγμα πεζικοῦ εἰς τὴν Χαλκίδα. Ἐκεῖθεν μετετέθημεν ὡς ἱερεὺς τοῦ 9ου Πεζικοῦ Συντάγματος εἰς Καλάμας καὶ Ἱεροκήρυξ τῆς Ἐπισκοπῆς Μεσσηνίας. Εἰς τὸ 9ον Σύνταγμα εἴχομεν ὑπηρετήσῃ ὡς Ἱεροκήρυξ αὐτοῦ κατὰ τοὺς ἀλημονήτους ἐνδόξους πολέμους τοῦ 1912 καὶ 1913. Ὅταν μετετέθημεν ἐκεῖ εἰς Καλάμας εὐρέθημεν πρὸ γνωστοῦ κόσμου, τοῦ κόσμου 1912 καὶ 1914, ποὺ μαζί του συνεπολεμήσαμεν εἰς δύο ἐνδόξους πολέμους. Τὸ ἔδαφος ἦτο σχεδὸν γνωστόν. Ἡ ψυχολογία τοῦ λαοῦ καὶ αὐτὴ γνωστὴ εἰς ἡμᾶς. Καὶ ἔτσι δὲν εὐρέθημεν πρὸ δυσκολίας νὰ γνωρίσωμεν πρῶτον τὴν ψυχολογίαν τοῦ κόσμου καὶ ὕστερον νὰ ἀρχίσωμεν τὴν ἐργασίαν μας. Οἱ στρατιῶται μὲ ἄδολον χαρὰν μᾶς ὑπεδέχθησαν καὶ μᾶς περιέβαλαν καὶ πάλιν μὲ τὴν ἀφοσίωσιν καὶ τὴν στοργὴν των. Ὁ ἀείμνηστος Ἐπίσκοπος Μεσσηνίας Μελέτιος Σακελλαρόπουλος καὶ αὐτὸς ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς μᾶς περιέβαλε μὲ ἀγάπην, στοργὴν, καὶ ἀφοσίωσιν καὶ ἐμπιστοσύνην καὶ μᾶς ἔδωκεν ὀλόκληρον τὸ δικαίωμα διὰ τὸ ἔργον, εἰς τὸ ὁποῖον ἐκλήθημεν. Καὶ ἔτσι ἤρξατο μία ἐργασία θετικὴ καὶ ἀποδοτικὴ.

Ἐπηκολούθησαν τὰ γεγονότα τοῦ ἀποκλεισμοῦ καὶ τὸ οἰκτρὸν ἀνάθημα κατὰ τοῦ Βενιζέλου, εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ὁποίου, παρ' ὅλας τὰς ἀντιδράσεις Ἡμῶν, παρεσύρθη, ὁ ἄλλως σώφρων καὶ μετρημένος ἐκεῖνος ἀρχιερεὺς. Καὶ κοντὰ εἰς αὐτὰ ὅλα καὶ ὁ ἀποκλεισμός τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τοὺς Ἀγγλογάλλους. Εἶναι γνωστὴ αὐτὴ ἡ δυὰς τῆς μαφίας τῆς ἀνθελληνικῆς, ποὺ πάντοτε τὴν Ἑλλάδα πλήττει καὶ ἀναστατώνει. Ἡ πεῖνα καὶ αἱ στερήσεις ἤρξαντο νὰ μαστίζουσι τὸν κόσμον. Ἐπενέβη τότε ἡ θερμουργὸς ὀργανωτικότης τοῦ Ἐπισκόπου καὶ ἐν συνεργασίᾳ ἰδρύσαμεν οἰκονομικὸν συσσίτιον διὰ τὸν λαόν. Ἐνθυμούμεθα, ὅτι διὰ πρώτην φοράν παρουσιάσθημεν εἰς τὸ Ἀλεξανδράκειον Νοσοκομεῖον καὶ ἐτελέσαμεν

τὰ ἐγκαίνια τοῦ οικονομικοῦ αὐτοῦ συσσιτίου. Ὅλον τὸ κεφάλαιον ἀνήρχετο εἰς 28 δραχμάς. Ἐμαγειρεύσαμεν χοιρινὸν κρέας με σέλινον. Τὰ ἐγκαίνια ἐγένοντο τὴν 25ην Νοεμβρίου, ἑορτὴν τῆς Ἁγ. Αἰκατερίνης.

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας τὰ μαγειρεῖα μετεφέρθησαν εἰς τὸ παραπλεύρως τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου ἐργοστάσιον τοῦ Δανασσῆ. Δὲν ἐπέρασαν πολλαὶ ἡμέραι καὶ διενέμομεν 9.000 μερίδας ἡμερησίως εἰς τὸν λιμώττοντα λαὸν τῶν Καλαμῶν. Ψυχὴ ὅλης ἐκείνης τῆς κινήσεως ἦτο ὁ αἰμνηστος Ἐπίσκοπος Μελέτιος Πρόεδρος καὶ διευθυντὴς Ἡμεῖς. Ἐβοηθούμεθα ὑπὸ πάντων τῶν ἱερέων τῆς πόλεως, μεταξὺ τῶν ὁποίων νῦν ζῶσιν οἱ Οἰκονόμοι Παναγιώτης Τσίχλης, Κωνσταντῖνος Καίσαρης καὶ Εὐάγγελος Γεωργαράκης. Ἐπίσης τὰ μέγιστα ἐβοήθουν αἱ κυραὶ Εὐσταθία Κωστοπούλου, Εὐθυμία Σταμπολτζῆ, Μαρία Ἀγιοβλασίτου, Χρυσούλα Χρυσοσπάθη καὶ τινες ἄλλαι.

Ἡμεῖς, συνδεόμενοι διὰ στενωπάτης συγγενείας μετὰ τῶν ἀδελφῶν Νικολάου καὶ Ἀγγέλου Κανελλοπούλου καὶ δι' αὐτῶν μετὸν Ἐπαμινώνδαν Χαρίλαον, Ὑπουργὸν τότε τῆς Περιθάλψεως, καταρθώναμεν νὰ προμηθευόμεθα ἀρκετὰ τρόφιμα ἐξ Ἀθηνῶν διὰ τὸ συσσίτιον. Καὶ οὕτω τὸ ἔργον προὔχρει ἱκανοποιητικῶς. Ἐπεκράτησε κατόπιν ἡ Ἐπανάστασις τοῦ Βενιζέλου. Καὶ πάλιν τὸ συσσίτιον ἐξηκολούθησε ἐπὶ ἔν και ἡμισυ κατόπιν ἔτος μέχρι τοῦ Ἰουλίου τοῦ 1918. Ἐχορήγει τότε τὰ τρόφιμα τὸ Ὑπουργεῖον Περιθάλψεως, μετ' Ὑπουργὸν τὸν Σίμον καὶ Γενικὸν Διευθυντὴν τὸν ἀδελφικὸν φίλον Ἡμῶν Ἡλίαν Μελισσοργόν, ἐκ Καλαμῶν ἔλκοντα τὴν καταγωγὴν.

Καὶ ἐπανερχόμεθα ὅθεν ἐξέβημεν. Μεταξὺ τῶν τιμωρηθέντων διὰ τὸ ἀνάθεμα ἦτο καὶ ὁ αἰμνηστος Ἐπίσκοπος Μεσσηνίας Μελέτιος, ὅστις παυθεὶς, ἀνεχώρησεν καὶ ἐγκατεστάθη εἰς Ἀθήνας.

Μίαν Κυριακὴν κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1916 εἶχομεν μεταβῆ εἰς τὴν Μεσσηνίαν διὰ τὸ κήρυγμα τοῦ Θεοῦ Λόγου. Ἐμείναμεν, καθ' ἣν εἶχομεν συνήθειαν καὶ τὸ ἀπόγευμα καὶ ἐκάμομεν πάλιν τὸ ἀπογευματινὸν Θεῖον Κήρυγμα εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου. Ἐτοιμαζόμεθα νὰ φύγωμεν διὰ Καλάμας, ὅποτε μᾶς ἐπλησίασεν ὁ νεωκώρος, ἕνας μικρόσωμος ἀναγνωστᾶκος, τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα δὲν ἐνθυμούμεθα. Ἐχάθη καὶ αὐτὸ εἰς τὴν ἄβυσσον τῆς λησμοσύνης, καὶ μετὰ ταπεινώσιν καὶ μετὰ γλυκύτητα, μᾶς εἶπε τὰ λόγια αὐτά: «Ἁγίε Διδάσκαλε! Δὲν μένετε ἀπόψε ἐδῶ νὰ μᾶς εἰπῆτε καὶ σεῖς δυὸ λόγια καὶ νὰ μᾶς εὐλογήσητε; Ἐδῶ, ἀποκάτω εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Καμπαναριοῦ μαζεύομεθα περίπου διακόσια ἄτομα· εἶναι ὅλα μαθηταὶ τοῦ ἐλληνι-

κοῦ Σχολείου καὶ τοῦ Γυμνασίου. Διαβάζομεν θρησκευτικὰ βιβλία καὶ ὀμιλοῦμεν διὰ τὴν ψυχὴν μας καὶ διὰ τὴν πνευματικὴν μας ζωὴν. Νὰ μᾶς εἰπῆτε καὶ σεῖς ὀλίγα καλὰ λόγια καὶ νὰ μᾶς ἐνισχύσητε. Ἔχομεν σπίτι νὰ σᾶς φιλοξενήσωμεν ἀπόψε. Μείνατε, Σᾶς παρακαλοῦμεν ὅλοι μας». Μᾶς ἔκαμαν ἐντύπωσιν τὰ λόγια τοῦ ἀναγνώστου αὐτοῦ, τὰ λεχθέντα μὲ τόσῃ γλυκύτητά καὶ πίστιν. Τὰ ὠραῖα γαλανὰ μάτια του μὲ πίστιν καὶ εὐκρίνειαν μᾶς παρετήρουν. Ἡ ὄλῃ του στάσις ἐνεποίησεν Ἡμῖν τὴν βαθυτέραν ἐντύπωσιν. Καὶ πρὸς στιγμὴν ἐκλονίσθημεν. Ἐδέχθημεν νὰ μείνωμεν ὄχι διὰ νὰ κηρύξωμεν καὶ νὰ ὠφελήσωμεν, ἀλλὰ διὰ νὰ εὐρωμεν νὰ ἐπιπλήξωμεν καὶ νὰ περιγελάσωμεν τὸν ἄνθρωπον αὐτόν, πού ἐτόλμησε νὰ ἰδρύσῃ κήρυγμα καὶ δὴ μεταξὺ μαθητῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ Σχολείου καὶ τοῦ Γυμνασίου. Καὶ πῶς ἄλλως δά! Ἡμεῖς Θεολόγος! Ἀρχιμανδρίτης! Ἱεροκέρυξ! Στρατιωτικὸς ἱερεὺς! Διδάσκαλος τοῦ Εὐαγγελίου, ἐπισήμως ἀνεγνωρισμένος καὶ διωρισμένος διὰ Βασιλικοῦ Διατάγματος, προτάσει τῆς Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου! Καὶ κεφάλι; Παραφουσκωμένον!...

Ἐμείναμεν. Συνεκεντρώθησαν ἄνω τῶν 200 μαθητῶν καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τοῦ Γυμνασίου τοιοῦτοι. Ὁμίλησεν ὁ ἀναγνωστῆκος μὲ πίστιν καὶ κλυκύτητα, τόσον ὠραῖα, πού τὰ παιδιὰ ἐκραίμοντο ἀπὸ τὰ χεῖλη του. Καὶ ἐφ' ὅσον προύχῳρει ἡ ὀμιλία τοῦ ἀναγνωστῆκος, κατὰ τοσοῦτον καὶ ὁ ὑποφαινόμενος ἐσμικρύνετο, διὰ νὰ ἐκσπάσῃ εἰς τὸ τέλος εἰς χειμαρρῶδη δάκρυα. Προσεπαθήσαμεν καὶ Ἡμεῖς νὰ ψελλίσωμεν ὀλίγα λόγια, ἀλλ' ἐπνίγημεν ἀπὸ τὴν συγχίνησιν.

Τὸ βράδυ, καθὼς καὶ ἐπὶ ἕν καὶ ἡμισυ ἔτος κατόπιν, ἐφιλοξενήθημεν εἰς τὸ σπίτι τοῦ μαθητοῦ Ἀνδρέα Κούτη, λαμπροῦ παιδιοῦ ἀπὸ πάσης ἀπόψεως. Ἐπέπρωτο τὸ λαμπρὸ αὐτὸ παλληκάρι κατὰ τὸ ἔτος 1921 νὰ παραδώσῃ τὴν ἀγνὴν του ψυχὴν εἰς τὰς ἀγκάλας Ἡμῶν βαρέως τραυματισμένον κατὰ τὴν μάχην τῆς Κοβαλίτσῃς τὸν Μάρτιον μῆνα.

Ἐμείναμεν σύμφωνοι νὰ γίνεταί τὸ μάθημα ἐκάστην Πέμπτην καὶ ὥραν 5-6 μ.μ. εἰς τὸ ἴδιον μέρος. Ἐλαβε γινῶσιν ὁ ἀείμνηστος Γυμνασιάρχης Βαρβαρῆγος καὶ ἔδωκε διαταγὴν νὰ παρακολουθῇ ὀλόκληρον τὸ Γυμνάσιον. Κοντὰ εἰς αὐτὸν προσετέθησαν δύο λαμπροὶ Καθηγηταὶ ὁ Καφρόπουλος καὶ ὁ Χατζηπαναγιώτου. Καὶ οὕτω ἤρξατο μία λαμπρὰ κατηχητικὴ ἐργασία εἰς τὰ παιδιὰ τῆς Μεσσηνίας. Ἦτο βεβαίως ὑποτυπῶδης ὅλως τότε ἡ ἐργασία αὕτη, ἀλλὰ πάντως ἦτο μία ἐργασία καλὴ. Ἀπὸ τῆς ἐπομένῃς ἐβδομάδος αὐτὸ ἐγένετο εἰς τὸν μέγαν Ναὸν τοῦ Προδρόμου. Μετ' ὀλίγον προσετέθησαν καὶ τὰ δύο Ἑλληνικὰ Σχολεῖα καὶ ἐξωσχολικὰ παι-

διά και ἐργαζόμενα. Ὁ Καθηγητὴς Χατζηπαναγιώτου ἐδίδασκεν καὶ Ἐκκλησιαστικὴν Μουσικὴν καὶ κατήρτισεν ἕναν ὑπέροχον μαθητικὸν χορὸν, ὅστις ἔψαλλεν τὰς Κυριακὰς καὶ τὰς ἑορτὰς εἰς τὸν Ἅγιον Πρόδρομον ἢ τοὺς ἐτέρους δύο Ναοὺς τῆς Μεσσηνίας.

Ἐγραψαν ἐνθουσιωδῶς διὰ τὸ ἔργον αὐτὸ αἱ δύο Ἐφημερίδες «Θάρρος» καὶ «Σημαία». Καὶ ἔπειτα ἀπὸ δύο μῆνας ὅμοια παιδικὰ σχολεῖα ἰδρύθησαν καὶ εἰς τὰς Καλάμας. Ἐδῶ προστεθήσαν ὡς βοηθοὶ οἱ δύο Διάκονοι Τσίγλης καὶ Καίσαρης, ὁ ἀείμνηστος Ἱερομόναχος Νικηφόρος Πράττης καὶ ἱεροδιδάσκαλος Παπᾶ-Θεοδόσιος. Ἐνα ἐκ τῶν μαθητῶν μας συνηγήσαμεν πρὸ δέκα ἡμερῶν εἰς τὸ Διοικητήριον Θεσσαλονίκης. Εἶναι ὁ Ἐπιθεωρητὴς Δασῶν τῆς περιφερείας τοῦ Νομοῦ Πέλλης κ. Καλογερόπουλος.

Τέλος κατὰ μῆνα Ἰούλιον τοῦ 1918, ἡμεῖς ὡς στρατιωτικὸς ἱερεὺς ἠκολουθήσαμεν τὴν ἔνδοξον ἸΔ' Μεραρχίαν, εἰς τὴν Μακεδονίαν. Διήλθομεν ἐξ Ἀθηνῶν καὶ ἐπεσκέφθημεν τὸν Διδάσκαλον Ἡμῶν, τὸν ἀείμνηστον Χρυσόστομον Παπαδόπουλον, Καθηγητὴν τοῦ Πανεπιστημίου καὶ Διευθυντὴν τῆς Ριζαρείου Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς. Τῷ ἀναφέραμεν τὴν ἐν Μεσσηνίᾳ καὶ Καλάμαις ἐργασίαν Ἡμῶν. Καὶ ὁ Μακαριστὸς διδάσκαλος, πλήρης ἐνθουσιασμοῦ, ἀνέκραξεν «Μὰ τί λέτε, ἀγαπητέ μου; Αὐτὴ εἶναι μία ἐργασία πρώτης τάξεως. Εἶναι ἀπαρχὴ Κατηχητικοῦ Σχολείου. Πᾶμε». Μαζὶ ἐπήγαμε εἰς τὸν τότε Μητροπολίτην Ἀθηνῶν, τὸν ἀείμνηστον Μελέτιον Μεταξάκη, εἰς τὸν ὁποῖον ἐξεθέσαμεν τὰ τοῦ κατηχητικοῦ ἔργου ἐν Μεσσηνίᾳ. Καὶ ὁ μακαρίτης, μὲ τὴν ζέσιν καὶ τὴν ὀρμητικότητα πού τὸν διέκρινον, ἀπήντησεν. «Θὰ ἐνεργήσωμεν νὰ γίνῃ καὶ ἐδῶ μία τοιαύτη ἐργασία». Ἀμέσως μετεκλήθη ὁ ἀείμνηστος ἱερεὺς Μᾶρκος Τσακτάνης, ὅστις εἶχε μίαν ὀργάνωσιν νεανίδων εἰς τὴν Ἁγίαν Αἰκατερίνην τῆς Πλάκας καὶ ἔλαβεν ἐντολήν, ἵνα κατὰ τὰς ὑποδείξεις τοῦ Μακαρίτου Χρυσοστόμου προβῇ εἰς τὴν Ἱδρυσιν Κατηχητικοῦ Σχολείου. Καὶ πράγματι τὴν ἐπομένην Κυριακὴν ἢ ὀργάνωσις τοῦ Παπᾶ-Μάρκου ὀνομάσθη Κατηχητικὸν Σχολεῖον. Εἰς αὐτό, παρισταμένου τοῦ Μητροπολίτου καὶ ἄλλων κληρικῶν καὶ ἐπισήμων προσώπων, ἔκαμε τὸ πρῶτον μάθημα ὁ σοφὸς διδάσκαλος Χρυσόστομος Παπαδόπουλος. Ἀκολούθως ἐδίδασκον ὁ Σπυρίδων Ἐρμογένης, εἶτα Μητροπολίτης Θήρας. Ὁ Παπᾶ-Ἀγγελος Νησιώτης, ὁ νῦν Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Ἀθηναγόρας, Διάκονος τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης καὶ τινες ἄλλοι.

Ὁ ἀείμνηστος Μελέτιος ὑπεστήριξε τὸ Κατηχητικὸν ἔργον,

μὲ ζέσιν καὶ ἐνεργητικότητα κατὰ τὴν συνήθειαν αὐτοῦ. Κατὰ Μάρτιον τοῦ 1923 Μητροπολίτης Ἀθηνῶν ἀνεδείχθη ὁ ἐν μακαρία τῇ λήξει γενόμενος Χρυσόστομος Παπαδόπουλος, ὅστις ἔθετο ὡς ἓνα τῶν σκοπῶν τῆς ἀρχιερατείας αὐτοῦ τὴν ὑποστήριξιν τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων καὶ τὴν ὀργάνωσιν αὐτῶν καὶ τὴν διάδυσιν εἰς ὁλόκληρον τὴν Ἑλλάδα. Εἰς χεῖρας Ἡμῶν εὐρίσκονται ἐνθουσιώδεις ἐπιστολαὶ αὐτοῦ καὶ πατρικαὶ παρορμήσεις καὶ ὀλόθερμα συγχαρητήρια καὶ ἔπαινοι, ὅταν ἐπληροφορεῖτο τὴν κατηχητικὴν κίνησιν τὴν ὁποίαν ἐν Πόρῳ, ὡς ἱερεὺς τοῦ Βασιλικοῦ Ναυτικοῦ ἐπὶ μίαν δεκαοκταετίαν, ἀνεπτύξαμεν μεταξὺ τῶν παιδιῶν τῆς πόλεως Πόρου. Ὁ Σεβασιώτατος Μητροπολίτης Ὑδρας κ. Προκόπιος ζῆ καὶ εἶναι θέσιν νὰ μαρτυρήσῃ περὶ τούτου.

Ὁ ἀείμνηστος Χρυσόστομος διὰ τὴν ἀνάδειξιν τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων μετεχειρίσθη τὴν ἀνδρωθεῖσαν ἐν τῷ μεταξὺ Ἀδελφότητα τῶν Θεολόγων «Ζωή» καὶ παντοιοτρόπως ὑπεστήριξεν αὐτὴν ἀναθέσας τὴν διεύθυνσιν τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς τοὺς ἐξ αὐτῆς Κατηχητάς.

Καὶ οὕτω τὸ Κατηχητικὸν Σχολεῖον, ἀπὸ τὴν ὅλως ἐμβρυώδη κατάστασιν, εἰς τὴν ὁποίαν τὸ παρουσίασεν ὁ ἀναγνωστᾶκος τῆς Μεσσηνίας, μετὰ 40 χρόνια, ἔφθασεν εἰς τὴν σημερινὴν ἀκμὴν καὶ ἀριθμεῖ κατὰ χιλιάδας τὰ Κατηχητικά του Σχολεῖα εἰς ὁλόκληρον τὸ Κράτος, καὶ κατ' ἑκατομμύρια τοὺς μαθητάς τοὺς φοιτῶντας καὶ ἀποφοιτῶντας ἐκ τῶν αἰθουσῶν αὐτοῦ καὶ οἱ ὅποιοι σήμερον κατέχουν θέσεις ἐπικαίρους ἐν τῇ δράσει τῆς Ἑλληνοχριστιανικῆς κοινωνίας. Καὶ ἐδῶ ἐφαρμόζεται πλήρως τὸ τοῦ Κυρίου «Μικρὰ ζύμη, μέγα φύραμα ζυμοῦ».

★

Αὕτῃ εἶναι ἡ μία καὶ μοναδικὴ ἀλήθεια τῆς ἐμφανίσεως τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων ἐν Ἑλλάδι, ἥτις ἔχει ἤδη τὴν πρωτοπορείαν τῆς κατηχητικῆς κινήσεως ἐν ὁλοκλήρῳ τῷ Χριστιανικῷ κόσμῳ σήμερον. Τὴν ἀλήθειαν αὐτὴν ἐπιμελῶς ἀπεφύγαμεν νὰ παρουσιάσωμεν ἐπὶ 42 χρόνια τώρα. Τὸ πράττομεν ἤδη εἰς διαφώτισιν μερικῶν ἀνακριβειῶν ποὺ ἐλέχθησαν εἰς τὸ συνέδριον τῶν Ἱεροκλήρων ἐν Ἀθήναις κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ λήγοντος μηνὸς καὶ καὶ τὸ τέλος τοῦ παρελθόντος Ἰανουαρίου.

Ὁ Ἐδέσσης καὶ Πέλλης ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

Παρακαλοῦνται οἱ ἀποστέλλοντες ταχυδρομικὰς ἐπιταγὰς πρὸς τὰ περιοδικὰ «Ἐκκλησία», «Θεολογία» καὶ «Ἐφημέριος», ὅπως σημειώσιν ἐπ' αὐτῶν τὴν αἰτίαν τῆς ἀποστολῆς.

ΟΙΝΟΣ ΚΑΤΑΝΥΞΕΩΣ

ΑΔΗΛΑ ΚΑΙ ΚΡΥΦΙΑ

Ὁ Χριστιανὸς ἀπὸ μέσα του βλέπει, μὲ κάποιον ἄλλον θαυμαστὸν καὶ ἁγιασμένον τρόπον, ἀκόμα καὶ τοῦτον τὸν ὑλικὸν κόσμον. Ἐμπα στὸ θαλάμι πού εὐρίσκεται μέσα σου, καὶ θὰ δῆς τὸν κόσμον μ' ἓνα ἀλλοιώτικο φῶς, ὡσάν μιάν ἐκκλησίαν καταστολισμένην. Ἐκεῖνος ὁποῦ ἔχει τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, βλέπει μέσα ἀπὸ τὸν μυστικὸν κόσμον στὸν ὁποῖον ζῆ, καὶ τὸν ἔξω κόσμον. Μὲ τὰ πνευματικὰ μάτια ἢ φύσις βλέπεται ἁγιασμένη, τὰ βουνά, τὰ σύννεφα, τὰ δένδρα. Ὁ Χριστιανὸς ἀκούει μὲ κατάνυξιν τὰ πουλιὰ πού κελαῖδοῦν, τὰ πετεινάρια πού κράζουν τὴν αὐγὴν, τὸ γαιδούρι πού φωνάζει τὴν νύκτα, τὰ πρόβατα πού βελάζουν, τὸ ἄλογο πού γλιμιντῶ, τὴν βροχὴν πού ραντίζει τὴν γῆν μὲ μυστήριον, τὰστροπελέκι πού βροντᾷ, τὸ βογγητὸ τοῦ πελάγους. Νοιώθει βαθεῖα τὴ μυρουδιά πού βγάζει τὸ χῶμα κατὰ τὰ πρωτοβόρχια, αἰσθάνεται τὴν παλιά ξερολιθιά, τὰ πουλιὰ πού πετοῦν ἀνάμεσα στὰ δένδρα, τὸ ὄρνεον πού ζυγίζεται ὑψηλά, ἀπάνω ἀπὸ τοὺς βράχους, τὴν ἀγνή μυρουδιά τῶν λουλουδιῶν, τὰ μαμούδια πού περιπατοῦν στὸ χῶμα. Ὁλοένα ἀνεβαίνει στὸ στόμα του ὁ ὕμνος πρὸς τὸν Κύριον, πού χαρίζει τόσῃ χαρὰν σ' ἐκείνους πού τὸν ἀγαποῦν. Γιατὶ δικὰ του εἶναι ὅλα τὰ πλάσματα καὶ ἡ ωραιότης τῆς πλάσεως ἰδικὴ του εἶναι. Καὶ τὴν χαρίζει στὸν ἄνθρωπον, πού τὸν ἐπλασε μὲ τόσῃ ἀγάπην, καὶ τὸν κάνει μέτοχον τῆς μακαριότητός του, ὡσάν νὰ εἶναι γυῖός του πολυαγαπημένος, καὶ χαροποιεῖ τὴν καρδίαν του μὲ τὴν χαρὰν τῆς ἀθανασίας.

Καὶ κράζει ἐκεῖνος ὁ ἄνθρωπος μὲ τὸν προφήτην Δαυὶδ «Ἐπότισας ἡμᾶς, Κύριε, οἶνον κατανύξεως. Σὺ ἐποίησας πάντα τὰ ὠραῖα τῆς γῆς, θέρος καὶ ἔαρ, Σὺ ἐπλασας αὐτά. Σοὶ εἰσιν οἱ οὐρανοὶ καὶ σοὶ ἐστὶν ἡ γῆ. Τὴν οἰκουμένην καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς Σὺ ἐθεμελίωσας, τὸν βορᾶν καὶ τὴν θάλασσαν Σὺ ἔκτισας Θαβῶρ καὶ Ἐρμών ἐν τῷ ὀνόματί σου ἀγαλλιάσονται. Μακάριος ἄνθρωπος ὁ γινώσκων Σέ, Κύριε, ἐν τῷ φωτί Σου πορευσόμεθα καὶ ἐν τῷ ὀνόματί Σου ἀγαλλιασόμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν. Ἄσατε τῷ Κυρίῳ ἄσμα καινόν, ἄσατε τῷ Κυρίῳ πᾶσα ἡ γῆ, εὐλογήσατε τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Εὐαγγελίξεθε ἡμέραν ἐξ ἡμέρας τὸ σωτήριον αὐτοῦ. Ἐξομολόγησις καὶ ωραιότης ἐνώπιον Αὐτοῦ, ἀγιωσύνη καὶ μεγαλοπρέπεια ἐν τῷ ἁγιάσματι Αὐτοῦ. Εὐφραινέσθωσαν οἱ οὐρανοὶ καὶ ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ. Σαλευθήτω ἡ θάλασσα καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς. Χαρήσεται τὰ πεδία καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς. Ἀγαλλιάσονται τὰ ξύλα τοῦ δρυμοῦ ἀπὸ προσώπου Κυρίου. Εὐφρανθήσονται

ἐν αὐτῷ νῆσοι πολλαί. Ὑψοῦτε Κύριον τὸν Θεὸν ἡμῶν καὶ προσκυνεῖτε τῷ ὑποποδίῳ τῶν ποδῶν Αὐτοῦ. Ὅτι Ἅγιος ἐστίν.»

Σὲ τέτοια κατασκευαστικὴν κατάστασιν εὐρίσκεται ὁ Χριστιανός, χαίρων μέσα εἰς τὴν πλάσιν ὡσάν νὰ εἶναι ἰδική του. Γιατὶ εἶνε ὁ εὐλογημένος υἱὸς τοῦ Θεοῦ, πού τοῦ εἶπεν ὁ πονητικὸς πατέρας του «Τέκνον μου, ὅλα τὰ ἰδικὰ μου ἰδικὰ σου εἶναι.» Οἱ πίκρες τῆς ζωῆς, οἱ στενοχωρίες καὶ οἱ δυστυχίες πού περνᾷ, δὲν ἤμποροῦν νὰ τὸν φαρμακώσουν καὶ νὰ θολώσουν τὴν χαρὰν του. Γιατὶ εἶναι εὐλογημένος ἀπὸ Ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος ἔχει τὴν δύναμιν νὰ γυρίζη τὴν θλίψιν σὲ χαρὰν.

Ἡ καρδιά του εἶναι καθαρὰ, γιατί ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἔδιωξεν ἀπὸ μέσα της τοὺς πονηροὺς λογισμοὺς. Καὶ ἡ πίστις στὸν Κύριον τὸν ἐμέθυσε σὰν κρασί ἀθάνατον, καὶ ἡ χαρὰ του εἶναι μεγάλη ἐπειδὴ ἔνοιωσε τὴν ἀληθινὴν ζωὴν. Ἐταπείνωσε τὸν ἑαυτὸν του, καὶ ἀνοίξεν ἐμπρὸς του ἡ μυστικὴ πύλη. Ἐξητέλισε τὸν ἑαυτὸν του ἐμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, καὶ εὐρῆκεν ἔλεος, εἶδε τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ μέσα στὸν ἑαυτὸν του. Ἐβγαλε ἀπὸ ἐπάνω του τὴν πονηρὴν ἐξέτασιν, καὶ ὅλα ἐφάνηκαν ἐμπρὸς του καθαρὰ, ὡσάν τὸ πρωῖνὸ μιᾶς καλοκαιρινῆς ἡμέρας. Ἐφυγε ἀπὸ μέσα του ἡ καταραμένη ἀμφιβολία, καὶ ἡ πεποίθησις ἐφαίδρυνε τὸ πρόσωπόν του. Καὶ ἀνέβη ὁ ὕμνος στὸν στόμα του. Ἀπέφυγε τὴν κούφια δόξαν τοῦ κόσμου, καὶ ἔνοιωσε τὴν πνοὴν τῆς ἀθανασίας. Ἐπτώχευσε ἀπὸ τὰ ψεύτικα καλὰ, καὶ ἐπλούτισε μὲ τὰ ἀληθινὰ. Ἐπέρασε γιὰ μωρὸς κι' ἐπεριφρονήθηκε ἀπὸ ἐκείνους πού ἤσαν ἀληθινὰ μωροί. Ἐφάνηκε βραδύγλωσσος ἐμπρὸς σ' ἐκείνους, πού ἐρητόρευαν καὶ ἔλεγαν λόγια μάταια, ἀδιάφορος γιὰ τὴν ἐκτίμησι τῶν ἀνθρώπων. Ἀγάπησε τὴν πτωχείαν γιὰ νὰ μὴ χάσῃ τὸν ἀληθινὸν θησαυρόν. Αὐτὸς ἐγνώριζε τὴν ἀλήθειαν, ἐνῶ οἱ ἔξυπνοι πού τὸν περιφρονοῦσαν, ἔβλεπαν ἴσκιους καὶ φαντάσματα. Γι' αὐτὸ ἀγάπησε τὴν σιωπὴν, κι' ἀποτραβήχθηκε στὴ μοναξιά, γιὰ νὰ μὴ ἀκούῃ μωρίες καὶ ματαιότητες. Καὶ ἡ σιωπὴ του ἦτον συνομιλία μὲ τὸν Κύριον. Ἡ χαρὰ πού αἰσθάνεται ἐκεῖνος πού ἀφοσιώθηκε στὸν Χριστόν, εἶναι πλέον δυνατὴ ἀπὸ τὴν ζωὴν του, καὶ σὰν τὴν χαρὰν πού ἔχει ὅποιος ἐγνώρισε τὸν Θεόν, δὲν ὑπάρχει κανένα πράγμα ὅμοιον. Γιὰ τοῦτο, αὐτὸς ὁ ἀνθρωπος δείχνει πολλὴν ὑπομονὴν στοὺς πειρασμοὺς, τόσον πού νὰ ἄποροῦν οἱ ἄπιστοι. Τούτῃ εἶναι ἡ ἀληθινὴ ἐλευθερία πού ἔχει ὁ Χριστιανός σὲ ὅλα. Τίποτα δὲν ἤμπορεῖ νὰ τὸν ὑποδουλώσῃ. Ἡ χαρὰ πού λάμπει στὸ βάθος τῆς ψυχῆς του, τὸν ἐλευθερώνει καὶ τοῦ δίνει μιὰν ἀκαταμάχητη δύναμιν. Ἀγαπᾷ τὴν πτωχείαν, γιατί εἶναι γι' αὐτὸν πλουτοδότρα, καὶ τὸν γλυτώνει ἀπὸ τὴν σκλαβιά τῆς ἀποκτήσεως.

Δακρύζουσι τὰ μάτια του ἀπὸ τὴν εὐγνωμοσύνην του πρὸς τὸν Κύριον, καὶ αἰσθάνεται συμπόνια γιὰ ὅλα τὰ πλάσματα, μὲ καρ-

διαν συντετριμμένην και τεταπεινωμένην, για τους ανθρώπους, για τα ζώα, για τα πάντα, ζωντανά κι' άψυχα, ακόμα και για τους κακούς ανθρώπους, παρακαλεῖ τὸν Θεὸν νὰ τοὺς συγχωρήσῃ και νὰ τοὺς φωτίσῃ. Ραγίζει ἡ καρδιά του, ὅταν φέρνει στὸ νοῦ του τὲς δυστυχίες, πὺ ὑπάρχουν στὸν κόσμον, και τρέχουν περισσότερα δάκρυα ἀπὸ τὰ μάτια του. Ὡ, αὐτὰ τὰ δάκρυα, τί μεγάλο μυστήριον!

Και πάλιν ἔρχεται ἡ παρηγοριὰ στὴν ψυχὴν του, και διώχνει τὴν θλίψιν, και καθαρίζουνται τὰ ἐντὸς του, ὡσάν νὰ ἐφύσηξε ἀπὸ τὸ πέλαγος τῆς εὐσπλαγγνίας τοῦ Θεοῦ ἓνα ζωογόνο ἀεράκι. Τότε ἡ δροσιὰ τῆς θεϊκῆς χαρᾶς σκορπᾷ κάθε λύπην και πόνον, και χάνονται ὅλα τὰ θλιβερά, ακόμα και ὁ φόβος τοῦ θανάτου. Και ἔρχεται στὸ στόμα του ἓνας φλογερὸς ὕμνος και μιὰ διαπρῦσια εὐχαριστία. Και διπλώνουν τὰ γόνατά του και παρακαλεῖ νὰ ἔλθῃ ὁ θάνατος νὰ τὸν πάρῃ, πρὶν νὰ περάσῃ ἐκεῖνη ἡ ἀνέκφραστη χαρὰ, και νὰ τὸν ἀνεβάσῃ στὰ οὐράνια, ἐκεῖ πὺ γίνεται ἀδιάκοπα ἡ θεία μυσταγωγία, και νὰ πέσῃ νὰ προσκυνήσῃ τὸ ὑποπόδιον τοῦ πατοῦν οἱ ἄχραντοι πόδες τοῦ Κυρίου.

ΦΩΤΗΣ ΚΟΝΤΟΓΛΟΥ

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΣΑΜΟΥ ΕΙΡΗΝΑΙΟΥ

ΜΕΛΕΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑΦΟΡΑ

ΤΟΜΟΙ 1-5

ΕΚΑΣΤΗ ΣΕΙΡΑ ΔΡΧ. 300

**Πωλοῦνται εἰς τὰ Γραφεῖά μας, ἀποστέλλονται δὲ
και ταχυδρομικῶς ἐλεύθερα ταχυδρομικῶν τελῶν.**

Ἄρχιμ. Φιλαρέτου Βιτάλη, Ἱεροκήρυκος Νικοπόλεως

ΛΟΓΟΙ ΕΙΣ ΤΑΣ ΕΟΡΤΑΣ ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΑΣ ΜΗΗΜΑΣ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ

**Ἐγκρίσει-εὐλογία τῆς Ἱ. Συνόδου
Τόμ. Α', σελ. 320**

**Πωλεῖται παρὰ τῷ συγγραφεῖ (Πρέβεζαν)
και εἰς τὰ βιβλιοπωλεῖα. Δρχ. 60.**

Ἄπο τὸ Συναξάρι τοῦ Εἰκοσιένα

ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΟΝ ΘΡΥΛΟΝ ΤΟΥ ΣΑΜΟΥΗΛ*

Ἱστορικὴ ἀνασκόπησις διὰ τὴν καταγωγὴν τοῦ Καλογήρου Σαμουήλ ὑπὸ τοῦ ἱερέως Οἰκονόμου Παπαζήση*

«Περάσανε 47 πολλὰ χρόνια ἀπὸ τότε ποὺ μικρὸ παιδάκι ἄκουσα ἀπὸ τὸν μακαρίτη τὸν παποῦ μου Παπαῦ Ζήση τὴ συγκινητικὴ καὶ τραγικὴ ἱστορία τῆς γενιᾶς μου. Ἦταν 5 τοῦ Δεκεμβρίου στὰ 1887 ἀκριβῶς τὸ βράδυ τῆς παραμονῆς τοῦ Ἁϊ-Νικόλα τὸ χιόνι ἀπὸ πολλὰς ὥρες ἐξακολουθοῦσε νὰ σαββανῶνῃ ἀδιάκοπα τὴ νεκρὴ χειμωνιάτικη φύση καὶ οἱ οἰκογένειά μας κυνηγημένη ἀπὸ τὴν ψύχρα μαζεύτηκε νωρὶς στὴν πλούσια φωτειὰ ποῦ σὲ τέτοιες μέρες συνήθιζε νὰ παρασκευάζη ἢ ἀγαπημένη μου μάνα, εἴμαστε ὅλοι τριγύρω στὸ τζάκι ἐγὼ ὁ μοναχογιὸς τοῦ σπιτιοῦ, ὁ παποῦς μου ἀκουμπισμένος στὴ δεξιὰ κορφή καὶ ἡ γιαγιά μου στὴν ἄλλη, ἡ μάνα μου καθόταν σιμὰ μου γιατί ὁ πατέρας μου ἔλειπε ἐκείνη τὴ χρονιά τοῦ πολέμου πολὺ μακριὰ μας κι' ἐγὼ ὅπως συνήθιζα τέτοιες χρονιὰς μέρες ν' ἀκούω ἀπὸ τὸν παπποῦ μου τὴν ἱστορία τοῦ Ἁϊ-Νικόλα ἢ νὰ ψάλλω μὲ τὴν καθοδήγησί του τὸ δοξαστικὸ τῆς αὐριανῆς μεγάλης ἑορτῆς ἢ καὶ ἄλλα ποῦ σχετιζόντανε μὲ αὐτὴ ἔτσι κι' ἐγίνε, ψάλαμε τὸ δοξαστικὸ τοῦ Ἁγίου (Ἱεραρχῶν τὸ κλέος). Ἡ γιαγιά μου σὰν τελειώσαμε σηκώθηκε ὅπως ἦταν ἀκουμπισμένη καὶ μὲ φωνὴ σιγανὴ στὴ σιγαλιὰ ποῦ ἀκολούθησε τὸ δοξαστικὸ μὲ διάχυτη περιέρχεια στὸ πρόσωπον ρώτησε παρακλητικὰ τὸν παποῦ «σήμερα σὲ ἄκουσα νὰ μνημονεύης τὸν Σαμουήλ καὶ τὸν καῦμένο τὸν Παπαζήση ποῦ ε φαρμακωθῆς». Ἐγὼ ξέσπασα σὲ γέλια μόλις ἄκουσα τὸ παράδοξο αὐτὸ ὄνομα τοῦ Σαμουήλ Σανίτη ἐνῶ ὁ παποῦς φαίνόταν σκεπτικὸς συλλογισμένος καὶ ἀναστέναζε σὰν νὰ τοῦ βάραινε κάποιος ἐφιάλτης στὰ στήθια σὰν νὰ τοῦ πίκρανε τοὺς στοχασμούς.

Ζαφνικὰ ὁμως ὅπως περιέργως ἤμουν πάντοτε ρώτησα μὲ ἐκπληξὴ καὶ ἀπορία τὸν παπποῦ. «ἀλήθειαν γιατί μνημονεύεις τὸν Σαμουήλ Σιναίτη τί εἶναι αὐτός;». Ἡ ἐρώτησις αὐτὴ σὰν νὰ συνέφερε τὸν παποῦ ἀπὸ βαθὺ λήθαργο ἀνασηκώθηκε ζήτησε μιὰ πρίζα ταμβάκο ξερόβηξε καὶ ἄρχισε:

Παιδί μου τὴν ἱστορία αὐτὴ πρέπει νὰ σοῦ τὴν πῶ γιὰ νὰ

* Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγούμενου.

* Διατηρεῖται ἡ ὀρθογραφία καὶ ἡ σύνταξις τοῦ συγγραφέως.

τὴν μάθησ καὶ σὺ μὲ τὴ σειρά σου γιατί εἶναι ἱστορία τοῦ σπι-
τιοῦ μας, εἶναι μεγάλη, πολὺ μεγάλη καὶ θέλω νὰ τὴν ἀκούσης
καλὰ νὰ τὴν θυμᾶσαι πάντοτε γιὰ νὰ τὴν πῆς καὶ σὺ μιὰ μέρα
στὰ παιδιά σου. Ἡ ἀγωνία μου τώρα ἔγινε μεγάλη σὰν βάλσαμο
τῆς ἄρχισε νὰ χύνεται παρήγορο ἀργὰ καὶ μαλακὰ ἀπὸ τὰ
χείλη τοῦ παπποῦ (ἐγώ) κρεμάστηκα στὰ λόγια του ρουφῶν-
τας ἀχόρταγα τὴν ἡδονὴ τῆς πρωτάκουστης καὶ τόσο ἐνδια-
φέρουσας ἱστορίας.

Ἡ πρώτη λειτουργία εἰς τὸ Κούγι μετὰ τὴν τελευταίαν τοῦ Καλογήρου
Σαμουήλ, τελεσθεῖσα τὴν 8.12.63 ὑπὸ τοῦ Ἱεροκ. Παραμυθίας Ἀρχιμ.
Τίτου Καράντζαλη.

Καὶ πρῶτα πρῶτα παιδιά μου τὸ χωριὸ μας παλαιὸν καιρὸ
δὲν λεγότανε λειᾶ παρὰ ἦταν μιὰ ἀκαλλιέργητη ἔκταση ποῦ
τὸ περισσότερο μέρος σκέπαζαν λόγγοι καὶ τόχαν γιὰ λειβάδια
οἱ Μαλεσοβίτες ποῦ εἶχαν τὸ χωριὸ τους 3/4 ἔξω ἀπὸ δῶ στὴν
Ἁγία Παρασκευῆ ποῦ τὸ λένε ἀκόμα Μαλέσοβο πέντε ἔξ σπίτια
ἀπ' αὐτοῦς ποῦ λαγάρισαν ἀπ' τὸν καιρὸ τῆς πανοῦκλας ἐδῶ
μὲ 100 χρόνια τῶρα ἔκαναν τὴν κατάστασί τους ἐδῶ βρίσκον-
τας νομάδες σκαμνηλιῶτες καὶ ἐξόριστους Μαχαλιῶτες τῶχαν

προτήτωρα ἐγκατασταθῆ στα ἐλεύθερα τούτα βοσκοτόπια κὲ ὅπως βλέπετε παιδιά μου βρεθίκαμε ἐδῶ ἀπὸ τρεῖς τόπους κόσμου σκαμνελιώτες ἀπὸ τὸ σκαμνέλι τοῦ Ζαγοργίου μαχαλιώτες ἀπὸ τὸν Καζὰ δελβίνου καὶ τὰ λίγα σπίτια ἀπὸ τοὺς Μαλεσοβίτες καὶ πρέπει νὰ ξέρετε πῶς ἡ φαμίλια μας εἶνε ἀπὸ τὸν μαχαλὰ καὶ ὅσοι πανιγιρίζουν αὔριο τοῦ Ἁγίου Νικολάου ὄνομα τὸ χωριὸ δὲν εἶχε καὶ τὰ γύρω χωριά τοὺς ἔλεγαν λιῶτες ἐπειδὴ οἱ περισσότεροι ἦταν Μαχαλιώτες καὶ σκαμνελιώτες καὶ γιὰ συντομία ἔκοπαν τὸ μᾶχ κὲ τὸ σκάμνε—καὶ τοὺς ὀνόμασαν ἔτσι λιῶτες κὲ ἀπ' αὐτοὺς εἶπαν καὶ τὸ χωργιὸ λιᾶ. Οἱ σκαμνελιώτες ἀπὸ πολλὰ χρόνια ἐρχότανε ἐδῶ καὶ ξεμίχαζαν κὲ σὰν τοὺς ἄρесе ὁ τόπος ἔμιναν ἐδῶ μὲ τὸ βιό τους κὲ ὄλο τὸ νικοκυργιὸ τους ἀλλὰ ἐμεῖς οἱ Μαχαλιώτες φύγαμε τὴν ὄργη τοῦ Τυράννου πού ἤθελε ἦνα ἀλαξοπιστήσωμε ὁπότε θὰ ἦμασταν στα χτιματά μας ἢ ἀλλοιώτικα θὰ γινόμαστε ἐμεῖς ραγιαδες καὶ τὸ χωργιὸ τσεφτιλίκι. Πολλὲς φορές θὰ μὲ ἀκούσατε νὰ μνημονεύω στὴ λειτουργία Ἰωάννου Ἱερέως Ἀσήμεως Πρεσβυτέρας Βισαρίων Ἱερομονάχου Ἐμμανουήλ Ἱερομονάχου Ζήσου καὶ Ζήσον τὸν Ἱερέαν κὲ Ζαχάρω Πρεσβυτέρας, ὁ πρότος ὁ Παπα Ζήσης ὁ Παππούς μου εἶναι ἐκεῖνος ὅπου διλιτριιάσθηκε ἐξ αἰτίας τοῦ Σαμουήλ ἢ Ζαχάρω ἦταν ἢ ἡμαλέκο μου ἢ παπαδιά του ποῦ μοῦ διηγόντανε ὅλη αὐτὴ τὴν ἱστορία ἔζησε πολλὰ πολλὰ χρόνια ὅσο ποῦ κὲ ἐγὼ ἔγινα παπαῖς ἀκολουθώντας τὸ οἰκογενιακὸ μας ὁ ἄλος ὁ παπαῖ Ζήσης ὁ πατέρασμου δὲν εἶχε γενιθὶ ἀκόμα γιὰ νὰ ἰδῆ τὸ μαρτύριο τοῦ παπποῦ μου ὕστερα ἀπὸ 15 μέρες γεννήθηκε καὶ τὸν ὀνόμασαν κὲ αὐτὸν Ζήση στὸ ὄνομα τοῦ πατέρα του ὁ παπαῖ Γιάννης μὲ ὄλο τὸ χωργιὸ τὸ Μαχαλὰ κάπου 42 σπίτια ἐκτὸς ἀπὸ 4 πού ἀλαξοπίστισαν κὲ ἔμιναν ἐκεῖ ἦρθαν ἐδῶ στὸ λιᾶ, τὸ 1732 τότε πού τάλα γιτονικὰ χωργιὰ λινάτη Μαρκάτη καὶ Γιάνιαρι εἶχαν γίνει Τοῦρκοι ἀπὸ 2 χρόνια ἢ οἰκογένεια τοῦ παπαῖ Γιάννη τότε εἶχε 5 νομάτους. Αὐτὸν τὴν παπαδιά του τὸν ἀδελφόν του Βισαρίωνα οἰγούμενον Θεολόγον κὲ τὰ 2 παιδιά του τὸν Νικόλα κὲ τὸν Βασίλη ὁ Μαχαλᾶς βρίσκεται τώρα ἐρειπωμένος πέρα ἀπὸ τὴν παύλα κὲ σινορέβη μὲ τὸν Παντελέμωνα πρὸς τὴν δύσιν (Κάτω) εἶναι χωργιὸ ὁμορφο κὲ ἔχει ἕνα παλὸ φροῦριο (καλλιὰ) εἶναι πολὺ εὔμορφο γεμάτο ἐλιές καὶ ἄλλα ὀπωρικὰ ποτιζετε ἀπὸ τὴν παύλα καὶ εἶναι σὰν Παράδεισος οἱ ἀγάδες τοῦ λινάτι κὲ μαρκάτι κὲ Γιάνιαρι καθὼς καὶ οἱ Μπέηδες τοῦ δελβίνου σὰν εἶδαν πῶς οἱ Μαχαλιῶτες καὶ Παντελεμωνίτες δὲν ἀποφασίζουν νὰ ἀπαντίσουν στὶς ἀπειλές τους γιὰ Τοῦρκει ἢ ραγιαδες ἔκαμαν συνέδριον στὸν μύλο τοῦ μοναστιργιοῦ ἐκάτω ἀπὸ τὸν Παντελέμωνα ὅπου κὲ τὸ ὄνομα τοῦ Μύλου γίνηκε συνατοῦρι

(ἀπὸ τὸ συνάγω) κὲ ἐπεκράτισε μέχρι σύμερον στὸ συνέδριον αὐτὸ οἱ μπέηδες τοῦ Δελβίνου ἐμίρασαν τὰ χωριά τοῦ βούρκου κὲ τὰ ἔκαμαν τσιφτηλίκια τους μὲ τουρκικὰ ὀνόματα (χόντζα καλίβια πασὰ Μεμοῦς Μπέη Ἄτιρ ἀγᾶ Χάλιον Καραλή Μπέη ἠλεί). Στοῦ Χαλιου ἐδιάβασα κι ἓνα γράμμα τοῦ Ἁγίου Κοσμᾶ Κοσμᾶ πού παρότρυνε τοὺς Χριστιανοὺς κὲ πρὸ πάντων τὸν πρόκριτο διμίτρι παπᾶ νὰ κτίσουν σχολειὸ καὶ τιμιτικὸν κὲ θεάρεστον πράγμα εἶναι, ὕστερα ἀπὸ τὸ μίρασμα αὐτὸ ἐφώνησαν τὰ δυὸ χωργιᾶ κι οἱ παντελεμωνίτες δέχτικαν νὰ γίνουν Τοῦρκοι κὲ ἀμέσως ἡ ἐκκλησία τους ἔγινε Τσαμί οἱ Μαχαλιῶτες ὅμως μὲ ἀντιπρόσωπο τὸν Παπᾶ Γιάννη ἐδήλωσαν δὲν ἀλάζουν τὴν θρησκείαν τους οὔτε κὲ ραγιαδες γίνοντε καὶ πῆραν τὰ ὑπάρχοντά τους (τὴν κληνητὴν περιουσία) κι ἔφυγαν κὲ τὸ σιδερένιο τὸ ἅγιο Ποτίριο μὲ τὸ Ζάρφ ἀπ' ἔξω πού ἔχωμε ἐδῶ στὴν ἐκκλησία τόχει φέρεῖ ὁ παπᾶ Γιάννης ἀπὸ τὸ Μαχαλά (βρίσκεται σίμερα) τὸ γεγονός αὐτὸ εἶχε τέτοιον ἀντίχτυπο στὴ χριστιανικὴ ψυχὴ τῶν πλησιοχώρων πού τὸ ἀποθανάτισαν μ' ἓνα τραγοῦδι. Τὸ τραγουδοῦσαν μερικὰ γερόντι στὴ γράβα κὲ στὸ κομάτι.

Κάτω στὸν Παντελέμωνα κὲ στὸν πλατὴ
τὸν κάμπο

Στὸν μύλο τοῦ μοναστηριοῦ πού τόπαν
σινατούρι

Οἱ Μπέηδες συνάχτηκαν μαζὴ μὲ τοὺς ἀγᾶδες
κὲ φώνησαν τοὺς χριστιανοὺς νὰ γίνουνε ραγιαδες

Ὅπως κὲ τάλα τὰ χωργιᾶ ραγιαδες ἐγινήκαν
κὲ ἂν θέλουν τὴν ἐλευθεριὰ μπέηδες

κι' αὐτοὶ νὰ γίνουν θεὸ νὰ χαλάσουν τσεκλησιές
κι' ὄλο Τσαμιᾶ νὰ χτίσουν

ὅπως κὲ ὁ Παντελεήμωνα ὅπου ἔγιναν
ἀγάδες

κανένας δὲν τοὺς Μήλισε κανένας δὲν
τοὺς κρένη

ἀπ' ὅλους τοὺς χριστιανοὺς ὅπου ἦταν
συναγμένη

ὁ παπᾶ Γιάννης σηκόθηκε κὲ μὲ θυμὸ
τοὺς λέγη

Ἄκοῦστε Ἄφεντάδες Μπέηδες καὶ σὶς
καλοὶ ἀγάδες

οὔτε Τούρκοι γινόμεστε οὔτε σὲ σᾶς ραγιαδες.

Τὸ βιό μας θὲ νὰ πάρομε κὲ ὁ τόπος νὰν δικό
σας

Πάλε μὲ χρόνους κὲ κεροῦς πάλε θὰ ξαναρθοῦμε, μὸν νιόθω
πόνου στὴν καρδιά σὰν δάγκομα

πὸ φείδη

κούγω στὸν Παντελέμωνα χῶντζα

νὰ μπαχλαντίζει.

Πέρασαν 5 μέρες ὕστερα ἀπὸ τὸ συνατοῦρι ὅταν ξεκίνησαν ἀπὸ τὸ Μαχαλά νὰ φύγουν μὰ ὅτου θαύματος 4 σπίτια ἀποφάσισαν νὰ γίνουν Τοῦρκοι κὲ δὲν ἀκολούθησαν τὸν παπᾶ Γιάννη μὲ τὶς ἄλλες 42 οἰκογένειες. Πλησίαζαν οἱ ἅγιες μέρες τοῦ Πάσχα. Ἦτανε μεγάλη Παρασκευῆ ὅταν ἔφυγαν ἀφίνοντας τὰ κτιματὰ τους καὶ γιώρτασαν τὸ Πάσχα στὴ Ρίπεσι (Παναγιά) ἐκεῖ οἱ γυναῖκες ἔκαμαν παράκλησι ὅπως ἡ Παναγία εὐοδώσι τὸ ἄχαρο αὐτὸ ταξίδι ὑποσχόμενος ὅτι θὰ τὴν ἐπισκέπτονται ξυπόλυταις καὶ νὰ τὴν προσκυνοῦνε (τοῦτο ἐπικρατὶ κὲ μέχρι σήμερον) πολλὲς γυναῖκες νὰ πηγαίνουν ξυπόλυτες στὴ Ρίπεσι. Ἐδῶ στὴν νέα Πατρίδα ὁ παπᾶ Γιάννης ἀπόχτισε καὶ δύο ἄλλα παιδιὰ κι ἓνα κορίτσι καὶ τὸ Σταῦρο ποῦ γενίθηκε στὶς 6 Σεπτέμβρη 1733 καὶ πῆρε τὸ ὄνομά του ἀπὸ τὴν γιορτὴ τῆς Ὑψωσης τοῦ Σταυροῦ ποῦ πλησίαζε, τὴν Πανάγιω κὲ τὸν Ζῆση τὸ πέμπτο κοὶ τελευταῖο παιδί του ποῦ τ' ἀπόχτισε μετὰ τὴν ἐπιστροφή ἀπὸ τὸ Πράβι καὶ τοῦ ἐφαρμακόθηκε ἐξ ἑτίας τοῦ Σαμουήλ καθῶς θ' ἀκούσετε παρακάτω».

(Συνεχίζεται)

Ἀρχιμ. ΤΙΤΟΣ ΚΑΡΑΝΤΖΑΛΗΣ

Ἱεροκέρυξ Ἱ. Μητροπόλεως Παραμυθίας

Παρακαλοῦνται τὰ Ἐκκλ. Συμβούλια τῶν Ἱ. Ναῶν, οἵτινες λαμβάνουν τὸ περιοδικὸν «Ἐκκλησία», ὅπως καταβάλουν εἰς τὸ Τοπικὸν ΤΑΚΕ τῆς περιφέρειας των τὴν τυχὸν ὀφειλομένην συνδρομὴν των, ἥτις ἀπὸ τοῦ ἔτους 1957 καθωρίσθη εἰς δρχ. 30 ἐτησίως, ἐκτὸς τῶν Ἱ. Ναῶν τῶν περιφερειῶν Ἀθηνῶν—Πειραιῶς, τῶν ὁποίων ἡ συνδρομὴ καθωρίσθη εἰς δρχ. 50, 75 ἢ 100, ἀναλόγως τῆς κατηγορίας ἐκάστου.

ΣΤΑΧΥΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΓΡΟΝ ΤΟΥ

60. ΔΥΣΚΟΛΑ ΚΑΙ ΕΥΚΟΛΑ

«Εὐκοπώτερον γάρ ἐστι κάμηλον διὰ τρυμαλιᾶς βελόνης
εἰσελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν.

(Λουκ. ιη', 18-27)

«Τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω;» ἐρωτᾷ ὁ ἄρχων Ἑβραῖος τὸν Ἰησοῦν, πού τὸν ἀποκαλεῖ καὶ «ἀγαθὸν διδάσκαλον». Κι' ἄλλοῦ σημειώνουμε πὼς δὲν ὑπάρχει ἄνθρωπος πλούσιος ἢ φτωχός, σοφός ἢ ἄσοφος πού νὰ μὴ ἔχη πνευματικὲς ἀνησυχίες. Ἡ ἀνησυχία τοῦ εἴδους αὐτοῦ εἶναι ἴδιον τῆς κατασκευῆς τοῦ ἀνθρώπου πού ἔχει καρδιά καὶ μυαλὸ διαφορετικῆς σκοπιμότητος καὶ ἀποστολῆς. Ἡ καρδιά καὶ τὸ μυαλὸ τοῦ ἀνθρώπου δὲν εἶναι σάρκινι οἴργανα, ὄργανα ἀπλῶς φυσιολογικῆς ἀποστολῆς ὅπως τῶν ἀλόγων, ἢ μιὰ νὰ καθαρῖζῃ καὶ νὰ διοχετεύῃ τὸ αἷμα στὸν κυτταρικὸ σωματικὸν ὄργανισμὸ καὶ τὸ ἄλλο νὰ φροντίζῃ γιὰ τὴν αὐτοσυντήρησι τοῦ ἀνθρώπου τοῦ ζωντανοῦ. Αὐτὲς οἱ λειτουργίες εἶναι κοινὲς μὲ τὰ ζῶα πού μπαίνουν, θέλουν δὲν θέλουν, στὴν ὑπηρεσία μας. Ὁ ἄνθρωπος δὲν ἐπλάσθη ν' αὐτοσυντηρεῖται ὡς ζῶον, γιὰτὶ δὲν ἔχει ἄλλον ἐπάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι του νὰ ἐξυπηρετήσῃ, ἐκτὸς ἀπὸ τὰς αἰωνίους ἀξίας μέχρι τῆς Ὑπερτάτης, πού λέγεται Θεὸς καὶ ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐκπηγάζουν τὰ πάντα καὶ πρὸς τὸν ὁποῖον τὰ πάντα κατατείνου. Ἐπομένως ἂν ἡ καρδιά καὶ τὸ μυαλὸ ἐκπληροῦν μηχανικὰ μιὰ βιολογικὴ καὶ φυσιολογικὴ ἀποστολή, αὐτὸ δὲν εἶναι ὁ σκοπὸς καὶ τὸ τέρμα τοῦ ἀνθρώπου ἐδῶ στὴ γῆ, ἀφοῦ δὲν φορτώνεται, δὲν ὀργώνει, δὲν σφάζεται γιὰ νὰ φαγωθῇ ἀπὸ κανέναν ὑπεράνθρωπο. Ὅλα τὰ ἔχει ὁ Θεὸς ὑποτάξῃ στὰ πόδια του γιὰ νὰ τὸν ἐξυπηρετοῦν. Ἄν τὸ μυαλὸ καὶ ἡ καρδιά εἶναι τὰ κέντρα, πού ἐνδιαφέρονται καὶ γιὰ τὴν ἐξέυρεσι τῶν μέσων πρὸς συντήρησι καὶ ἀνετωτέρα διαβίωσιν τοῦ ἀνθρώπου, αὐτὸ δὲν σημαίνει καὶ πὼς πρέπει νὰ τὸν κατεβάσωμε στὴ βαθμίδα τῶν ζῶων. Αὐτὸ θὰ γίνῃ τότε καὶ μόνον, ὅταν σταματήσωμε ἐδῶ, ὅποτε τὸ ἀμάρτημά μας εἶναι φανερό. Ἀλλοίμονο, δηλαδή, ἐὰν θεωρήσωμε τὸν ἄνθρωπον ὡς κτῆνος καὶ τοῦ μετράμε τὸν ὄγκο, τὸ βάρος, τὴν ἔκτασι καὶ τὸν ἀξιολογοῦμε ὡς σάρκα, μὲ ἴσως, τελειότερα κατασκευῆ. Ἀλλοίμονον ἂν τὸν βάλωμε στὴ ζωικὴ κλίμακα καὶ εἰποῦμε: ἀμοιβάδα, σκουλήρι, ψύλλος, κουνούπι, σκύλος, πρόβατο, λύκος, ἐλέφας, μαῖμου, ἄνθρωπος. Ὁ ἄνθρωπος δὲν παίρνει σύγκρισι μὲ ζῶα. Ἐχει, βέβαια, σῶμα σαρκικόν, ἔχει αἷμα, ἔχει ὄργανα γιὰ τὴν κανονικὴν λειτουργία μιᾶς φυσιολογικῆς ζωῆς, ἔχει αἰσθητήρια κ.λ.π. ὑπηρετικὰ τοῦ μυστηρίου τῆς ὑπάρξεώς του ὄργανα, ἀλλ'

ἔχει καὶ κάτι ἄλλο, τοῦ ὁποίου στεροῦνται καὶ τὰ τελειότερα τῶν ζώων. Καὶ αὐτὸ τὸ ἄλλο εἶναι ἡ ψυχὴ, ἡ λογικὴ ψυχὴ, ποὺ εἶναι ἀπλῆ, πνευματικὴ, ἀθάνατη καὶ στὴν ὁποίαν ὀφείλεται αὐτὸ τὸ θαῦμα ποὺ λέγεται ἄνθρωπος. Μὲ τὴν ὑπαρξί τῆς ψυχῆς ἐξηγοῦνται ὅλα. Αὐτὴ ζωοποιεῖ τὸν ὅλον ὄργανισμό μας, αὐτὴ δίνει στὸν ἐγκέφαλο τὴν ἀξία τοῦ εὐγενεστάτου καταπληκτικοῦ ὄργάνου τῆς σκέψεως καὶ τὸ μικρὸ σάρκινο ἀχλαδάκι, ποὺ λέγεται καρδιά, τὸ κάνει ἱερό, μέσω τοῦ ὁποίου ἐπικοινωνεῖ ὁ Θεός. Γι' αὐτὸ ἡ φυσιολογικὴ λειτουργία μπορεῖ νὰ εἶναι κοινὴ μὲ τὰ ζῷα καὶ ἀπαραίτητη γιὰ τὴ σωματικὴ συντήρησι, ἀλλ' ἐδῶ δὲν τερματίζεται ὁ σκοπός. Γιὰ φαντασθῆτε τὸν σκεπτόμενον ἄνθρωπο νὰ ἐπειθε τὸν ἑαυτοῦ πὼς εἶναι ἓνα ἀπλοῦν ζῷον, χωρὶς ἀνώτερο σκοπὸ καὶ προορισμὸ καὶ νὰ ἐξαντλοῦσε τίς ψυχικὲς του δυνάμεις στὴν ὑπηρεσία τοῦ ἀνθρωπίνου κτήνους: Φαγητό, πιτό, κατωτέρου ποιοῦ ἱκανοποιήσεις, ὕπνο... Ἀφ' ἑνὸς μὲν δὲν θὰ ὑπῆρχε γελοιοδέστερο πλάσμα ἀπ' αὐτὸν καὶ ἐξοργιστικώτερο φαινόμενο, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὁ ἄνθρωπος θὰ ἐχαρακτηρίζετο τότε ἓνας ὑγιῆς τρελλός. Γιατὶ ὁ ἐξυπνος δὲν μπορεῖ νὰ κἀνῃ κουτὰ καὶ βλακώδη· ὁ οὐράνιος δὲν μπορεῖ νὰ κυλιέται στὴ βρώμικη λάσπη τῶν τελμάτων· ὁ προικισμένος μ' ἓνα θαυμάσιο πολὺπλοκο πνευματικὸ σύστημα, ποὺ προκαλεῖ καὶ στὸν ἴδιο κατάπληξι καί, μπορεῖ νὰ εἰπῆ κανεῖς, δέος, δὲν δικαιολογεῖται νὰ κατεβαίνει στὴ φαιδρότητα μιᾶς κτηνώδους σαρκικῆς εὐζωίας, προδίδοντας ἔτσι τὴν σωματικὴ του κληρονομία. Ἄλλὰ κι' ἂν ὑπάρχουν τέτοιοι σὲ βαθμὸ πλήρους ἀποκτηνώσεως, ὅμως αὐτοὶ οἱ «τέτοιοι» εἶναι οἱ λίγοι καὶ φθάνουν στὸ μηδὲν ὅταν ἀναλογισθῆ κανεῖς, πὼς σὰν ἀρχίση νὰ μαραίνεται τὸ σῶμα, νὰ ζαρῶνῃ τὸ στομάχι, νὰ νεκροῦνται τὰ ἡδονικὰ κέντρα καὶ νὰ προβάλλεται τὸ μελλοντικὸν ἄπειρον, ποὺ δὲν ἔχει ὑλικὴν ὑπόστασι, καὶ ἀποθῆκες καὶ μαμωνᾶς καὶ σαρκικὰ ἡδονικὰ ἐρεθίσματα καὶ ταπεινοὶ πόθοι, ζητοῦν τὴν πληρότητά τους κάπου ἄλλοῦ, ὅπως ὁ πλούσιος ἄρχων τοῦ Εὐαγγελίου: «Τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω;», ἀφοῦ αὐτὰ τὰ σαρκικὰ γαργαλισματα εἶναι τώρα τόσο ἀηδιαστικά καὶ ἀποκρουστικά, ἢ λόγῳ ἐρμητικοῦ κλεισίματος τῶν κέντρων τῆς ἡδονῆς, ἀνικανοποίητα λόγῳ ἀργίας... Ὅταν πεθάνῃ ὁ νοικοκύρης, τί νὰ τὸ κάμῃς τὸ κτίριο; Ἡ καλοφτιασμένη καὶ καλοσερβιρισμένη ὕλη, ὅσα κι' ἂν προκαλῆ τότε τὰ ρουθούνια, τὸν οὐράνισκο, τὸ λαρύγγι, τὰ ἐρωτικὰ κέντρα καὶ τίς ἐστίες, ὁ ἄνθρωπος θὰ μένῃ ἀδιάφορος σὰν νεκρὸς καὶ θὰ ζητῆ κάτι πολὺ διαφορετικὸ: τὸν ψυχικὸ του κορσεμὸ στὴν ἀναζήτησι τῆς ἀλήθειας, ποὺ δὲν κρύβεται στὴν ψημένη ἢ ἀψητη ὕλη, ποὺ ἔψαχνε νὰ τὴν βρῆ. Καὶ θὰ τὸ ζητῆ, εἶπαμε, πλούσιος ἢ φτωχός, γιατί ἔχει καρδιά πολὺ διαφορετικῆς κατασκευῆς καὶ ἀποστολῆς ἀπὸ ἐκείνης τῶν ζώων.

«Τί ποιήσας ζῶνι αἰώνιον κληρονομήσω;» ἐρωτᾷ ὁ ἄρχων τῶν Ἑβραίων. Δὲν ἐστερεῖτο οὐδενὸς ἀγαθοῦ· «ἦν γὰρ πλούσιος σφόδρα». Ἐφ' ὅσον ἔμενε νηστική ἢ ψυχὴ, τί κι' ἂν ἐγέμιζε τὸ στομάχι; Ἐφ' ὅσον οἱ πόθοι, καὶ οἱ βαθύτερες πνευματικὲς ἀνησυχίες δὲν κατεστέλλοντο, τί κι' ἂν οἱ ἰδιάζουσες ὁσμὲς τῶν φαγητῶν καὶ οἱ ἤχοι τῆς μουσικῆς, καὶ ὁ κοσμικὸς θόρυβος δημιουργοῦσαν γύρω του ἀτμόσφαιρα κορεσμοῦ; Ἡ καρδιά εἶχε ἄλλη πείνα κι' ἄλλη δίψα: μπροστὰ στὴ φθορότητα, στὴ μεταβολή, στὴν ἀποσύνθεση, στὸ θάνατο, ποῦ θερίζει γύρω πλουσίους καὶ φτωχοὺς, νηστικούς καὶ χορτάτους, νὰ ἐπιτύχη γιὰ τὸν ἄνθρωπο τὴν αἰωνιότητα κοντὰ στὸ Θεό. Αὐτὸς ὁ πόθος, ποῦ εἶναι ἰσχυρότατος μονάχα στὸν ἄνθρωπο, πόθος πρὸς συνέχισιν τῆς ζωῆς καὶ μετὰ τὴ σωματικὴ νέκρωσι, ἦταν καὶ ὁ πόθος τοῦ ἄρχοντος τῶν Ἑβραίων, γιατί εἴπαμε, εἶχε κι' αὐτὸς καρδιά.

«Διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ποιήσας ζῶνι αἰώνιον κληρονομήσω;» Δὲν εἶχε τὴ βλακώδη ἀντίληψιν πὼς ἢ γήινη ζωὴ εἶναι ἀπειρο διαρκείας. Τὰ πάντα ὑπόκεινται στὴ φθορά, στὸ θάνατο· ἐπομένως καὶ ὁ ἀνθρώπινος σωματικὸς ὀργανισμὸς. Μένει ἡ ἀθάνατη ψυχὴ, ποῦ λόγῳ τῆς παραχωρήσεως τοῦ Θεοῦ τείνει πρὸς τὴν αἰωνιότητα. Βεβαίως, κάθε ψυχὴ, ἀμαρτωλὴ ἢ δικαία, εἶναι ἀθάνατη. Ἄλλ' ἢ ἀθανασία καλλίτερα νὰ ἔλειπε γιὰ τοὺς ἀσεβεῖς, τοὺς ὑλιστάς, τοὺς ἐγκληματίας. Μιὰ τέτοια ἀθανασία εἶναι γιὰ ὅλους τοὺς ἀμαρτωλοὺς ἀνεπιθύμητη. Ἄλλὰ τί νὰ γίνῃ; Δόγμα τῆς Ἐκκλησίας μας, ποῦ στηρίζεται στὰ ἀδιάφυστα λόγια τοῦ Κυρίου μας, εἶναι ἡ ἀθανασία τῆς ψυχῆς δικαίων καὶ ἀμαρτωλῶν. Ὅταν ἐρωτᾷ, λοιπόν, ὁ πλούσιος ἄρχων τῶν Ἑβραίων, τὸν Ἰησοῦν πὼς μπορεῖ νὰ κληρονομήσῃ τὴν αἰωνία ζωὴ, τὸ ἐρώτημά του ἐφάνερωνε κάποια ἀνησυχία γιὰ τὸ μέλλον του. Αὐτὴ τὴν ἀνησυχία τὴν αἰσθάνεται κάθε ἄνθρωπος. Βεβαίως κατὰ τὰ τελευταῖα χρόνια αὐτὲς οἱ διευκολύνσεις στὴν ὑλικὴ μας ζωὴ καὶ αὐτὲς οἱ ἐλευθεριότητες, ποῦ ἀφῆκαν τὸ ἀνθρώπινο κτῆνος ἀχαλίνωτο νὰ χλιμιντράῃ γύρω ἀπὸ τὰ αἰσθησιακὰ ὅπως τὰ ἄλογα, αὐτὰ τὰ κηρύγματα τῆς ψευδοεπιστήμης ποῦ ἐταπείνωνε πάρα πολὺ τὸ ἀνθρώπινο πνεῦμα, ἢ ἀπουσία μιᾶς ἰσχυρᾶς ἀντιδράσεως κατὰ τῆς ἠθικῆς χολέρας, ποῦ προσέβαλε ὅ,τι εὐγενικὸ ἔχει ὁ ἄνθρωπος ὡς πνευματικὴ ἀξία, ἀφήρσαν λεπτότητα, ἠθικὴν εὐαισθησία, ἐχτύπησαν τὰ κέντρα τῶν ὠραίων ἀναζητήσεων καὶ ὁ ἄνθρωπος τοῦ αἰῶνός μας ζῆ μέσα σὲ ἄγχος μεριμνῶν καὶ φροντίδων γιὰ νὰ ἐκνοποιήσῃ ἀπαραιτήτους ἀλλὰ καὶ προσθέτους ἀνάγκας, ποῦ ἐδημιούργησεν ἢ σύγχρονος ζωὴ. Καὶ εἶναι ἐπόμενον ἓνα μεγάλο ποσοστὸν τῶν σημερινῶν ἀνθρώπων νὰ μὴν αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκη νὰ πετάξῃ ψηλὰ ἀπὸ ὅ,τι βλέπει ἢ ὅ,τι ἀκούει. Κοσμάκης πνευματικῶς ἀνεξέλεγκτος, ἀκαλλιέργητος, ζῆ στὸν πρωτογονισμὸ τῶν

περί τῆς ζωῆς ἀντιλήψεων καὶ ὁδεύει πεζότατα στὸ θάνατο, σὰν τὸ κούτσουρο ποὺ τὸ κυλοῦν οἱ ἐργάτες στὸ στόμα τοῦ λαμπαδωμένου καμινιοῦ γιὰ νὰ μεταβληθῆ σὲ στάχτη. Ὁ ἄρχων εἰλικρινῶς ἐπιθυμοῦσε νὰ βρῆ τὸ κλειδί τῆς παραδεισίου ζωῆς. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ Χριστὸς τοῦ ἀπαντᾷ, ἀφοῦ πρῶτα-πρῶτα τὸν ἐλέγχει ἔμμεσα γιὰ τὴν πλάνη του ἐξ αἰτίας τῆς ἀγνοίας του. Καὶ ἡ πλάνη τοῦ ἀρχοντος ἦταν ὅτι ἐξελάμβανε τὸν Ἰησοῦν σὰν ἓνα κοινὸν ἄνθρωπον, ἕναν ἀγαθὸ, καλὸ σοφοδιδάσκαλο, ἔστω καὶ ἄσφαλο στὶς γνώμες του, στὶς κρίσεις του, στὶς συμβουλές του, στὶς γραμμὲς ποὺ χάραζε στὰ πλήθη καὶ στὸν κόσμον ὅλον. Εἶχε, δυστυχῶς, κι' αὐτὸς τὴν ἴδια πλάνη μὲ τοὺς σημερινοὺς θεοσόφους ἢ ἐλευθεροτέκτονas ἢ τοὺς ποικίλης ἀρρωστιατρικῆς φιλοσοφίας ὀπαδοὺς, ποὺ τοποθετοῦν τὸ πρόσωπο τοῦ θεανθρώπου δίπλα στὶς μορφές τῶν διὰ μέσου τῶν αἰῶνων σοφῶν, θρήσκων τῆς Ἀνατολῆς ἢ νοσηρῶν μυστικιστῶν. Ὅχι, βέβαια, ἐσκεμμένως κι' ἀπὸ λόγους ἐχθρότητος κατὰ τοῦ Χριστοῦ, ἀλλ' ἀπὸ ἀγνοία συγγνωστή. Ὀνομάζει τὸν Θεάνθρωπον Ἰησοῦν ἀγαθὸν διδάσκαλον, ποὺ δὲν ἔχει κακότητα, ποὺ δὲν ὀργίζεται, ποὺ εἶναι συγγνωμικός, ποὺ ἀνέχεται, ποὺ εἶναι γεμάτος καλωσύνη καὶ εὐεργετεῖ πλουσίως. Ὅμως ἔμενε ἀνοιχτὸς στὸ βásiμο σφάλμα τῆς ἀγνοίας του, γιὰτὶ ὁ Χριστὸς μπορεῖ νὰ ἔφερε ἀνθρωπίνη σάρκα, ὅμως ἦταν αὐτὸς ὁ Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ μπροστά του ποὺ μιλοῦσε μὲ ἀνθρώπινη γλῶσσα καὶ ἐσταυρώθη ἀνθρώπους νὰ σώσῃ. Μιὰ μελέτη τῶν προφητειῶν βαθειά, προσεκτικὴ, κατόπιν νηστείας μάλιστα καὶ προσευχῆς, θὰ τοῦ ἐφανερώνε τὴν ἀλήθεια, θὰ τὸν ἔκανε, κατὰ μυστηριώδη τρόπο, νὰ δεχθῆ στὴν ψυχὴ του τὸν Ἐπεγνωσμένο Χριστὸ καὶ νὰ πέσῃ στὰ πόδια του, γιὰτὶ Θεὸς σὲ μορφή ἀνθρώπου ὤφθη ἐπὶ τῆς γῆς, τοὺς ἀνθρώπους ν' ἀνεβάσῃ στὸν Οὐρανό, ἐπομένως κι' αὐτὸν τὸν ἴδιο, ποὺ ζητοῦσε τὰ κλειδιά τοῦ Παραδείσου. Ὅταν ὁ Κύριος τοῦ εἶπε: «τί μὲ λέγεις ἀγαθόν; Οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰμὶ εἰς ὁ Θεός» δὲν εἶναι οὔτε ἄρνησις τῆς ἀπολύτου ἀναμαρτησίας του ὡς ἀνθρώπου, οὔτε καὶ ἄρνησις τῆς θεότητός του, ἀφοῦ ἐπανελημμένως ἐταύτισεν ἑαυτὸν μὲ τὸν Οὐράνιον Πατέρα καὶ ἀφοῦ ἐπ' αὐτῆς τῆς μαρτυρίας ἐστηρίχθη τὸ ἑβραϊκὸν Δικαστήριον νὰ τὸν καταδικάσῃ εἰς θάνατον: «Διὰ τοῦτο οὖν μᾶλλον ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι, ὅτι οὐ μόνον ἔλυε τὸ σάββατον, ἀλλὰ καὶ πατέρα ἴδιον ἔλεγε τὸν Θεόν, ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν τῷ Θεῷ» (Ἰω. ε', 18). Δυστύχημα γιὰ τὸν ἑβραϊκὸν λαό, ποὺ ἔμενε στὸ σκότος αὐτὸ τῆς πλάνης ἐξ αἰτίας τῆς ἀναξίας πνευματικῆς του ἡγεσίας, ὅπως καὶ δυστύχημα γιὰ ὅσους, δηλητηριασμένοι ἀπὸ τὰ ὀρθολογιστικά, ἀνιστόρητα καὶ ἀνεδαφικά κηρύγματα τῶν ἀπίστων, ἐκλαμβάνουν τὸν Χριστὸν ὡς ἄνθρωπο τῆς γραμμῆς τοῦ Βούδδα ἢ τοῦ Σωκράτη. Κι' εἶναι δυστυχεῖς γιὰτὶ, ἐκτὸς τῆς ἀσεβείας καὶ τῆς βλασφη-

μίας κατὰ τοῦ Θεανθρώπου, στεροῦνται τῶν θείων δωρεῶν, ποὺ ἐπήγγασαν ἀπὸ τὸ Σταυρὸ καὶ μένουν ἔρημοι τῆς Χάριτος τοῦ Θεοῦ, ἀγωνιζόμενοι, ἀν ἀγωνίζονται, μὲ τις φυσικὲς τοὺς δυνάμεις πρὸς ὑπερνίκησιν τοῦ κακοῦ, ποὺ φωληάζει μέσα μας.

Μετὰ τὸν ἔμμεσον αὐτὸν ἔλεγχο, τοῦ ἀπαντᾷ ὁ Κύριος χωρὶς περιστροφή πὼς ἡ γνώση καὶ τελεία ἐφαρμογὴ τῶν Μωσαϊκῶν διατάξεων «μὴ μοιχεύσεις, μὴ φονεύσης, μὴ κλέψης, μὴ ψευδομαρτυρήσης, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου» εἶναι βασικὴ προϋπόθεσις καὶ πρόβδος γιὰ μία πνευματικωτέρα ζωὴ, ἐπομένως θὰ ἔπρεπεν ὁ ἄρχων ποὺ ρωτοῦσε νὰ προέβαινε σὲ αὐτο-ἔλεγχον καὶ ἔτσι νὰ συνεχισθῇ ἡ συζήτησις ἐπάνω στὸ θέμα αὐτό. Ἄλλ' ἐκεῖνος ἀπήντησε χωρὶς δισταγμὸ καὶ ἴσως μὲ μιὰ ἰδιάζουσα χαρὰ: «Ταῦτα πάντα ἐφυλαξάμην, ἐκ νεότητός μου.» Ἄνθρωπος μὲ οἰκογενειακὴ θρησκευτικὴ παράδοσι καὶ ἠθικὰς ἀρχάς, τυπικώτατος ἑβραῖος σ' ὅ,τι ἀφορᾷ τὸ Μωσαϊκὸ νόμο, ἐκράτησε τὴν γραμμὴν τῶν πατέρων του. Δὲν εἶχε παρασυρθῇ ἀπὸ τὰ ἀντίθετα ρεύματα, ὅπως συμβαίνει σήμερα μὲ τοὺς ἀγοραίους νέους τῆς ἐποχῆς μας, ποὺ κόβουν κάθε σχέσι μὲ τὰς ὠραίας χριστιανικὰς τῶν παραδόσεις γιὰ νὰ καταλήξουν στὸν ντεντυμποῦσμὸ καὶ στὴν ἀναρχία. Ὁ νόμος, ἐφ' ὅσον ἐπροβάλετο ὡς νόμος Θεοῦ, καὶ συμφωνοῦσεν ἄλλως τε μὲ τὴν συνείδησι καὶ εὐεργετικὰ ἀποτελέσματα εἶχε στὴν κοινωνία τῶν ἀνθρώπων, ἔμενε σεβαστός, ὅπως ὁ νομοθέτης Θεός. Κι' αὐτὸς ὁ σεβασμὸς πρὸς τὸ Νόμο τοῦ Θεοῦ κάνει τὸν ἄνθρωπο ἄξιον σεβασμοῦ στὸ κύκλῳ τῶν σοβαρῶν καὶ τιμίων συνανθρώπων του, ἐκτὸς τῶν ἀνόητων, τῶν φαιδρῶν καὶ τῶν ἐκφύλων. Ἡ ὁμολογία τοῦ ἄρχοντος πὼς εἶναι ὄχι μονάχα γνώστης ἀλλὰ καὶ ἀφαρμοστῆς τῶν Μωσαϊκῶν διατάξεων, ἔδειχνε πὼς εἶχε βάλει τὸ νερὸ στ' αὐλάκι γιὰ μιὰ ἀνωτέρα πνευματικὴ ζωὴ. Δὲν ἀρκοῦσε γιὰ τὸ Χριστὸ αὐτὴ ἡ φυσικὴ ἠθικὴ, ποὺ ἐνηρμονίζετο μὲ τὸ Μωσαϊκὸ νόμο. Ὁ Μωσαϊκὸς νόμος δὲν ξεπερνοῦσε τὴν ἠθικὴν τοῦ φυσικοῦ ἀνθρώπου. Ἀσκήσεις ἀπλές, ψυχικὰ γυμνάσματα, προφύλαξις ἀπὸ βαρβαρισμὸ, κοινωνικὴ ἀσφάλεια. Ὅχι ὅμως καὶ πλούσιον φῶς, ἀποδέσμευσις ἐλευθέρῳ ἀπὸ τὰ πάθη, συνειδητὸς ἀγὼν καθαρμοῦ, καθαργίας αἰσθημάτων καὶ σκέψεις, ἐξαῦλωσις τοῦ ἀνθρώπου, πραγματικὴ θέωσις καὶ φορὰ πρὸς τὸν οὐρανὸ μὲ τὸ πυρφόρον ἄρμα τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ. Αὐτὰ δὲν μποροῦσε νὰ τὰ ἔχῃ ὁ πιστὸς ἑβραῖος, ἔστω κι' ἀν τηροῦσεν ἀπόλυτα τὸ Μωσαϊκὸ νόμο. Καὶ ἐπειδὴ ὁ ἄρχων ζητοῦσε τελειότητα, θὰ ἔπρεπε νὰ προβῇ σὲ δυὸ εἶδους θυσίας: πρῶτα - πρῶτα τὴν θυσία τῶν τύπων στὴν οὐσία καὶ ἔπειτα τὴν ἀπαγκίστρωσί του ἀπὸ τὸν ὑλικὸ πλοῦτο. Ἡ πρώτη ἀσφαλῶς θὰ ἐπετυγχάνετο ἀπ' τὴ στιγμὴ ποὺ θάκολουθοῦσε πιστὰ τὸ Χριστό, ὅπως τοῦ εἶπε, γιὰτι θάπαιρνε φωτισμὸ νὰ ἀξιολογῇ στ' ἀλήθεια τ' ἀγαθὰ. Ἡ

δεύτερη θυσία θά ἔπρεπε νὰ προηγηθῆ, γιατί δὲν ἄφινε χῶρο νὰ κατοικήσῃ τὸ πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ στὴν καρδιά του. Ἡ ὕλη, ὁ μαμωνᾶς, αὐτὲς οἱ συμβατικές ἀξίες ποὺ αἰχμαλωτίζουν τὸν ἄνθρωπο, εἶναι φοβερὸν ἐμπόδιο στοὺς ἀδυνάτους χαρακτῆρας καὶ δὲν τοὺς ἀφίνουν νὰ προσδεύσουν πνευματικά καὶ νὰ κερδίσουν τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ὅπως τὴν ἐζητοῦσεν ὁ πλούσιος Ἄρχων: «Ἐπι ἐν σοὶ λείπει πάντα ὅσα ἔχεις πώλησον καὶ διάδος πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ, καὶ δεῦρο ἀκολουθεῖ μοι.» Θὰ ἐνόμιζε κανεὶς πὼς τὸ δυσκολώτερο πράγμα εἶναι νὰ λατρεύσῃ τὸ Θεὸ πνευματικά, νὰ βρῆ στοὺς τύπους τὴν οὐσία, καὶ νὰ ἀνακαλύψῃ τὸ μυστικὸ τῆς οὐράνιας εὐτυχίας καὶ ὄχι ν' ἀπαλλαγῆ ἀπὸ τὸ φόρτο ποὺ δὲν ἀποτελεῖ μέρος τοῦ ὀργανικοῦ, ψυχοσωματικοῦ μας συνόλου. Τὸ πρῶτο ἀπαιτεῖ πίστι κατ' ἐπίγνωσιν, δεσμὸ μετὰ τοῦ Θεοῦ, σὰν νὰ ἔχη συναφθῆ συμβόλαιο ποὺ φέρει τὴν ὑπογραφή τῆς ψυχῆς μετὰ τὸ αἷμά της· ἀπαιτεῖ τελεία αὐτογνωσία ποὺ ξεσκεπάζει τὴν μηδαμινότητά μας μπροστὰ στὴ θεία μεγαλειότητα· ἀπαιτεῖ βαθειὰ ἐσωστρέφεια καὶ ἀποφασιστικὰ ξεκινήματα πρὸς ἄλλους κόσμους, ποὺ δὲν περιβάλλονται ἀπὸ τὴν οἰαδήποτε ἀτέλεια· ἀπαιτεῖ ταπεινώσι καὶ πλήρη σκλαβιά στὸ ζυγὸ τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ. «Ὅλ' αὐτὰ δὲν εἶναι εὐκόλα, ἔστω κι' ἂν εἶναι κατορθωτά, γιατί πρέπει ν' ἀντιπαλαίσῃ ὁ ἄνθρωπος κατὰ τόσων καὶ τόσων ἐμποδίων τῆς ἰδίας του φύσεως· ν' ἀγωνισθῆ σκληρά, ἀνένδοτα, με κλιμακωτὲς ἐπιτυχίες, θετικές καὶ μόνιμες προσωπικὲς νίκες, ὥστε νὰ ἐξελιχθῆ σὲ τέλειο πνευματικὸ - θρησκευτικὸ τύπο. Ὁ ἄνθρωπος προσδευτικὰ ἐνηλικιοῦται στὴν θρησκευτικὴ καὶ πνευματικὴ ζωὴ καὶ ολοκληροῦται. Καὶ μπορεῖ νὰ εἰπῆ κανεὶς πὼς μέχρις οὔτου κλείσῃ τὰ σωματικά του μάτια δὲν φθάνει στὴν πλήρη ἀρτιότητα. Κάτι πάλι θὰ τὰ τοῦ λείπη γιὰ νὰ κρατηθῆ στὴν ταπεινώσι. Τὸ κάτι αὐτὸ θὰ τοῦ τὸ δώσῃ ὁ Θεὸς σὰν ἓνα δῶρο γιὰ τὸ ζῆλό του, γιὰ τὸν ἀγῶνά του, γιὰ τὴν καλὴν του καρδιά. Ἔτσι θὰ τὸν δεχθῆ στὴ βασιλεία του ποὺ τόσο τὴν ποθοῦσεν ὁ πλούσιος ἄρχων. Τὸ δεύτερο ὅμως εἶναι τὸ εὐκολώτερο, γιατί σὰν θυσία, δὲν μπορεῖ νὰ ἐξισωθῆ μετὰ τὴν πρώτη θυσία τοῦ παλαίου ἀνθρώπου. Ἐκεῖ σχίζεται ἡ καρδιά, σφυροκοπεῖται τὸ μυαλό, ἀναταράσσεται ὁ βυθὸς τῆς συνειδήσεως. Σφοδρὴ ἢ θαλασσοταραχὴ στὸ καράβι μας. Ἐδῶ; Ἐδῶ ὁ πλοῦτος, ἡ ὕλη, κινητὴ ἢ ἀκίνητη, εἶπαμε δὲν ἀποτελεῖ οὔτε τῆς ψυχῆς μας οὔτε τοῦ σώματος μας ὀργανικὸ μέλλον. Στὴν πρώτη περίπτωσι χρειάζεται μία σωστικὴ, ἀλλ' ὀδυνηρὰ ἐγχείρησι. Στὴ δεύτερη ἓνα χαμόγελο περιφρονήσεως, μιὰ χαρακτηριστικὴ κίνησι τῆς κεφαλῆς, καὶ ἐκτίμησις τῆς πραγματικῆς ἀξίας τῆς ὕλης καὶ τοῦ σκοποῦ της, ἀφοῦ ἐπάνω ἀπὸ αὐτὴ στέκεται ἐκεῖνος ποὺ αὐθαίρετα τὴ διαχειρίζεται: ὁ ἄνθρωπος. Ἄλλ' ὁ ἄνθρωπος αὐτὴν τὴν ὕλη τὴν κάνει καὶ γέλιο

καὶ δάκρυ, καὶ χαρὰ καὶ λύπη, καὶ κόλασι καὶ παράδεισο. Ἐγεί ἀπόλυτη ἐλευθερία καὶ δύναμι νὰ τὴν μεταστοιχειώσῃ, ἀφοῦ τὴν ὀρίζει. Μόνη τῆς δὲν ἀξίζει, γιατί δὲν ἔχει οὐσιαστικὴ ἀξία ὅταν ἀδρανῆ. Κάθε τι ποὺ ἀδρανεῖ εἴτε πρόκειται περὶ ψυχικοῦ πλοῦτου, εἴτε πρόκειται περὶ ὑλικοῦ, εἶναι ἀχρηστο, καὶ θὰ ζητηθοῦν εὐθύνες ἀπὸ τὸν αἴτιο τῆς ἀχρηστεύσεώς του. Δὲν ἤθελεν ὁ Χριστὸς νὰ μένῃ ἀχρηστευμένος ὁ τόσος ὑλικὸς πλοῦτος τοῦ ἄρχοντος Ἑβραίου. Ζήτησε νὰ γίνῃ ψωμί τοῦ νηστικοῦ, ντύμα τοῦ γυμνοῦ, στέγη τοῦ πρόσφυγα, περίθαλψις τοῦ ἀρρώστου, γονιὸς τοῦ ὄρφανοῦ, παρηγοριὰ τοῦ θλιμμένου. Αὐτὸ ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν πλοῦσιον ἄρχοντα μὲ διπλῆ τὴν ἀμοιβή του, ὅπως ποθοῦσε. Δυστυχῶς ὅμως αὐτὸ τὸ πιὸ εὐκολότερο ἀπὸ τὸ πρῶτο δὲν τὸ ἐπεδίωξε. Κολλημένος ὁ πλοῦτος στὴ σάρκα τῆς ψυχῆς του ὅπως τὸ νύχι εἶναι κολλημένο στὴ σωματικὴ μας σάρκα, εὐθὺς σὰν ἐδόθη τὸ σῆμα τῆς ὑπηρετήσεως τῶν ἀναγκῶν τοῦ φτωχοῦ πλησίον μας, σὰν δαίμονας καλοθρεμμένους τοῦ σκότους ἐπροκάλεσε θλιβερά συναισθήματα καὶ ἄπλωσε βαθεῖα μελαγχολία στὸν καλοπροαίρετον ἐκεῖνο Ἑβραῖο. Γιατί; (ἦν γὰρ πλοῦσιος σφόδρα.) Ἔτσι ἀποδεικνύεται γι' ἄλλη μιὰ φορὰ πὼς αὐτὴ ἡ ἔλξις τοῦ μαμωνᾶ γιὰ τοὺς χωματένιους ἀνθρώπους εἶναι ἰσχυροτέρα ἀπὸ τὴν ἔλξιν τῶν αἰώνιων ἀγαθῶν τοῦ Θεοῦ, πὼς ἀποτελεῖ δυσκολίαν τεραστίαν, ἀνυπολογίστων συνεπειῶν, στὸ δρόμο τῆς πνευματικῆς μας ζωῆς: «Ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς περιλυπὸν γενόμενον εἶπε πὼς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰσελεύσονται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν. Εὐκοπώτερον γὰρ ἔστι κάμηλον διὰ τρυμαλιᾶς ραφίδος εἰσελθεῖν ἢ πλοῦσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν!» Εἶπε: δύσκολον, ὄχι καὶ ἀδύνατον. Γιατί ὅταν ὁ πλοῦτος — ποῦ δὲν πρέπει νὰ ὑπάρχη σὲ χριστιανικὰ χέρια — τεθῆ στὴν ὑπηρεσίαν τῆς ἀγάπης, ἀσφαλῶς μπορεῖ νὰ γίνῃ καὶ χρυσὸ κλειδί μιᾶς αἰώνιας καὶ ἀναφαίρετης εὐτυχίας κοντὰ στὸ Θεό. Τόσοι καὶ τόσοι Πατριάρχαι καὶ Πατέρες κατάρθρωσαν αὐτὸν τὸν ὑλικὸ πλοῦτο νὰ τὸν κάμουν ποτάμι δροσερὸ στὸν ξερικὸ κάμπο τῆς πολλαπλῆς δυστυχίας. Μποροῦν καὶ οἱ σημερινοὶ πλοῦσιοι νὰ νοιώσουν μὲ τὸν πλοῦτό τους καὶ τῆς εὐποιτίας τῆ χαρά.

Ἄρχιμ. ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΚΑΛΥΒΑΣ
Ἱεροκήρυξ Ἱ. Μητροπόλεως Χαλκίδος

Δι' ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὸν «Ἐφημέριον» ἀπευθυντέον :
Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Περιοδικοῦ ΕΚΚΛΗΣΙΑ
Ἵδὸς Φιλοθέης 19, Ἀθῆναι - Τηλ. 227.689.

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΗΘΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ
ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ ΝΕΚΤΑΡΙΟΥ ΑΙΓΙΝΗΣ
“ΓΝΩΡΙΣΕ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΣΟΥ,,

Τό άπαραβίαστο τοῦ αὐτεξούσιου

«Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἔλθειν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν
καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθήτω μου»

(Ματθ. ιστ', 24).

Τὸ αὐτεξούσιο τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἀνεπηρέαστο· ἀπὸ τὸ παραπάνω ρητὸ φανερώνεται ὁ βαθμὸς τῆς ἠθικῆς ἐλευθερίας τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ Σωτῆρας μας καλεῖ τὸν ἄνθρωπον «ὀπίσω» του καὶ τὸν ἀφήνει ἐλεύθερο ν' ἀποφασίσῃ γιὰ τὸ σπουδαιότατο αὐτὸ ζήτημα, νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ, δηλαδὴ, ἢ νὰ τραβήξῃ τὸν δρόμο του. Γιὰ τὴν σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου ἤλθε στὸν κόσμον· κι' ὅμως δὲν παραβιάζει τ' αὐτεξούσιό του. Τὸν προσκαλεῖ νὰ πάρῃ ἐνεργὸ μέρος στὴ σωτηρία του· δὲν τὸν ἐπηρεάζει ὅμως στὸ αὐτεξούσιό του. Ἄν ὁ ἄνθρωπος δὲν ἦτανε αὐτεξούσιος κι' ἐλεύθερος, δὲν θὰ τανε ποτὲ ἄξιος τέτοιου σεβασμοῦ· ποτὲ του δὲν θὰ καταξιωνόντανε τέτοια τιμὴ, νὰ συνεργασθῇ μὲ τὸν Σωτῆρα μας γιὰ τὴν σωτηρία του. Οὔτε καὶ θ' ἀφηνότανε στὴ διάθεσή του, ἀλλὰ σὰν ἄψυχο καὶ παθητικὸ σῶμα θὰ συρνότανε στὴ σωτηρία καὶ θὰ δεχόντανε τὴ θεία χάρι, πού θὰ τὸν ἐλύτρωνε. Ἀλήθεια, πόσο ἀξιοσέβαστη καὶ πόσο ἀπαραβίαστη εἶναι ἡ ἠθικὴ ἐλευθερία τοῦ ἀνθρώπου! Πόσο βασιλικὸ εἶναι τ' αὐτεξούσιό του!

Στὴ μελέτη στῆς ἀπολύτρωσής μας βλέπομε τὸν Υἱὸ τοῦ Θεοῦ νὰ γίνεται ἄνθρωπος γιὰ τὴν σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου, τὸν βλέπομε νὰ πορεύεται θεληματικὰ πρὸς τὸν Σταυρό, γιὰ νὰ πάρῃ ἐπάνω του τὶς ἁμαρτίες τοῦ κόσμου καὶ τὶς πληγές μας, καὶ γιὰ νὰ συμφιλιώσῃ τὸν ἄνθρωπο μὲ τὸν Θεό· κι' ὅλα αὐτὰ γίνονται, χωρὶς νὰ παραβιασθῇ τὸ αὐτεξούσιο τοῦ ἀνθρώπου. Ἰδοὺ ἡ κλειστὴ πόρτα τοῦ Παράδεισου μᾶς ἀνοίγεται. Ἡ πύρινη ρομφαία, πού προστατεύει τὴν εἴσοδό της ἀπομακρύνεται· καὶ ἡ φωνὴ τοῦ δημιουργοῦ μας προσκαλεῖ τὸν ἀποκλεισμένον ἄνθρωπο νὰ περάσῃ στὸν τόπο τῆς γαλήνης καὶ τῆς μακαριότητος. Καὶ μένει ἐλεύθερος, εἴτε νὰ περάσῃ, εἴτε ὄχι.

Ἡ ἐλευθερία αὐτὴ ἐνέργειας, σύμφωνα ὁ καθένας μὲ τὴν προαίρεσή του, νᾶναι συνεπῆς μὲ τὶς ἀρχές του καὶ μὲ τὶς πεποιθήσεις του, καὶ νὰ μὴν ἐπηρεάζεται οὔτε κι' ἀπὸ τὸν Θεὸν ἀκόμα, φανερώνει τὸν ἀπόλυτο χαρακτήρα τοῦ ἠθικοῦ αὐτεξούσιού μας, πού ἀπορρέει ἀπὸ τὴν μεγάλῃ κι' ἀπροσδιόρι-

στην ἠθικὴν ἀξία ποῦ ἔχει στὴ δημιουργία. Κι' ἀλήθεια, πόσο μεγάλη εἶναι ἡ τιμὴ ποῦ ἀποκτᾶ ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τὸ ἠθικὸ τοῦ αὐτοῦ αὐτεξούσιο. Ἀλλὰ καὶ μαζί, μὲ πόση καθαρότητα μᾶς διδάσκει τὸ χρέος μας, πὼς πρέπει κι' ἐμεῖς νὰ τὸ τιμοῦμε καὶ νὰ τὸ προστατεύουμε καὶ νὰ μὴν ἀνεχώμαστε, μὲ κανένα τρόπο νὰ ὑποδουλωθῇ τὸ ἠθικὸ μας αὐτὸ αὐτεξούσιο σὲ ταπεινωτικὰ πάθη κι' ἐπιθυμίες.

Ἡ ἠθικὴ μας ἐλευθερία μᾶς ὑποχρεώνει νὰ προνοοῦμε γιὰ τὴν σωτηρία μας, γιατί ἂν δὲν τὸ κάνουμε, θὰ χαθοῦμε. Ἡ ἐπίσημη ἀναγνώριση τοῦ αὐτεξούσιου μας ἀπὸ τὸν Σωτῆρα μας μᾶς διδάσκει, πὼς ἡ σωτηρία μας δὲν ἐξαρτᾶται μονάχα ἀπὸ τὴ χάρη τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ κι' ἀπὸ τὴ συγκατάθεση κι' ἀπὸ τὴν παράλληλη προσπάθεια τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ νὰ τὶ λένε γιὰ τὴν ἀνάγκη αὐτὴν οἱ σοφοὶ τῆς Ἐκκλησίας μας Πατέρες. Ὁ θεῖος Χρυσόστομος λέει «Ἡ χάρις, κἂν χάρις ᾖ, τοὺς ἐθέλοντας σώζει». Κι' ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος «Δεῖ καὶ τὸ ἐφ' ἡμῖν εἶναι καὶ ἐκ Θεοῦ τὸ σώζεσθαι» Πρέπει κι' ἐμεῖς νὰ τὸ θέλωμε νὰ σωθοῦμε κι' ὁ Θεὸς νὰ μᾶς βοηθῇ. Κι' ὁ Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς λέει: «Βουλομέναις μὲν ταῖς ψυχαῖς ὁ Θεὸς συνεπιπνεῖ· εἰ δὲ ἀποσταίεν τῆς προθυμίας, καὶ τὸ δοθὲν ἐκ τοῦ Θεοῦ πνεῦμα συνεστάλη». Ὁ Θεὸς βοηθᾷ τὴν ψυχὴ ποῦ θέλει νὰ σωθῇ. Ἄν ὅμως τὸ μετανιώσω, τότε χάνει καὶ τὴν προστασία του κι' ὅτι τυχὸν τῆς παραχώρησε. Κι' ὁ θεῖος ἐπίσης Αὐγουστῖνος λέει: «Ὁ Θεὸς ὁ πλάσας τὸν ἄνθρωπον, ἄνευ τοῦ ἀνθρώπου, χωρὶς αὐτοῦ θέλοντος, ἀδυνατεῖ νὰ σώσῃ τὸν ἄνθρωπον». Διδασκόμεστε λοιπὸν ρητὰ καὶ κατηγορηματικά, πὼς δυὸ εἶναι τὰ συντελεστικὰ τῆς σωτηρίας α) ἡ ἐλευθερὴ θέληση τοῦ ἀνθρώπου καὶ β) ἡ χάρη τοῦ Θεοῦ

Στὸ ἔργο τῆς σωτηρίας μας πρωτεύει βέβαια ἡ χάρη τοῦ Θεοῦ, γιατί ὁ Σωτῆρας μας ἦλθε στὸν κόσμον, κι' ἐσκόρπισε τὸ φῶς τῆς θείας Χάρης σ' αὐτοὺς ποῦ βρίσκονται βυθισμένοι στὰ σκοτάδια καὶ στὴ σκιά τοῦ θανάτου· ἔσωσε τὰ χαμένα πρόβατα· μᾶς ἀνεκάλεσεν ἀπὸ τὴν πλάνη· μίλησε μυστικὰ μέσα στὶς καρδιές μας καὶ μᾶς ἔδειξε τὸν δρόμον τῆς σωτηρίας μας. Κι' ἔτσι, ἡ θεία Χάρη μᾶς τελειοποιεῖ καὶ μᾶς σώζει.

Καὶ ἡ θέληση ὅμως τοῦ ἀνθρώπου πρέπει νὰ λογιάζεται, σὰν ἀρχικὸς παράγοντας στὴν ὑπόθεση τῆς σωτηρίας μας, γιατί αὐτὴ εἶναι ὁ κύριος μοχλὸς ποῦ ἀναμοχλεύει τὴν ἀδιαφορία καὶ τὴν ἀδράνεια ποῦ ἔχει γεννήσει ἡ ἁμαρτία. Αὐτὴ μᾶς κινεῖ ν' ἀκολουθήσωμε τὸν Σωτῆρά μας αὐτὴ δυναμώνει τὴν καρδιά μας στὴν αὐταπάρνηση· κι' αὐτὴ μᾶς δίνει τὴν ἀποφασιστικότητα νὰ βαστάζωμε στοὺς ὤμους μας τὸν σταυρὸ μας. Γιατὶ ἡ Χάρη μᾶς προσκαλεῖ, σκορπίζει τὸ σκοτάδι μας, καὶ

μᾶς φωτίζει. Τὸ αὐτεξούσιό μας ὅμως, ἀπὸ ἀμέλεια, ἀπὸ μωρία μας κι' ἀπὸ ἀδιαφορία καὶ νωθρότητά μας μπορεῖ, χάρις στὶς σαρκικές μας ἐπιθυμίες, νὰ μᾶς κάνη νὰ παρακούσωμε καὶ κλείνοντας τὰ μάτια μας νὰ μείνωμε μέσα στὰ σκοτάδια, καὶ νὰ πάρωμε, ἔτσι, τὸν ἀντίθετο ὅλως διόλου δρόμο, ποῦ μᾶς ὀδηγεῖ στὴν καταστροφή μας. Εἶναι λοιπὸν ἀνάγκη καὶ νὰ τὴν θέλωμε καὶ νὰ τὴν ἐπιδιώκωμε τὴν σωτηρία μας. Εἶναι ἀνάγκη νὰ θέλωμε ν' ἀκούσωμε τὴν φωνὴ τοῦ Χριστοῦ μας, ποῦ μᾶς καλεῖ. Εἶναι ἀνάγκη νὰ θέλωμε ν' ἀνοιξώμε τὰ μάτια μας στὸ θεῖο καὶ γλυκύτατό του φῶς. Εἶναι ἀνάγκη νὰ θέλωμε νὰ τρέξωμε πίσω ἀπὸ τὸν Σωτῆρά μας, καὶ ν' ἀπαρνηθοῦμε τὸν παλαιὸν ἑαυτό μας καὶ τὰ πάθη μας καὶ τὶς ἐπιθυμίες μας καὶ νὰ σηκώσωμε τὸν σταυρό μας. Εἶναι ἀνάγκη νὰ θέλωμε νὰ βαδίσωμε τὴν «στενὴν καὶ τεθλιμμένην ὁδόν», ποῦ μόνο ἡ στενὴ τῆς πύλης μπορεῖ νὰ μᾶς ὀδηγήσῃ στὸν Παράδεισο!

Ἡ θέλησή μας πρέπει νὰ προηγηθῆ πρώτα· γιατί αὐτὸ πρωταρχικὰ ζητᾷ ὁ θεῖός μας Λυτρωτὴς ἀπ' αὐτοὺς ποῦ θέλουν νὰ τὸν ἀκολουθήσουν. Χωρὶς τὴ θέλησή μας δὲν γίνεται τίποτα καὶ ἡ σωτηρία μας εἶναι ἀκατόρθωτη. Ὁ πανεύσπλαγχνος Κύριός μας μᾶς χαρίζει τὴν χάρη του· μὰ χρειάζεται ἀπαραίτητα καὶ ἡ θέλησή μας καὶ ἡ συγκατάθεσή μας. Χρειάζεται μάλιστα αὐταπάρνηση κι' αὐτοθυσία καὶ φρόνημα ὑψηλὸ καὶ ἀμετάτρεπτο, καὶ ποῦ μονάχα τὴ φωνὴ τοῦ Σωτῆρά μας ποῦ μᾶς καλεῖ ἀκούει. Ἄν ἦτανε βολετὸ νὰ σώζη τοὺς ἀνθρώπους μονάχα ἡ χάρη τοῦ Θεοῦ, τότε θάτανε περιττὴ ἡ πρόσκληση καὶ περιττοὶ καὶ ἀχρεῖαστοι οἱ ὄροι καὶ οἱ συνθήκες. Ἄλλὰ ἡ χάρη τοῦ Θεοῦ, ἂν καὶ εἶναι ἄπειρη κι' ἀπροσμέτρητη δὲν σώζει κανένα μονάχη τῆς· γιατί δὲν θέλει νὰ παραβιάσῃ τὸ αὐτεξούσιο τοῦ ἀνθρώπου.

Ἄν δὲν ἐχρειάζότανε ἀπαραίτητα καὶ ἡ συγκατάθεση τοῦ ἀνθρώπου γιὰ τὴν σωτηρία του, θάσωζε μὲν ὁ Θεὸς στὴν ἄπειρή του εὐσπλαγχνία τοὺς πάντες, δὲν θὰ προσκαλοῦσε ὅμως κανένα. Κι' ὅμως ἐπροσκάλεσε τὸν αἰσθησιακὸ καὶ δοῦλο τῆς ἁμαρτίας ἄνθρωπο, ἀλλὰ ὑπὸ ὄρους, καὶ μάλιστα ὄρους βαρύτατους. Μᾶς πρότεινε δηλαδὴ τὴν σωτηρία μας, ἀλλὰ μᾶς ἀπαίτησε νὰ τὸν ἀκολουθήσωμε· γιατί ὑπῆρχε λόγος ἀπαραίτητος νὰ τὸ κάνωμε αὐτό· ὁ λόγος ν' ἀναγεννηθοῦμε καὶ ν' ἀναπλασθοῦμε μέσα στὸ Χριστό καὶ Σωτῆρά μας· ἐπειδὴ ἄνθρωπος παλαιὸς καὶ μὴ ἀναγεννημένος δὲν μπορούσε νὰ μπῆι στὸ βασίλειο τοῦ Θεοῦ. Ἐπρεπε λοιπὸν ν' ἀποβάλλῃ τὸν παλαιὸν ἄνθρωπο καὶ τὶς ἐπιθυμίες καὶ τὰ πάθη του, καὶ νὰ ντυθῆ τὸν νέο, ποῦ ἀνακαινίζεται κι' ἔχει τὴν ἐπίγνωση πὼς εἶναι «εἰκόνα» τοῦ Πλάστη του. Γιὰ νὰ τὸ κάμῃ ὅμως αὐτὸ καὶ νὰ

πετάξη από επάνω του τόν παλῆον ἄνθρωπο, ἔπρεπε νὰ τὸ θελήσῃ πρῶτα. Ἡ συνεργασία τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἀναγκαῖο-
τατη γιὰ τὴν τελείωσή του. Ὁ Λυτρωτὴς μας εἶπε ὅτι «ἐν
τῷ οἴκῳ τοῦ Πατρὸς μου πολλοὶ μοναὶ εἰσιν». Σ' αὐτὲς λοιπὸν
μένουν, αὐτοὶ ποὺ στὸν κόσμον μας αὐτὸν ἔζησαν μιὰ προπο-
μένη ζωὴ. Ὁ ἐπίγειος λοιπὸν βίος μας εἶναι ἐκεῖνος ποὺ μᾶς
ὀρίζει τὴ θέση μας στὸν Παράδεισο. Γι' αὐτὸ κι' ὁ ἅγιος Γρη-
γόριος ὁ Ναζιανζηνὸς λέει: «Ὡσπερ διάφοροι βίων αἱρέσεις,
οὕτω καὶ μοναὶ πολλαὶ παρὰ τῷ Θεῷ, κατὰ τὴν ἀξίαν ἐκάστου
μερίζονται. Καὶ ὁ μὲν τὴν δε κατορθούτω ἀρετὴν, ὁ δὲ τὰς ἀ-
πάσας, ὡς οἶόν τε. Μόνον ὀδευέτω καὶ ἐφίεσθω τοῦ πρόσω, καὶ
κατὰ πόδας ἐπέσθω τῷ καλῶς ὀδηγοῦντι καὶ κατευθύνοντι
καὶ διὰ τῆς στενῆς καὶ πολλῆς ἐπὶ τὸ πλάτος ἄγοντι τῆς ἐ-
κεῖθεν μακαριότητος». Ὅπως ὑπάρχουν πολλὲς αἱρέσεις, ἔτσι
ὑπάρχουν καὶ πολλὲς διαμονὲς κοντὰ στὸ Θεό, ποὺ μοιράζονται
ἀνάλογα στὴν ἀξία τοῦ καθενός. Κι' ἄλλος μὲν ἄς τελειοποιεῖται
σὲ μιὰν ἀρετὴ μονάχα, κι' ἄλλος σ' ὅλες, ὅσο τὸ μπορεῖ. Ἄς
βαδίζῃ ὅμως πάντα κι' ἄς ἐπιθυμῇ νὰ προχωρῇ, κι' ἄς ἀκολου-
θῇ τὸν καλὸν μας ὀδηγό, ποὺ μᾶς κατευθύνει ἀπὸ τὸν στενὸ
δρόμον στὸν ἄλλο, τῆς μεγάλης κι' ἀπέραντης θείας μακαριό-
τητας.

Σύμφωνα μ' αὐτὰ ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ φροντίζῃ καὶ νὰ
ἐργάζεται γιὰ τὴν σωτηρίαν του· ἀλλοιωτικά κινδυνεύει νὰ
χαθῇ· γιὰ τὸ φῶς μὲ τὸ σκοτάδι καὶ τὸ ἀγαθὸ μὲ τὸ κακὸ δὲν
συμβιβάζονται μὲ κανένα τρόπο. Καὶ ἡ ἁμαρτία εἶναι σκοτάδι
καὶ τρισμέγιστο κακὸ, ἐπειδὴ ἀντιστρατεύεται στὸ θέλημα τοῦ
Θεοῦ. Τὸ αὐτεξουσίον του τοῦ καταλογίζει κάθε του παρεκτρο-
πὴ σὰν ἁμαρτία· καὶ ἡ ἁμαρτία ξεμακραίνει τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ
τὸν Θεό. Ἡ ἠθικὴ μας ἀνεξαρτησία εἶναι μέγιστον ἀγαθὸ,
μὰ ἐπιβάλλει ταυτόχρονα στὸν ἄνθρωπο καὶ μεγάλες εὐθύνες.
Ὁ ἠθικὰ αὐτεξουσίος πρέπει νὰ γίνῃ κι' ἐλεύθερος ἠθικὰ, γιὰ
νὰ γίνῃ ἅγιος· γι' αὐτὸ, ὁ Θεὸς, τόσο στὴν Παλαιὰ ὅσο καὶ στὴ
νέα Διαθήκη, μᾶς παραγγέλλει: «Ἅγιοι γίνεσθε, ὅτι ἐγὼ ἅγιός
εἰμι». (Λευϊτ. ια' 14 καὶ Α' Πέτρου α', 16). Γιὰ τὴν πῶς μπορεῖ
ἓνας ἄνθρωπος, δοῦλος ἠθικὰ καὶ ὑποδουλωμένος τὴν ἁμαρτία,
κι' ἓνας ἀχρεῖος, νὰ ἐπικοινωνήσῃ μὲ τὸν Θεό. Καὶ ὁ θεὸς μας
Λυτρωτὴς τὸ ἴδιο μᾶς παραγγέλλει: «ἔσεσθε οὖν ὑμεῖς τέλειοι
ὡσπερ ὁ Πατὴρ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς Οὐρανοῖς τέλειός ἐστι.» Γιὰ τὴν
ὅπως εἶναι ὁ Οὐράνιος Πατέρας μας, ποὺ τὸν ἐπικαλούμαστε,
τέτοια βέβαια πρέπει νὰναι καὶ τὰ παιδιὰ του (Ματθ. ε',
48). Ἅγιους λοιπὸν καὶ τέλειους μᾶς θέλει ὁ Θεός· διότι μόνον
ἅγιοι καὶ τέλειοι, σὰν παιδιὰ τοῦ οὐράνιου Πατέρα τους, μπο-
ροῦνε, μ' ὅλο τὸ θάρρος τοῦ παιδιοῦ, νὰ ἐπικαλοῦνται τὴ θείαν

του χάρι· κι' αὐτὰ μονάχα θὰ κληρονομήσουνε τὴν οὐράνια βασιλεία του.

Γι' αὐτὸ κι' ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἔγραφε πρὸς τοὺς Κορίνθιους· «ἢ οὐκ οἶδατε, ὅτι ἄδικοι βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσι; Μὴ πλανᾶσθε· οὔτε πόρνοι, οὔτε εἰδωλολάτραι, οὔτε μοιχοί, οὔτε μαλακοί, οὔτε ἄρσενοκοῖται, οὔτε κλέπται, οὔτε μέθυσοι, οὔτε λοιδωροί, οὐχ ἄρπαγες, βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομοῦσιν» (Κοριν. Α', 9-11).

Γι' αὐτὸ κι' ὁ Σωτήρας μας μᾶς προσκαλεῖ, ν' ἀπαρνηθοῦμε τοὺς ἑαυτοὺς μας καὶ νὰ σηκώσωμε στὸν ὤμὸ μας τὸ σταυρὸ μας καὶ νὰ τὸν ἀκολουθήσωμε. «Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθείτω μοι». Ἀναγνωρίζει δηλαδὴ τὸ ἠθικὸ μας αὐτεξούσιο, ἀλλὰ κι' ἀπ' αὐτὸ ἐξαρτᾶ τὴ σωτηρία μας. Ὡστε αὐτὸς ποὺ θέλει πραγματικὰ τὴν σωτηρία του πρέπει νὰ ἐργασθῆ καὶ νὰ κοπιᾶσῃ γιὰ νὰ τὴν ἀποκτήσῃ. Ἀλλοιώτικα, κι' αὐτὴ θὰ στερηθῆ, ἀλλὰ καὶ θὰ ἐτοιμάσῃ, μὲ τὰ ἴδια του τὰ χέρια τὴν ἀπώλειά του καὶ χάρις στὴν ἀμέλειά του καὶ τὴν ἀφροντισιά του, θὰ κληρονομήσῃ τὴν αἰώνια Κόλαση, ποὺ μ' ὅλη μου τὴν καρδίαν εὔχομαι, νὰ μᾶς ἐλευθερώσῃ ὅλους μας ὁ Θεὸς ἀπ' αὐτήν.

(Συνεχίζεται)

Ἀπόδοση ΘΕΟΔΟΣΗ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ

Ὁ «Ἐφημέριος» εἶναι πρόθυμος νὰ δίδῃ ἀπαντήσεις εἰς ἐρωτήσεις ἐπὶ ἀποριῶν, ἀναφερομένων εἰς ζητήματα, τὰ ὁποῖα ἔχουν σχέσιν πρὸς τὸ ἔργον τοῦ Ἐφημερίου (ποιμαντικόν, λειτουργικὸν κλπ.). Ἐπομένως οἱ εὐλαβέστατοι ἐφημέριοι δύνανται ν' ἀπευθύνουν ἐρωτήματα ἐπὶ τοιούτων ἀποριῶν. Αἱ ἀπαντήσεις θὰ δίδωνται εἰς τὴν σελίδα τῆς ἀλληλογραφίας.

ΠΛΕΙΟΤΕΡΟΝ ΚΑΙ ΚΑΘΑΡΩΤΕΡΟΝ ΦΩΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΝΕΟΛΑΙΑΝ ΜΑΣ

Ἴδου καὶ μιὰ ἄλλη μαρτυρία, ἡ ὁποία ὅπως καὶ αἱ ἄλλες, ἔχει καὶ αὐτὴ τὸ ξεχωριστό της. Ὁ κρατούμενος αὐτὸς δὲν μποροῦμε νὰ ποῦμε ὅτι δὲν εἶχε συνείδησι θρησκευτική, ἀφοῦ, καθὼς λέγει, ἦτο πιστὸς τηρητῆς τῆς παραδόσεως. Τοῦλειπε ὅπως ἡ ἀναγέννησις, ἡ μόρφωσις μὲ τις χριστιανικὲς ἀλήθειες καὶ ἦτο, ὡς φαίνεται, ὁ κατὰ τύπους χριστιανός. Βέβαια δὲν ἦτο ἀπὸ τοὺς ἀπίστους, ἀλλὰ τῶρα μόνον πού—ἄς μοῦ ἐπιτραπῆ ἡ φράσις—κατεβρόχθισε τὸ Εὐαγγέλιο, μπορεῖ νὰ διακηρύξῃ ἐνσυνείδητα γιὰ νὰ πῆ τὸ μεγάλο λόγο ὅτι εἶναι «Χριστιανός». «Ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου, λέγει ὁ Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνός, ὁμοιάζει μὲ μιὰ πλάκα, πάνω στὴν ὁποίαν ἔχει γραφτῆ ἡ ἱστορία τῆς ἁμαρτίας. Τώρα ἡ θεία χάρις πρέπει νὰ καθάρισῃ καὶ νὰ σβύσῃ ὅτι ἔχει γράψῃ ἡ ἁμαρτία, ὥστε στὴν ἴδια πλάκα νὰ γραφτῆ ἡ ἱστορία τῆς σωτηρίας», καὶ ὅπως γράφει ὁ θ. Παῦλος διὰ τοὺς χριστιανούς: «...ἐστὲ ἐπιστολὴ Χριστοῦ διακονηθεῖσα ὑφ' ἡμῶν, ἐγγεγραμμένη Πνεύματι Θεοῦ ζῶντος... ἐν πλαξὶ καρδίας σαρκίαις» (Β' Κορ. γ' 3). Εἶθε νὰ ἔχουν βρῆ ἔφαρμογὴν οἱ λόγοι αὐτοὶ τοῦ ἁγίου πατρὸς καὶ στὸν ἐδῶ κρατούμενον καὶ τὰ ὅσα γράφει νὰ καθρεφτίξουν τὸν ἐσωτερικόν του κόσμον μὲ τὴν ἱστορίαν τῆς σωτηρίας του. Καὶ ὑπάρχει μὲν κό ἐτάξων καρδίας καὶ νεφρούς», μποροῦμε ὅμως καὶ μεῖς κατ' ἀνθρώπον νὰ κρίνωμεν. Δὲν νομίζω λοιπὸν ὅτι αὐτὰ πού γράφει, καὶ εἶναι τόσα πολλὰ παρμένα ἀπὸ τὴν Ἁγία Γραφή, σχετικὰ μὲ τὴ σωτηρία, δὲν ἔχουν καὶ ὑποκειμενικὴ ἀξία καὶ ὅτι, ὁ παρθέσας ὅλα τὰ χωρία αὐτὰ στὴ μαρτυρία του, δὲν τὰ ἔχει συνειδητοποιήσει καὶ μὲ ἔντονη μάλιστα ἐπίδρασι πού θὰ ἠσθάνθη στὴν ψυχὴ του. Ἐπίσης, ὅτι ὅσον εἶναι γεγονός ὅτι ὁ ἐδῶ κρατούμενος, βεβαρυμένος μὲ κατοχικὰ ἀδικήματα, ἔχει ἐκδηλὰ τὰ στίγματα τοῦ κακοῦ ἀνθρώπου, ἀποτελεῖ ἐπίσης μίαν πραγματικότητα τὸ θαῦμα τῆς ἀναγεννήσεως μὲ τὴν ριζικὴν ἀλλοίωσιν διὰ τῆς δεξιᾶς τοῦ Ἰψίστου» καὶ μὲ τὸν «τομώτερον ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν διστομον ζῶντα λόγον τοῦ Θεοῦ» (Ἑβρ. δ' 12), καὶ κατὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν μας ποίησι «σθένει τοῦ Πνεύματος τοῦ μεταποιήσαντος, καὶ ἀλλοιώσει τῇ κρείττονι, ἀλλοιώσαντος χάριτι».

Ὁ ἐμπλουτισμὸς τῆς μαρτυρίας του μὲ Γραφικὰ χωρία πού διάλεξε, σχετιζόμενα μὲ τὸ ψυχικὸ του δρᾶμα, δείχνει ὅτι ἔκαμε ἓνα καλὸ κολύμβημα μέσ' τὸ ποτάμι τῆς Ἀποκαλύψεως μὲ τὸ νερό, λαμπρὸ ὡς τὸ κρύσταλλο, καθὼς βγαίνει ἀπὸ τὸ θρόνον τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Ἀρνίου—σύμβολον τῆς ζωοποιούσης θείας χάριτος καὶ πού δίδει στὸν πίνοντα ζωὴν ἀθάνατον (Ἀποκ. κβ' 1). Ἀξιοσημείωτον δὲ εἶναι ὅτι ἀποτελεῖ μίαν λογικὴ συνάρτησι ἡ παράθεσις

τῶν ἐδαφίων, τὸ ὁποῖον προϋποθέτει ἐμβριθεστέρα μελέτη καὶ βαθυτέρα κατανόησι τῆς Βίβλου, προπαντὸς δὲ ἔνθεον ζῆλον, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ ἐξάρωμεν καὶ νὰ εὐχηθῶμεν νὰ εὕρη καὶ ἄλλοι μιμητάς. Ἀποτελεῖ δ' ἐπίσης μία συνοπτικὴ Γραφικὴ ἔκθεσι περὶ τῆς σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου, ἡ ὁποία, ἐκτὸς τοῦ δογματικοῦ —Βιβλικοῦ μέρους, τὸ ὁποῖον τὸ ὑποκειμενοποιεῖ ὁ γράφων, καταλήγει στὴν πράξι, στὴν ἐν Χριστῷ ζωὴ, καὶ μὲ συμμόρφωσι γιὰ μιὰ εἰρηνικὴ ζωὴ καὶ πρὸς τοὺς ἄρχοντας ὑπακοή. Αὐτὸ δείχνει μιὰ συνειδητὴ γιὰ μιὰ εἰρηνικὴ ζωὴ καὶ πρὸς τοὺς ἄρχοντας ὑπακοή. Αὐτὸ δείχνει μιὰ συνειδητὴ μεταμέλεια ζωῆς, πού τὴν εἶχε διαφθείρει στὸ παρελθόν μὲ πράξεις ἀνθεθνικές, βιαιότητος καὶ ἀνταρσίας, καὶ μάλιστα μὲ τὴ στροφή πού κάνει τώρα λυτρωμένος ἀπὸ τὰ πάθη καὶ τὶς ὑλιστικὰς πλάνες, ἀπευθυνόμενος ἀπὸ ἀγάπη πρὸς τοὺς ὁμοιοπαθεῖς του, καλῶνάς τους νὰ βροῦν κι' αὐτοὶ τὸ δρόμο τοῦ λυτρωμοῦ καὶ τῆς ψυχικῆς γαλήνης.

Ὡς φαίνεται δὲν στερεῖται καὶ τῆς σχετικῆς μορφώσεως ὁ γράφων τὴν μαρτυρίαν του αὐτὴν. Ἀλλὰ τί ρόλον παίζει ἡ ἐπιστημονικὴ κατάρτισις, ἐκεῖ ὅπου τὸ «θαῦμα» τῆς Πεντηκοστῆς, πού τὸ πρῶτον μὲ τὸ Πνεῦμα ἀγραμμάτους σοφίαν ἐδίδαξε, τὸ βλέπουμε νὰ ἐπαναλαμβάνεται διὰ μέσου τῶν αἰῶνων, ἐκεῖ ὅπου ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ εὕρισκε δεκτικὰς ψυχὰς Γραφικῆς μορφώσεως καὶ σωτηρίας. Ἐπειτα μπορεῖ κανεὶς νὰ διαβάσῃ πολλὰ θρησκευτικὰ βιβλία καὶ νὰ ἐπιδιώξῃ νὰ πλουτήσῃ τὶς γνώσεις του, ἀναζητῶντας τὶς χριστιανικὰς ἀλήθειαι μέσα στὶς πολλὰς σελίδες των. Ἐδῶ ἔχομεν μιὰμιση σελίδα τῆς γραφομηχανῆς καὶ ὅμως, ἀν καλοπροσέξῃ ὁ ἀναγνώστης τῆς μαρτυρίας καὶ μάλιστα μὲ ἀναδρομὴ καὶ ἐμβάθυνσιν στὶς πολλὰς παραπομπάς, θ' ἀποκομίσῃ ἕνα πλούσιο μάθημα—ἔδρασμα θὰ ἔλεγα—πού σχετίζεται ἀποκλειστικὰ μὲ τὴ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου. Πρέπει νὰ τὸν συγκινήσῃ καὶ νὰ τὸν προωθήσῃ περαιτέρω νὰ κάμῃ καὶ αὐτὸς τὸ ἴδιο, ὥστε νὰ βρῇ ἐφαρμογὴ καὶ σ' αὐτὸν ἡ προτροπὴ τοῦ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ «ὁ λόγος καὶ ἡ διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ ἄς διαμένῃ μέσα σας πλούσια μὲ πᾶσαν σοφίαν» (Κολ. γ' 16). Καὶ αὕτῃ εἶναι ἡ οὐσία. Καὶ αὐτὸ εἶναι ἐκεῖνο πού προέχει.

Ἀλλὰ καὶ μιὰ ἄλλη σοβαρὰ παρατήρησι μποροῦμε νὰ κάνουμε. Ἐάν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι τὰ κατοχικὰ ἀδικήματα, τὰ ὁποῖα θὰ ἦσαν πολλὰ γιὰ νὰ καταδικασθῇ ὁ κρατούμενος εἰς ἰσόβια, εἶναι ἔνδειξις κακοῦ χαρακτήρος καὶ ὅτι γιὰ μιὰ εἰλικρινῆ μετάνοια καὶ ριζικὴ θεραπεία χρειάσθηκε πνευματικὸς Γραφικὸς ὑπερσιτισμὸς, μποροῦμε νὰ συναγάγωμεν τὸ συμπέρασμα, ὅτι τὸ ἴδιο φάρμακο πρέπει νὰ χρησιμοποιῆται σὲ μεγάλη δόσι πρὸς θεραπεία τοῦ κακοῦ καὶ τῆς νοσοῦσης σημερινῆς καταστάσεως. Εἶναι ἀνάγκη νὰ προσφέρωμεν ἀφθονωτέραν τροφήν ἀπὸ τὸν ΓΡΑΦΙΚΟΝ ΛΟΓΟΝ ΤΟΥ

ΘΕΟΥ εἰς τὸ Χριστεπώνυμον πλήρωμα. Ἡ Ἐκκλησία μας, ἡ ὁποία μὲ τὰ ὄργανά της, τοὺς ὀλίγους ἢ πολλοὺς ζηλωτὰς ποιμένας καὶ διδασκάλους, καλλιεργεῖ τὸν πνευματικὸν ἀγρόν, καλεῖται νὰ συστηματοποιήσῃ καὶ τὸ ἔργον αὐτό. Τὸ τυπικὸν καὶ τελετουργικὸν καὶ μυστηριακὸν ἔχει τὴν προβολὴν του, καὶ μάλιστα αὐστηρῶς καὶ κατὰ γράμμα τηρούμενον, ἐνῶ χαλαίνει, καὶ εἶναι πανθομολογούμενον φρονῶ αὐτό, εἰς ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον καὶ ὡς προϋπόθεσις πρέπει νὰ προηγηθῆται, εἰς τὸ ποιμαντικὸν καὶ διαφωτιστικόν, εἰς τὸ τῆς «Καινῆς Διαχῆς», διὰ τῆς ἀφθονωτέρας προσφορᾶς τοῦ ἄρτου τῆς ζωῆς. Καὶ καθόσον ἐθίζομεν εἰς τὴν πιστὴν τήρησιν τῶν ἄλλων ἐκκλησιαστικῶν μας ἐφημεριακῶν καθηκόντων, φρονοῦμεν ὅτι αὐτὸ εἶναι καὶ τὸ ὅλον τῆς ἀποστολῆς μας καὶ ἀμελοῦμεν ἢ παραλείπομεν τὸ «μαθητεύσατε», «κῆρυξον τὸν λόγον εὐκαίρως ἢ ἀκαίρως», χωρὶς νὰ ἐλεγχώμεθα ὅτι διαπράττομεν ἔγκλημα κατὰ τῆς εἰς τὸν αἰώνιον θάνατον, λόγῳ τῆς ἀμαρτίας, καταδικαζομένης ψυχῆς κῦπερ τῆς ὁποίας ὅμως ὁ Χριστὸς ἀπέθανε».

Ὁ κρατούμενος ἐδῶ, καθὼς ματυρεῖ, ἦτο φιλακόλουθος καὶ μετεῖχε καὶ τῶν θείων Μυστηρίων, ἀλλ' ἦτο ἀμύητος». Τοῦτο ἐνισχύει τὴν ὑποστηριζομένην κατὰ τ' ἀνωτέρω ἀνάγκην τῆς προσφορᾶς τοῦ «πλειοτέρου φωτός», τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ ἀνάψῃ μέσα στὶς ψυχάς, πού σὰν τοὺς λαμπτήρας τῶν πολυελαίων καὶ τῶν κανδηλῶν καὶ τῶν κηρίων, πού ἔχουν καὶ αὐτὰ τὸν πνευματικὸν συμβολισμόν τους, νὰ λάμπουν καὶ ν' ἀκτινοβολοῦν κατὰ τὸν τοῦ Κυρίου μας πρὸς τοὺς πιστοὺς του λόγον «Οὕτω λαμπάτω... ἐμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων...». Καὶ ἐκεῖ ὅπου εἰς τὸν Νῶν τὸ «Σοφία Ὁρθοί», μὲ τὴν ὕψωσιν τοῦ Εὐαγγελίου κατὰ τὴν εἴσοδο, ἡ καὶ μὲ τὸ ἀνάγνωσμα τῆς μικρᾶς περικοπῆς του, μαζὺ μὲ τὴν Ἀποστολικὴν μικρὴν τοιαύτην, ἐκεῖ λέγω, πού πέρνουν αὐτὰ θέσι κατὰ τὴν λειτουργικὴν διάταξιν καὶ ἱερὰ παράδοσιν, νὰ ἐξετασθῆ αὐστηρῶς, καὶ νὰ μελετηθῆ σοβαρῶς ἐάν, αὐτά, ἡ Σοφία τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τοῦ Ἀποστόλου, ἔχουν πάρει τὴν ἐμπρέπουσα θέσιν καὶ μέσα στὴν οἰκογένειαν—σὲ κάθε σπίτι—μὲ ἀνοιχτὰ τὰ κείμενα, γιὰ νὰ μποῦν καὶ μέσα στὴν κατ' ἄτομον καρδίαν ἐκείνων πού θ' ἀποτελοῦν μαζὺ μὲ τοὺς ἄλλους ἐκκλησιαζομένους μέλη ζωντανά, γιὰ νὰ μὴ ἀκοῦνε μόνον τὸ μέλος καὶ τὸ γράμμα τοῦ Ἀποστόλου ἢ καὶ τοῦ Εὐαγγελίου, ἀλλὰ νὰ τὸ ἔχουν κάμῃ ἀπὸ τὸ σπίτι τους νόημα καὶ βίωμά τους. Τὸ ὡς ἔχει σήμερον, ἐφ' ὅσον τὸ κατὰ παράδοσιν ἐκκλησιαστικὴν πέρνει τὸν χαρακτῆρα τῆς συνηθείας, καταντᾷ Θεομπαίξια, ἐκεῖ ὅπου ὑπάρχει εἰς τὸ φιλακόλουθον ἀνακολούθια στὶς ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς. Ἐντεῦθεν καὶ ἡ ἀνάγκη τῆς πειθαρχήσεώς μας εἰς τὰ τοῦ Κυρίου: «Κηρύξατε τὸ Εὐαγγέλιον...», «οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνον...», «πλανᾶσθε μὴ εἰδότες τὰς Γραφάς...» κ.λ.π.

Μᾶς χρειάζεται ἐκεῖνο πού γράφει ὁ Ἀπ. Πέτρος: «Αὐξά-

νετε ἐν χάριτι καὶ γνώσει τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ Σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ (Β' γ' 18). Πρόοδος στή χάρι, στή ριζική ἐκείνη πού λέγεται πίστις, στήν ἔμπρακτη ἀγάπη, στή ταπεινώσι κ.λ.π. Ἄλλὰ πρέπει νά αὐξάνωμεν καὶ στή Χριστογνωσία πού μέ τὰς Γραφάς, καίτινες μαρτυροῦν περὶ Αὐτοῦ» θά διδαχθῶμεν καὶ τὴν ἀληθῆ Θεογνωσίαν. Δὲν ἀρκεῖ, καὶ δὲν πρέπει σ' αὐτὸ νά μένωμεν ἀναπαυμένοι, ἢ γνώσις τῶν τόσων ἄλλων θρησκευτικῶν μας πραγμάτων καὶ συμμόρφωσις πρὸς αὐτὰ κατὰ τὴν Παράδοσιν· πρέπει ν' ἀποκτήσωμεν πρὸ παντὸς τὴν πληροφορίαν τῆς συνειδήσεώς μας καὶ τὴν ψυχικὴ ἱκανοποίησι ἀπὸ τῆ προσδεύουσα γνωριμία μας μέ τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, ἀπὸ τὴν Ἁγία ζωὴ του τὴν ὑποδειγματικὴ πρὸς μίμησιν, ἀπὸ τὴν βαθυτέραν συναίσθησι τοῦ λυτρωτικοῦ ἔργου τῆς ἀγάπης του, ἀπὸ τὴν προσδοκία, μέ βεβαιότητα, τῆς δευτέρας ἐλευσεώς του, πέρνοντας μέ τὴν καρδιά μας τὴ θέσι ἀπὸ τώρα, «τὰ ἄνω φρονούντες...» (Κολ. γ' 3). Αὐξήσις λοιπὸν πρέπει εἰς τὴν χάριν καὶ εἰς τὴν γνώσιν καὶ πίστιν εἰς τὸν Σωτῆρα Χριστόν καὶ Λυτρωτὴν καὶ βεβαιότητα τῆς σωτηρίας διὰ τῆς χάριτος. Αὐξήσιν πού σημαίνει μάτια τῆς ψυχῆς καὶ αὐτιά τῆς καρδιάς ἀνοιχτά, πού βλέπουν καὶ ἀκούουν ἀπὸ τώρα «ἐκεῖνα πού μάτι δὲν εἶδε καὶ αὐτί δὲν ἄκουσε... μᾶς τὰ ἀπεκάλυψε ὁ Θεὸς διὰ τοῦ Πνεύματος» Α' Κορ. β' 10. Μήπως ἡ κατωτέρω μαρτυρία δὲν μᾶς δείχνει αὐτὸ τὸ «πρέπει»;

Ἄρχιμανδρίτης ΠΡΟΚ. ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ

«...Εἰς τὴν κοινωνικὴν μου ζωὴν, ἐγνώριζα τὸν ἕνα τριαδικὸν Θεόν. Ἐκκλησιαζόμενα τακτικά, ὑμνωδοῦσα ἄσματα τῆς ἐκκλησίας ἀπὸ τὸ στασίδι τοῦ ψάλτου. Ἐκπληροῦσα τὰ μυστήρια τῆς ἐξομολογήσεως, καὶ τῆς Θείας μεταλήψεως καὶ ἀνεγίνωσκα τὴν Καινὴν Διαθήκην, δὲν ἐγνώριζα ὅμως κατὰ τὸ ὅλον τὴν ἀξίαν καὶ τὴν σημασίαν τοῦ λυτρωτικοῦ ἔργου τοῦ Χριστοῦ, καὶ τὸν τρόπον τῆς σωτηρίας μου καὶ δι' αὐτὸ ἐφρόντιζα πάντοτε μέ τὰς ἰδίας μου δυνάμεις καὶ τῶν καλῶν ἔργων τοῦ Νόμου (Ἐξοδ. κ'), νά ἐπιτύχω τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς μου. Ἐπίσης δὲν ἐγνώριζα κατὰ τὸ ὅλον τὴν ρίζαν τοῦ Δαβὶδ (Β' Σαμ. ζ 12, Ψαλμ. ριβ' 11, Λουκ. α' 32). Τὸ βάθος, τὸ πλάτος, τὸ ὕψος καὶ τὸν πλοῦτον τῆς Θείας δόξης, περὶ τῆς ὁποίας διαπραγματεύεται ἡ Ἁγία Γραφή. Κατὰ Θείαν παραχώρησιν εὐρέθην εἰς τὴν φυλακὴν. Δόξα τῷ Ἁγίῳ Θεῷ, ὁ ὁποῖος εἶναι πούσιος εἰς ἔλεος, πρὸς πάντας (Ἐφ. β' 4, Ρωμ. ια' 32). καὶ δὲν θέλει τὸν θάνατον τοῦ ἁμαρτωλοῦ (Ἰεζ. ιη' 23, 32, λγ' 11), ἀλλὰ θέλει πάντες οἱ ἄνθρωποι νά σωθῶσι καὶ νά ἔλθωσι εἰς τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας (Α' Τιμ. β 4, Ε' Πέτρ. γ 9). Ἐλύσθην παρ' αὐτοῦ (Ἰωάν. ζ' 44) ἵνα ὑπάγω

ποιού κοντά του, διὰ τὸ νὰ μοὶ φανερώσῃ πῶς πληρέστερα τὸ ἀποκεκρυμμένον δι' ἐμὲ μυστήριον τοῦ πλοῦτου τῆς Θείας δόξης Του (Κολ. α' 26-27). Καὶ ἐρευνῶντας τὴν Ἀγίαν Γραφήν (Ἰωάν. ε' 39), ἡ ὁποία εἶναι «ὅλη θεόπνευστος καὶ ὠφέλιμος πρὸς διδασκαλίαν, πρὸς ἔλεγχον, πρὸς ἐπανόρθωσιν, πρὸς ἐκπαίδευσιν, τὴν μετὰ τῆς δικαιοσύνης. Διὰ τὸ εἶναι τέλειος ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, ἡτοιμασμένος εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν» (Β' Τιμ. γ' 16-17).

Εἰς ἓνα, τῶν ἐνταῦθα λειτουργούντων Ἀγιογραφικῶν Ὁμίλων, ἐγνώρισα ἐν ὅλῃ του τῆ ἐκτάσει τὸν πλοῦτον τῆς Θείας δόξης, τὴν ἐλπίδα τῆς σωτηρίας τῶν ψυχῶν μας, τὴν ὁποίαν ἠθέλησεν ὁ Θεὸς νὰ μοὶ φανερώσῃ. Εἶναι ὁ Κύριος Ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς (Κολ. α' 27), ὁ ὁποῖος εἶναι πράγματι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος (Ψάλμ. β', Ματθ. ιδ' 33, Μαρκ. ιδ' 61—62, Ρωμ. α' 4), ὁ ὁποῖος δι' ἡμᾶς τοὺς ἀπολωλότας (Λουκ. ιθ' 10) καὶ ἀμαρτωλοὺς (Ρωμ. ε' 8) ἔδωκε τὴν ζωὴν Του λύτρον (Ματθ. κ' 28) «διότι πάντες ἡμαρτον καὶ ὑστεροῦνται τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ» (Ρωμ. γ' 23). Ὁ ὁποῖος παρεδόθη διὰ τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν καὶ ἀνέστη διὰ τὴν δικαιοσύνην ἡμῶν (Ρωμ. δ' 25). «Ὁ ὁποῖος ἀμαρτίαν δὲν ἔκαμε, οὐδὲ εὑρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι Αὐτοῦ» (Α' Πέτρ. β' 22).

Ὁ ὁποῖος ὑπῆρχεν εἰς τοὺς οὐρανοὺς μετὰ τὴν μορφὴν τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ἐκουσίως ἐταπεινώσεν τὸν ἑαυτὸν Του, γενόμενος ὅμοιος μετὰ ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους (Φίλ. β' 6-7), διὰ τὸ νὰ μπορέσῃ ὡς ἄνθρωπος νὰ ἀποθάνῃ μαρτυρῶντας ὑπὲρ τῆς ἀληθείας, διὰ τὴν ὁποίαν ἐγεννήθη καὶ ἤλθεν εἰς τὸν κόσμον, (Ἰωάν. ιη' 37). Γενόμενος αὐτὸς κατὰρα ὑπὲρ ἡμῶν τῶν ἀμαρτωλῶν (Γαλ. γ' 13). Ἐξάλειψας τὸ χειρόγραφον τῶν ἀμαρτιῶν καὶ τὰ διατάγματα τοῦ Νόμου, ὡς ἀντιπρόσωπός μας ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ, τὰ ὁποῖα ἀφῆρεσεν ἐκ μέσου ἡμῶν, προσηλώσας αὐτὰ ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ (Κολ. β' 14). «Διότι ὅσοι εἶναι ἐξ ἔργων Νόμου εἶναι ὑπὸ κατάραν, καθὼς εἶναι γεγραμμένον. Ἐπικατάρατος πᾶς ὅστις δὲν ἐμμένει ἐν πάσει τοῖς γεγραμμένοις ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ Νόμου, διὰ τὸ νὰ πράττῃ αὐτὰ. Καὶ τὸ ὅτι οὐδεὶς δικαιούται διὰ τοῦ νόμου ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, εἶναι φανερόν, διότι ὁ δίκαιος θέλει ζῆσει, ἐκ πίστεως...» (Γαλ. γ' 10—11). Ἄλλ' ὅστις φυλάξει ὅλον τὸν Νόμον καὶ παραβῆ μίαν καὶ μόνον ἐντολὴν γίνεται εἰς ὅλον τὸν Νόμον ἔνοχος (Ἰάκ. β' 10). Καὶ δι' αὐτὸν τὸν λόγον εἴμεθα μακρὰν ἀπὸ τὴν Θεῖαν δόξαν, καὶ ἔνοχοι ἀπέναντι τῆς Θείας δικαιοσύνης, μὴ δυνάμενοι νὰ πραγματοποιήσωμεν τὰ ἔργα τοῦ Νόμου, διὰ τὸ νὰ δικαιοθῶμεν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ (Ρωμ. γ' 20). Ἀλλὰ τώρα ἄνευ τῶν ἔργων τοῦ Νόμου, ἐφανερώθη ἡ δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ ἡ μαρτυρουμένη ὑπὸ τοῦ Νόμου καὶ τῶν Προφητῶν (Ρωμ. γ' 21, Α' Πέτρ. α' 10, Γεν. γ' 15, κβ' 18, κς' μθ' 10, Δευτ. ιη' 15, 18, Β'

Σαμ. ζ' 12, Ψαλμ. ρβ' 11, 'Ησ. ζ' 14, μ' 10, και ἀλλαχοῦ). Καὶ τώρα ἀφοῦ ἐφανερώθη ἡ δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ, διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ και τοῦ Εὐαγγελίου Του (Ρωμ. α' 17), ἔχομεν παρρησίαν πρὸς τὸν Θεὸν διὰ τῆς πίστεώς μας εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ('Εφ. γ. 12), ὁ ὁποῖος παρεδόθη διὰ τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν και ἀνέστη διὰ τὴν δικαίωσιν ἡμῶν (Ρωμ. δ' 25).

Δι' ὃ και ἐγὼ ἐπίστευσα εἰς τὸν θάνατον και τὴν Ἀνάστασιν αὐτοῦ, ὡς ἔργον λυτρωτικὸν και σωτήριον, τὸ ὁποῖον μ' ἐκαθάρισεν ἀπὸ πᾶσαν ἀμαρτίαν (Ρωμ. γ' 25) και μοι ἐχάρισεν δωρεάν τὴν συγγνώμην, «διότι κατὰ χάριν εἴμεθα σεσωσμένοι» (Πραξ. ιε' 11), «Θεοῦ τὸ δῶρον» ('Εφ. β' 8), τὴν δικαιοσύνην και τὴν εἰρήνην μετὰ τοῦ Θεοῦ Πατρὸς (Ρωμ. ε' 1), «δεδικαιωμένοι δὲ εἰς τὸν Θεὸν διὰ τῆς πίστεως μας εἰς Ἰησοῦν Χριστόν, πάντες οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτόν» (Ρωμ. γ' 22). Διότι ἐὰν ποτὲ εἴμεθα ἐχθροὶ τοῦ Θεοῦ διὰ τῶν ἀμαρτιῶν μας, τώρα ἐφιλιώθημεν μετ' αὐτοῦ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ Υἱοῦ αὐτοῦ και ἐφ' ὅσον ἐφιλιώθημεν θέλομεν σωθῆ διὰ τῆς Αὐτοῦ Ζωῆς. (Ρωμ. ε' 10) Καὶ τώρα καυχῶμαι εἰς τὸν Θεὸν διὰ τοῦ Κυρίου Ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, διὰ τοῦ ὁποῖου ἔλαβον τὴν φιλίωσιν (Ρωμ. ε' 11). Τώρα δὲ ἀφοῦ ἐφιλιώθη μετὰ τοῦ Θεοῦ και ἐδικαιώθη ἐνώπιον αὐτοῦ διὰ τῆς πίστεώς μου και ὑπακοῆς μου εἰς τὸν Χριστόν, ἡ πίστις λογίζεται, εἰς δικαιοσύνην ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. «Μακάριος ὁ ἄνθρωπος τοῦ ὁποῖου συνεχωρήθησαν αἱ ἀνομίαι και τοῦ ὁποῖου ἐσκεπάσθησαν αἱ ἀμαρτίαι (Ρωμ. δ' 7). «Συνετάφη αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον: Συνεσταυρώθη μετὰ τοῦ Χριστοῦ διὰ νὰ καταργηθῆ τὸ σῶμα τῆς ἀμαρτίας διὰ νὰ μὴ εἶμαι πλέον δοῦλος τῆς ἀμαρτίας, διότι ὁ ἀποθανὼν ἠλευθερώθη ἀπὸ τῆς ἀμαρτίας. Ἀφοῦ δὲ κι' ἐγὼ ἀπέθανον μετὰ τοῦ Χριστοῦ πιστεύω ὅτι και θέλω συζῆσει μετ' Αὐτοῦ. Γνωρίζοντας ὅτι ὁ Χριστός, ἀναστὰς ἐκ νεκρῶν, δὲν ἀποθνήσκει πλέον, θάνατος δὲν τὸν κυριεῖται πλέον. Διότι ὅταν ἀπέθανεν μίαν φορὰν (ὡς ἀντιπρόσωπός μας), ἀπέθανε ἅπαξ διὰ τὰς ἰδικὰς μας ἀμαρτίας, ἀλλὰ τώρα ὅμως πού ζῆ, ζῆ διὰ τὸν Θεόν. Οὕτω και ἐγὼ πιστεύω ὅτι εἶμαι νεκρὸς κατὰ τὴν ἀμαρτίαν, ζῶντας ὅμως εἰς τὸν Θεόν, διὰ τῆς πίστεως μου εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν. (Ρωμ. σ' 4—11, Γαλ. β' 20). Διὰ τῆς ὁποίας πίστεως ἔχω λάβει τὴν υἰοθεσίαν ὥστε νὰ ὀνομάζωμαι Υἱὸς τοῦ Θεοῦ (Γαλ. γ' 26). Καὶ ἐπειδὴ εἶμαι Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸ Πνεῦμα τοῦ Υἱοῦ Του, εἰς τὴν καρδίαν μου, τὸ ὁποῖον κράζει και ὁμολογεῖ Πατέρα τὸν Θεόν (Γαλ. δ. 6) «Διότι ὅσοι διοικοῦνται ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ Θεοῦ, οὗτοι εἶναι Υἱοὶ τοῦ Θεοῦ» (Ρωμ. ἡ' 14). Ὅποτε δὲν εἶμαι πλέον δοῦλος, ἀλλ' Υἱός. Ἐὰν δὲ Υἱός, εἶμαι και κληρονόμος τοῦ Θεοῦ διὰ τοῦ Χριστοῦ (Γαλ. δ' 7).

ΛΟΓΟΣ ΠΡΟΣ ΕΥΤΡΟΠΙΟΝ*

Αὐτὸς ὁμως ὁ ἄνθρωπος—θα μοῦ εἰπήσ—ἀφώπλισε κι' ἀποσέρησε, με διάφορα διατάγματα καὶ νόμους, τὴν Ἐκκλησίαν αὐτὴν σὰν καθιερωμένο καταφύγιο ποῦ ἦτανε. Μὰ νὰ ποῦ τὸν ἐδίδαξαν τὰ πράγματα πόσο κακὴ ἦτανε ἡ ἐνέργειά του αὐτή· καὶ με τὸ νὰ καταφύγη ἐδῶ στὴ δυστυχία του, πρῶτος αὐτὸς κατήργησε τὸν νόμο ποῦ ἔκαμε, κι' ἐγίνηκε περιγέλο τοῦ κόσμου. Κι' ἔτσι ποῦ στέκεται βουβός, μοιάζει σὰν νὰ φωνάζη καὶ νὰ συμβουλεύη ὅλους—«Ποτέ σας νὰ μὴν κάνετε παρόμοια, γιὰ νὰ μὴν πάθετε καὶ σεῖς, ὅ,τι ἔπαθα κι' ἐγώ». Καὶ μέσα ἀπὸ τὴν συμφορὰ του προβάλλει σὰν δάσκαλος. Καὶ λάμπη μεγάλη σκορπίζει κι' ἀναβρύζει τ' ἅγιο θυσιαστήριο, ποῦ κι' ἀπ' αὐτὸ ἀκόμη φανερώνεται φοβερὸ καὶ γεμάτο ἀπὸ μεγαλεῖο, γιὰτὶ κρατεῖ ἀλυσσοδεμένο κοντὰ του τὸ λιοντάρι. Ἐπειδὴ καὶ τὸ βασιλικὸ μεγαλεῖο, δὲν φανερώνεται μονάχα ὅταν ζωγραφίζεται ὁ βασιληῆς καθησμένος ἐπάνω στὸ θρόνο του καὶ ντυμένος μ' ὀλοπόρφυρη στολὴ καὶ με τὸ βασιλικὸ διάδημα γύρω στὸ κεφάλι του. Ἀλλὰ κι' ὅταν κάτω ἀπὸ τὰ βασιλικά του πόδια φαίνονται δεμένοι πισθάγκωνα καὶ με τὰ κεφάλια τους σκυφτὰ πρὸς τὴ γῆν οἱ βάρβαροι.

★

Κι' ὅτι περιτεύουνε τὰ λόγια στὴν περίστασι αὐτή, εἶστε

* Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου.

Μελετῶντας τὴν Ἀγίαν Γραφήν, ἐγνώρισα τὰ καθήκοντα τῆς ἐπιγείου ζωῆς μου καὶ τὰ ὅποια τηρῶντας καὶ ἐφαρμύζοντας θὰ διάγω βίον εἰρηνικὸν καὶ ἀσφαλῆ, διὰ τοῦ σεβασμοῦ καὶ ὑπακοῆς εἰς πάσας τὰς ἐπιγείους ἀνθρωπίνας ἐξουσίας, ὡς μὰς λέγει ὁ Θεὸς Ἀπόστολος Παῦλος (Ρωμ. ιγ' 1—7). Ἀλλὰ καὶ ὁ Κύριος Ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς οὕτω παραγγέλει εἰς ἡμᾶς, ἵνα σεβώμεθα καὶ ἀποδίδωμεν ὅσα ἀνήκουν εἰς τοὺς ἐπιγείους ἄρχοντάς μας (Ματθ. κβ' 21, Μάρκ. ιβ' 17, Λουκ. κ. 25), ὡς ἐπίσης καὶ ὁ Ἀπόστολος Πέτρος (Α'. Πέττ. β' 13—17). Εἰς τοὺς συνανθρώπους μου θὰ ἔχω ἀγάπην, τὴν ὁποίαν θὰ ἐκδηλῶνω διὰ τῶν καλῶν ἔργων... διὰ νὰ δοξάζεται ὁ Πατὴρ ἡμῶν ὁ Οὐράνιος (Ματθ. ε' 16, Ἰωάν. ιε' 8, Α'. Κορ. ιδ' 25). Ταῦτα δὲ τὰ ὅποια με ἤξιωσεν ὁ Θεὸς νὰ μάθω, θέλω, διὰ τῆς βοήθειας τῆς θείας χάριτος, νὰ τὰ ὁμολογήσω ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων διὰ νὰ ὁμολογήσῃ καὶ ἐμεῖ ὁ Χριστὸς ἔμπροσθεν τοῦ Πατρὸς Του τοῦ ἐν οὐρανοῖς (Ματθ. ι' 32, Ρωμ. 9—10, Ἀποκ. γ' 5). Διὰ νὰ ἔλθωσι πάντες εἰς μετάνοιαν καὶ ἐπιστρέψωσι ἐκ τῆς πλάνης... (Ἰάκ. ε' 19—20).

μάρτυρες και τὸ βεβαιώνετε ἐσεῖς οἱ ἴδιοι, μὲ τὴν βιασύνῃ πού ἐτρέξατε και μαζευτήκατε ἐδῶ. Γιατὶ σήμερα ἡ Ἐκκλησία μας εἶναι λαμπροστόλιστη ἀπὸ τὴν κοσμοσυρροή. Κι' ὅσο χαρούμενο πλῆθος εἶδα τὸ Πάσχα νὰ συνάζεται στὸ ναό, ἄλλο τόσο βλέπω συναθροισμένο σήμερα ἐδῶ. Κι' ἔτσι ἀμίλητος ὁ ἄνθρωπος αὐτός, σᾶς προσκάλεσεν ὅλους ἐδῶ, σαλπίζοντας, μὲ τὸ πάθημά του και μὲ τὸ παράδειγμά του, δυνατώτερα κι' ἀπὸ σάλπιγγα. Κι' ἀφήκανε τοὺς παρθενικοὺς των θαλάμους οἱ κόρες, και τοὺς γυναικωνίτες οἱ γυναῖκες, κι' ἄδειασεν ἀπὸ τοὺς ἄνδρες ἡ ἀγορά· κι' ὅλοι σας ἐτρέξατε ἐδῶ, γιὰ νὰ ἰδῆτε νὰ ἐλέγχεται ἡ ἀνθρώπινη φύση, και νὰ φανερώνεται γυμνή ἡ ματαιότητα τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων, και νὰ στέκεται ζαρωμένος και καταφοβισμένος, ὁ χθεσινός, σὰν πόρνη ξεδιάντροπος και πού ξάστραφτε καταχαρούμενος και μακαρίζομενος. Γιατὶ τέτοια εἶναι ἡ εὐτυχία ἀπὸ τὶς πλεονεξίες. Εἶναι ἀποκρουστικώτερη κι' ἀπὸ τὸ γραῖδιο τὸ βαμμένο και γεμάτο ἀπὸ ζαρωματιές, πού ἡ ἀλλαγὴ τῶν πραγμάτων, σὰν σφουγγάρι τὸ ξεπλύνει ἀπὸ τὰ φτιασίδια του κι' ἀπὸ τὰ βαψίματά του. Τέτοια εἶναι και ἡ δύναμη τῆς κακοτυχίας αὐτῆς. Τὸν ἄνθρωπο πού ὡς χθὲς ἦτανε κοσμολόγητος και περιβλεπτός τὸν ἔκαμε νὰ φαίνεται σήμερα ἐξουθενωμένος κι' ἀσημαντώτερος ἀπὸ τὸν καθένα.

Κι' ἂν κάποιος πλούσιος θάρρη ἐδῶ μεγάλο θᾶναι τὸ κέρδος του. Γιατὶ βλέποντας ἀπὸ ποιά ὕψη κι' ἀπὸ ποιά μεγαλεῖα κατακρημνίσθηκε αὐτός, πού ἔκανε νὰ σειέται ὁ κόσμος ὅλος· κι' ὅτι κάθεταί τώρα ζαρωμένος και δειλότερος κι' ἀπὸ τὸ λαγὸ κι' ἀπὸ ἓνα βάτραχο, κολλημένος, σὰν νᾶναι δεμένος μὲ σχοινιά, ἐπάνω στὴν κολόνα αὐτή· κι' ὅτι ὁ φόβος τὸν περισφίγγει, ἀντὶς γιὰ ἄλυσσιδα, και τρέμει και τουρτουρίζει, θὰ αἰσθανθῆ νὰ πέφτη ὁ πυρετὸς τῆς ἀχορταγιάς του· νὰ ταπεινώνεται ἡ φύσα του και ὁ ἐγωῖσμός του και φιλοσοφώντας, ὅπως περιάζει σὲ λογικὸν ἄνθρωπο, ἐπάνω στ' ἀνθρώπινα, θὰ φύγη ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία διορθωμένος· και ξέροντας καλά ἀπὸ τὰ πράγματα αὐτά πού μᾶς διδάσκουν, μὲ λόγια, οἱ ἅγιες Γραφές. Ὅτι δηλαδὴ χορτάρει εἶναι κάθε σάρκα· και λουλούδι τοῦ χορταριοῦ κάθε δόξα· κι' ὅτι τὸ χόρτο ξεραίνεται και τὸ λουλούδι μαδᾷ· «ὡσεὶ χόρτος ταχὺ ἀποξηρανθήσονται, και ὡσεὶ λάχανα χλόης ταχὺ ἀπολοῦνται· και ὡσεὶ καπνὸς αἱ ἡμέραι αὐτοῦ». Και ἄλλα πολλὰ τέτοια.

Ἐν πάλιν μπῆ στὴν Ἐκκλησιὰ κάποιος φτωχός, ἀντικρύ-

ζουτας τήν κατάντια του αὐτήν, δέν θά κακοτυχίζη πλέον τόν ἑαυτό του καί δέν θά στενοχωριέται γιά τήν φτώχεια του. Ἄλλὰ θά εὐλογᾷ τήν ἀνέχειά του, γιατί τοῦ γίνεται φρούριο, καί καταφυγιο καί λιμάνι ἀπόσκεπο, κι' ἀσφαλισμένο τεῖχος. Καί βλέποντας αὐτά θά προτιμοῦσε χίλιες φορές, νά μένη ὅπως εἶναι, παρά, κερδίζοντας προσωρινά καί γιά λίγο καιρό τ' ἀγάθα τῆς γῆς, νά κινδυνεύη νά χάσῃ κατόπιν κι' αὐτήν τήν ζωή του.

Βλέπεις, λοιπόν, πῶς ἡ καταφυγή του ἐδῶ δέν στάθηκε διόλου μικρό κέρδος σ' ὅλους· καί γιά τοὺς πλοῦσιους, καί γιά τοὺς φτωχοὺς, καί γιά τοὺς ἄρχοντες καί γιά τοὺς ταπεινοὺς, καί γιά τοὺς δούλους καί γιά τοὺς ἐλεύθερους; Βλέπεις, πῶς ὁ καθένας φεύγει ἀπὸ δῶ, παίρνοντας μαζί του σὰν φάρμακο σωτήριο τὸ θέαμα αὐτὸ ποὺ εἶδε, κι' ὅτι θεραπεύεται ἀπὸ τ' ἀντίκρουσμά του μονάχα; Σᾶς ἐμαλάκωσα ἄραγες τὸ πάθος σας καί σᾶς ἐξερίζωσα τήν ὀργή σας; Σᾶς ἔσβυσα ἄραγες τὴ φλόγα τῆς ἀπανθρωπιᾶς σας; Σᾶς ξύπνησα ἄραγες τὴν συμπόνια; Νομίζω πῶς τὸ πέτυχα πάρα πολύ, καί μοῦ τὸ φανερώνουν τὰ πρόσωπά σας καί τὰ δάκρυά σας ποὺ τρέχουνε ποτάμι.

Ἄφοῦ λοιπόν ἡ πέτρα ἔθριψε κι' ἐγίνηκε χῶμα βαθύ καί καρπερό, καιρὸς εἶναι πλέον νά κυματίσουν μέσα μας τὰ στάχυα τῆς συμπόνιας καί νά βλαστήσῃ καί νά καρπίσῃ ἡ ἐλεημοσύνη καί νά προσπέσωμε στὸ βασιλεῖον. Ἡ καλύτερα, ἄς δεηθοῦμε πρὸς τὸν φιλόανθρωπο Θεό, νά μαλάξῃ τὸν θυμὸ τοῦ βασιλεῖ, καί ν' ἀπαλύνη τὴν καρδιά του ὥστε νά μᾶς χάριση ὀλόκληρη τὴ χάρη ποὺ τοῦ ζητᾶμε. Καί βέβαια ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποὺ κατέφυγεν αὐτὸς ἐδῶ, σημειώθηκε σημαντικὴ μεταβολή. Γιατί, ὅταν ἔμαθεν ὁ βασιλεῖς πῶς κατέφυγε στὸν ἀπαραβίαστον αὐτὸν ἱερό χῶρο, μίλησε, ἐπὶ ὥρα πολλή, στὸ στρατό, ποὺ ἦτανε παροργισμένος ἐναντίον του γιά ν' ἀνομήματά του καί ζητοῦσε τὸ κεφάλι του, καί γαληνεύοντας τὸν στρατιωτικὸ του θυμὸ, τοῦ ζήτησε νά μὴν λογαριάζῃ μονάχα τὰ λάθη του καί τὰ φταιξίματά του, ἀλλὰ καί τὰ τυχόν κατορθώματά του καί τίς ἐπιτυχίες του. Καί συνέστησε γιά μὲν τὰ τελευταῖα νά τοῦ χρωστοῦνε καί νά τοῦ ἀναγνωρίζουνε κάποια εὐγνωμοσύνη, γιά τ' ἄλλα δὲ νά δείξουν κάποια ἀνθρώπινη κατανόηση καί νά τὸν συγχωρήσουνε. Κι' ὅταν ξανάλθανε ἐδῶ, γιά νά πάρουνε ἐκδίκηση γιά τὸν βασιλεῖ ἀπὸ τὸν εἶχεν αὐτὸς προσβάλλει, καί μὲ φωνὲς κι' ἔξαλλες χειρονομίες καί σείοντας τὰ δόρατά τους ζητοῦσανε τὸν θάνατό του, ἀφήνοντας

νὰ τρέξουνε ἀπὸ τὰ ἡμερώτατα μάτια του τὰ δάκρυα του καὶ δείχνοντας τὴν ἁγία Τράπεζα, ποὺ εἶχεν αὐτὸς καταφύγει, κατάρθωσεν νὰ γαληνέμη μ' αὐτὸν τὸν τρόπο τὴν ὀργή τους.

Κοντὰ σ' αὐτά, ἄς προσθέσωμε τώρα κι' ἐμεῖς καὶ τὴν ἰδική μας ἰδέα καὶ γνώμη. Γιατί, ποιὸς στ' ἀλήθεια θὰ μπορούσε νὰ σᾶς συγχωρέση, ἂν ὁ μὲν βασιληᾶς, ποὺ καταφρονήθηκε καὶ ὑβρίσθηκε δὲν ἔχει καμμιά μνησιακία, σεῖς δὲ ποὺ δὲν ἐπάθατε τίποτα τέτοιο δείχνετε τόσο μεγάλο θυμὸ; Καὶ πῶς, ὅταν πάρη τέλος ἡ σύναξή μας αὐτή, πῶς, λέω, θὰ πλησιάσετε γιὰ νὰ κοινωνήσετε τ' ἄχραντα μυστήρια, καὶ πῶς θ' ἀνεβῆ στὰ χεῖλη σας ἡ προσευχή ἐκείνη, ποὺ μᾶς πρόσταξε νὰ λέμε ὁ Κύριος «ἄφες ἡμῖν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν», ἂν τυχὸν ἐπιμένετε νὰ ἐκδικηθῆτε τὸν ὀφειλέτη σας;

Σᾶς ἀδίκησε, θὰ μοῦ εἶπητε, καὶ σᾶς ἐπλήγωσε πάρα πολύ. Δὲν ἔχω κι' ἐγὼ σ' αὐτὸ καμμιάν ἀντίρρηση. Τώρα ὅμως δὲν εἶναι ὥρα τιμωρίας καὶ γιὰ δικαστήριον, ἀλλὰ καιρὸς συμπίνοιας· δὲν εἶναι ὥρα εὐθύνης, ἀλλὰ φιλανθρωπίας· δὲν εἶναι ἀνάκρισις, ἀλλὰ συγχώρεσις· δὲν εἶναι ὥρα ψηφοφορίας καὶ καταδίκης, ἀλλὰ οἴκτου καὶ συγγνώμης. Ἄς μὴν ἀνάβῃ λοιπὸν κανεὶς ἀπὸ θυμὸ κι' ἄς μὴ παρουσιάζῃ δυσχέρειες κι' ἐμπόδια· ἀλλὰ, ἄς παρακαλέσωμε καλύτερα τὸν φιλόνητο Θεό, νὰ τὸν λυπηθῆ καὶ νὰ τοῦ σώσῃ τὴν ζωὴ, καὶ νὰ τὸν γλυτώσῃ ἀπὸ τὴν σφαγὴ ποὺ τὸν ἀπειλεῖ, γιὰ νὰ πληρώσῃ ἔτσι τὰ λάθη του. Κι' ἄς προσπέσωμε, ὅλοι μαζί, στὸν φιλόνητο βασιληᾶ, κι' ἄς τὸν παρακαλέσωμε, χάριν τῆς Ἐκκλησίας καὶ χάριν τοῦ ἁγίου θυσιαστηρίου, νὰ μᾶς χάριση τὴ ζωὴ ἐνὸς ἀνθρώπου, ποὺ πρόσπεσεν ἰκέτης στὴν ἁγία Τράπεζα.

Ἄν τὸ κάνωμε αὐτό, κι' ὁ ἴδιος ὁ Βασιληᾶς, θὰ τὸ δεχθῆ μ' εὐχαρίστηση. Καὶ προτιήτερα ἀπὸ τὸν Βασιληᾶ θὰ τὸ ἐπαινέσῃ ὁ Θεός· καὶ θὰ μᾶς ἀποδώσῃ μεγάλη ἀνταμοιβὴ γιὰ τὴν φιλανθρωπία μας. Γιατί, μὲ τὸν ἴδιον τρόπο ποὺ ἀποστρέφεται καὶ μισεῖ τοὺς σκληροὺς καὶ τοὺς ἀπάνθρωπους, ἔτσι εἶναι γεμάτος ἀπὸ ἀγάπη, κι' ὅλος φίλτρο καὶ προσήνεια, γιὰ τοὺς ἐλεήμονες καὶ τοὺς φιλόνητους. Κι' ἂν μὲν εἶναι δίκαιο αὐτοί, τοὺς ἐτοιμάζει καὶ τοὺς πλέκει λαμπρότερα στεφάνια· ἂν δὲ εἶναι ἁμαρτωλοὶ παρατρέχει τὶς ἀνομίες των, ἀμοίβοντας, ἔτσι, τὴν συμπόνια ποὺ ἐφανέρωσε κάποιος ἁμαρτωλὸς σ' ἕναν ὁμόδουλό του. Γιατί μᾶς λέει· «ἔλεον θέλω, καὶ οὐ θυσίαν». Καὶ σ' ὅλη τὴν ἁγία Γραφή βλέπεις, πῶς τὸ ἴδιο πάντα ζητᾶ·

Μεγάλες γυναικείες μορφές τῆς χριστιανοσύνης

ΑΓΙΑ ΒΑΡΒΑΡΑ

(Α.)

“Ολος ὁ πληθυσμός, ἄντρες καὶ γυναῖκες, τοῦ χωρίου Γελασὸς τῆς ἐπαρχίας Ἑλιουπόλεως, ὅπου ἡγεμόνευε ὁ Μαξιμιανὸς ἐμακάριζε τὸν Διόσκορο, ἕνα ἀπὸ τοὺς πλουσιώτερους τῆς περιοχῆς αὐτῆς. Καὶ δὲν ἦταν τὰ πλούτη του πού προκαλοῦσαν τὸ θαυμασμό καὶ τὸν φθόνο σὲ πολλοὺς, ὅσο ἡ εὐτυχία νὰ ἔχη κόρη μιὰ ἀπὸ τὶς ὁμορφώτερες κοπελλοῦδες τῆς Ἀνατολῆς. Ἀπὸ μικρὸ ἀνήλικο κοριτσάκι ἡ κόρη τοῦ Διόσκορου, ἡ Βαρβάρα, ξεχώριζε σὲ ὁμορφιά ἀπὸ ὅλα τὰ ἄλλα κορίτσια. Ἐφεγγοβολοῦσε τὸ πρόσωπό της ἀπὸ μιὰ ὑπέρκοσμη λάμψη κι’ ὅλο τὸ παράστημά της εἶχε κάτι σὰν τὸ ἐξωτικό. Αὐτὴ ἡ ὁμορφιά τοῦ προσώπου καὶ τοῦ κορμιοῦ τῆς μικρῆς παιδούλας ἦταν συνδυασμένη μὲ ἕνα κάλλος ψυχικό, πού τὸ εἶχε καλλιτερέψει καὶ ἡ ἀνατροφή πού τῆς ἐδίνετο μέσα στὸ ἀρχοντικὸ περιβάλλον τοῦ σπιτιοῦ της. Τὰ ἀξιοθαύμαστα ὅμως θεῖα δῶρα ἐδημιουργοῦσαν μιὰ ἀνησυχία στοὺς γονεῖς τῆς Βαρβάρας. Φα-

καὶ νὰ μᾶς λέη, πῶς αὐτὸς εἶναι ὁ τρόπος πού μᾶς λύνονται οἱ ἁμαρτίες μας.

Μὲ τὸν ἴδιο λοιπὸν τρόπο θὰ τὸν ἐξιλεώσωμε κι’ ἐμεῖς κι’ ἔτσι θὰ μᾶς συγχωρεθοῦνε τὰ φταιξίματά μας· ἔτσι θὰ στολίσωμε τὴν Ἐκκλησίαν· κι’ ἔτσι, ὅπως εἶπα καὶ προτῆτερα, θὰ μᾶς ἐπαινήσῃ καὶ ὁ φιλάνθρωπος Βασιλεὺς, καὶ θὰ μᾶς χειροκροτήσῃ κι’ ὅλος ὁ λαός· κι’ ἔτσι θὰ μαθευτῆ ὡς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης ἡ φιλάνθρωπία καὶ ἡ ἡμερότητα τῆς πολιτείας μας. Κι’ ὅταν μάθουνη παντοῦ αὐτὸ πού γίνηκε, θὰ πλημμυρίσῃ ὅλη ἡ γῆ ἀπὸ θαυμασμό κι’ ἀπὸ τὸ κήρυγμα τοῦ παραδείγματός μας.

Γιὰ ν’ ἀπολαύσωμε λοιπὸν τὰ τόσο μεγάλα αὐτὰ ἀγαθὰ, ἃς προσπέσωμε, ἃς παρακαλέσωμε, κι’ ἃς δεηθοῦμε, κι’ ἃς ἀρπάξωμε τὸν αἰχμάλωτο, τὸν ἰκέτη καὶ τὸν φυγάδα αὐτὸν ἀπὸ τὸν κίνδυνον πού τὸν ἀπειλεῖ. Γιὰ νὰ ἐπιτύχωμε κι’ ἐμεῖς τὰ μελλούμενα ἀγαθὰ· «χάριτι καὶ φιλάνθρωπία τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων».

Ἐπίδοση Θ. Σ.

νατικοί ειδωλόλατρες μητέρα και πατέρας, βασανιζότανε από κάποιο προαίσθημα για την κοροῦλα τους, που ήταν και το μοναχοπαιδι τους. Μικρή ακόμη αισθάνθηκε ένα δυνατό ψυχικό κλονισμό, όταν κλείνοντας τα μάτια της επάνω στο κρεβατάκι της αγκάλιασε ένα βιαστικό ὄραμα. Είδε τον ἑαυτό της νὰ παίζη στην αὐλή τοῦ ἀρχοντικοῦ της σπιτιοῦ ἀνάμεσα σὲ λευκοφορεμένες κοπέλλες, που τὰ πρόσωπά τους ἐξακόντιζαν λάμψεις ἀπὸ τὴν ὁμορφιά τους. Καί σὲ μιὰ στιγμή ἐσήκωσαν στὰ χέρια τους τὴν μικρὴ ἀρχοντοπούλα καὶ τὴν ἔβαλαν νὰ καθήσῃ σ' ἕνα χρυσοῦ θρόνο λέγοντας: «Εἶσαι ἡ βασιλισσά μας». Ἐμφανιάστηκε μὲ τὸ γρήγορο αὐτὸ ὄραμα ἡ Βαρβάρρα. Οἱ γονεῖς της στοὺς ὁποίους ἀφηγήθηκε τὸ ὄραμά της ἐδοκίμασαν καὶ αὐτοὶ ἕνα κλονισμό. Διαφορετικὸ ὅμως. Αἰσθάνθηκαν ἕνα φόβο. Φοβήθηκαν μήπως γνωριμίες τὴν παρεκκλίνουν ἀπὸ τὸν ὀρθὸ δρόμο, που ἔπρεπε νὰ ἀκολουθήσῃ ἀπὸ παιδικὴ ἀκόμη ἡλικία. Ἄνησυχουσε τοὺς γονεῖς τῆς κόρης ἡ ὁμορφία της πρώτα πρώτα. Θὰ ἔπρεπε νὰ τὴν προφυλάξουν ἀπὸ τὰ βλέμματα τοῦ κόσμου. Νὰ μὴν ἔρχεται σὲ ἐπαφὴ μὲ αὐτόν. Νὰ μὴν τὴν βλέπουν ἄλλοι ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς γονεῖς καὶ τοὺς στενοὺς συγγενεῖς της. Ἔτσι ἔχτισαν ἕνα πανύψηλο πύργο καὶ τὴν ἔκλεισαν γιὰ ν' ἀποφύγῃ τὰ βλέμματα τῶν κοινῶν θνητῶν. Ἀφθονία πραγμάτων στὴν διάθεση τῆς ἀπομονωμένης κόρης. Ὑπηρέτρια, τρόφιμα, ἐνδύματα καὶ παιχνιδάκια ἀκόμη τῆς ἡλικίας της. Τῆς ἐμπιστοσύνης τῶν γονέων της καὶ ἡ ὑπηρεσία, που δὲν ἐβράδυνε ὅμως νὰ προσηλωθῇ καὶ ψυχικῶς στὴν κηδεμονευομένη κοροῦλα.

— Πόσο θὰ ἤθελα νὰ εἶναι κτισμένος πρὸ ψηλὰ ὁ πύργος αὐτός! εἶπε κάποτε στὴν ὑπηρέτριά της, τὴν Κλαυδία.

Ἐκείνη ἐδοκίμασε κάποια ἐκπληξί μὲ τὴν ἐπιθυμία τῆς μικρῆς Βαρβάρρας.

— Θὰ ἦταν τόσο δύσκολο ν' ἀνεβαίνῃ ὁ ἀρχοντας καὶ ἡ μητέρα σας, γιὰ νὰ σᾶς βλέπουν.

— Θὰ ἦμουν ἐγὼ πρὸ κοντὰ στὸν οὐρανό. Θὰ μπορούσα νὰ κουβεντιάσω μὲ τὸν Θεό...

Ἡ Κλαυδία τὴν ἐκύταξε ἐκστατικῆ, προσπαθώντας νὰ μαντέψῃ τὸ νόημα τῶν λόγων της.

— Αὐτὰ που σκέπτεσαι τῆς εἶπε...

Ἄλλὰ καὶ πολλὰ ἄλλα που ἔλεγε στὴν Κλαυδία στὴν μοναξιά τους, επάνω στὸν πύργο, δημιουργοῦσαν ἀνησυχίες στὴν σκέψι καὶ τὴν ψυχὴ τῆς κόρης που τὴν ὑπηρετοῦσε. Ἀπέφευγε ὡς τόσο αὐτὴ νὰ ἀναφέρῃ στὸν πατέρα τῆς κόρης τὰ λόγια που τὴν εἶχαν ἐντυπωσιάσει. Γιατὶ ἤξευρε πὼς ὁ Διόσκορος, ὁ πατέρας της, ἦταν σκληρὸς καὶ βάρβαρος. Οἱ συνομιλίες του

ὅμως μὲ τὴν φυλακισμένη στὸν πύργο θυγατέρα του ὅλο καὶ αὖξαναν τὶς ἀνησυχίες στὸν πλούσιο ἄρχοντα. Εἶχε φθάσει σὲ νόμιμη ἡλικία καὶ ἄρχισαν νὰ τὴν ζητοῦν γιὰ σύζυγο ἀπὸ τὸν πατέρα της. Σὲ κάποια συζήτησι ὁ Διόσκορος μίλησε στὴν κόρη του καὶ γιὰ τὸ μέλλον της. Τὴν ρώτησε ποιά ἦταν τὰ σχέδια τῆς ζωῆς της καὶ ἂν ἓνας καλὸς ὁ γάμος θὰ ἦταν στὰ σχέδιά της αὐτά.

— Δὲν μοῦ δόθηκε ἀκόμη ἡ εὐκαιρία γιὰ νὰ σκεφθῶ. Θέλω πρῶτα νὰ δημιουργήσω τὴν νεανικὴ μου ζωὴ, μὲ τὶς δικές μου ἀρχές καὶ τὶς ἐπιθυμίες.

Ὁ Διόσκορος δὲν ἐπέμενε, γι' αὐτὸ καὶ δὲν ἔδωσε ἀπάντησι στὶς προτάσεις γάμου, λέγοντας ὅτι θὰ ἔπρεπε ν' ἀποφασίσῃ ἡ ἴδια...

Ἐπέρασε λίγος καιρὸς καὶ ὁ Διόσκορος ἀνέβηκε ἓνα πρωῒνὸ στὸν πύργο. Μπαίνοντας ἀναπάντεχος στὸ δωμάτιο τῆς Βαρβάρας ἔμεινε κατάπληκτος βλέποντάς τὴν γονατισμένη νὰ προσεύχεται. Πρῶτη φορὰ ὁ σκληρὸς πατέρας τὴν ἔβλεπε σὲ παρόμοια στάσι προσευχῆς. Προσπαθώντας νὰ συγκρατήσῃ ἓνα αἶσθημα ὀργῆς τὴν ἐπλησίασε καὶ ἐχαΐδεψε τὰ ξέμπλεκα ὠραία μαλλιά της. Ἡ Βαρβάρα ἐστράφηκε πρὸς τὸν πατέρα της καὶ τὸν ρώτησε μὲ ἓνα χαμόγελο ποῦ ἔκρυβε περιέργεια καὶ φόβο.

— Πῶς τέτοια πρωῒνὴ ὥρα ἀνέβηκες στὸν πύργο πατέρα...

— Γιατὶ ἔπρεπε νὰ σὲ βρῶ μὲ πνεῦμα ἤσυχο. Εἶναι τόσο σοβαρὸ τὸ ζήτημα ποῦ μὲ ἔφερε ἐδῶ τὴν ὥρα αὐτή...

Καὶ μετὰ μικρὴ σιωπῆ.

— Ἦλθα νὰ σὲ ρωτήσω Βαρβάρα ἂν θέλῃς νὰ σὲ πανδρέψω καὶ μάλιστα...

Ἐκείνη πρὶν προχωρήσῃ ὁ πατέρας της στὴν πρότασι αὐτὴν ἐξέσπασε σὲ ὀργή καὶ τοῦ ἀπεκρίθη μὲ ὕφος ἀπότομο.

— Δὲν θέλω νὰ μοῦ κάμῃς πλέον λόγο περὶ γάμου γιὰτι θὰ μὲ ἀναγκάσῃς νὰ θανατωθῶ μόνη μου καὶ θὰ χάσῃς τότε τὸ τέκνο σου.

Ὁ Διόσκορος ἐκπληκτος καὶ ταραγμένος ἀπὸ τὴν ἀπάντησι αὐτὴ τῆς κόρης του δὲν συνέχισε τὴν συζήτησι. Ἀντιλήφθηκε ὅτι ἡ Βαρβάρα θέλει νὰ μείνῃ παρθένα καὶ ὅτι θὰ ἦταν περιττὴ κάθε συζήτησι γιὰ τὸ θέμα αὐτό. Κατεβαίνοντας ὅμως ἀπὸ τὸν πύργο ἐξέφρασε τὴν ἐλπίδα πῶς μὲ τὶς κολακεῖες καὶ τὸν γλυκὺ τρόπο θὰ μποροῦσε νὰ τὴν μεταπείσῃ. Τὴν ἐλπίδα αὐτὴ ἐξέφρασε καὶ ἡ μητέρα τῆς Βαρβάρας, ποῦ ἐπληροφορήθηκε τὴν ἄρνησι τῆς κόρης της καὶ τὴν συμπεριφορὰ της.

— Εἶναι ἀμυαλο κορίτσι ἀκόμη εἶπε στὸν Διόσκορο προσπα-

θώντας να κατευνάση τὴν μόλις συγκρατημένη ὀργή του. Ὅταν θὰ σκεφθῆ καλλίτερα...

Ἐκεῖνες τὶς μέρες ὁ Διόσκορος εἶχε ἀποφασίσει νὰ οἰκοδομήσῃ ἔξω ἀπὸ τὸν πύργο του ἓνα μεγάλο καὶ ὠραιότατο λουτρό. Ἄφ' οὗ ἔδωσε ὁδηγίαι διὰ τὴν ἀνέγερσι τοῦ λουτροῦ, ἀνεχώρησε γιὰ λίγο καιρὸ ἀπὸ τὴν Γέλασο καὶ κατευθύνθηκε σὲ ἄλλη γειτονικὴ περιοχὴ, ὅπου τὸν καλοῦσε μίᾳ ἐπείγουσα ὑπόθεσι. Φεύγοντας ἀπέφυγε νὰ συναντήσῃ καὶ χαιρετήσῃ τὴν κόρη του· ἐκάλεσε ἀπλῶς τὴν Κλαυδία καὶ τῆς συνέστησε νὰ προσέχη καὶ νὰ μὴν ἀφίνη ποτὲ μόνη της τὴν Βαρβάρᾳ. Ὡς τόσο ἡ παρθένα βρίσκοντας εὐκαιρία μὲ τὴν ἀπουσία τοῦ πατέρα της καὶ τὴν ἀπομάκρυνσι ἀπὸ τὸν πύργο τῆς Κλαυδίας, κατέβηκε ἀπὸ τὸ πύργο περιέργη νὰ δῆ τὸ λουτρό πού ἐχτιζέτο. Ἄφ' οὗ περιεργάσθηκε προσεκτικὰ τὴν οἰκοδομή, ἀντελήφθηκε ὅτι εἶχε δύο μόνο παράθυρα καὶ ρώτησε τοὺς κτίστες γιὰτὶ δὲν ἔκαμε καὶ ἄλλο ἓνα μεσημβρινό, ὥστε νὰ φωτίζεται ὀλάκερο τὸ λουτρό. Οἱ χτίστες ἐξήγησαν στὴν ἀρχοντοπούλα, ὅτι αὐτὴ ἦταν ἡ προσταγὴ τοῦ ἄρχοντα πατέρα της. Ἡ Βαρβάρᾳ συνέστησε νὰ ἀνοίξουν καὶ τὸ τρίτο αὐτὸ παράθυρο καθὼς τὸ ὑπεδείκνυε καὶ ἔδωσε σ' αὐτοὺς τὴ βεβαίωσι ὅτι ἂν τοὺς ἐρωτήσῃ ὁ πατέρας της θὰ τοὺς καλύψῃ αὐτὴ λέγοντας πὼς ἦταν δικὴ της ἐπιθυμία νὰ γίνῃ καὶ τὸ τρίτο αὐτὸ παράθυρο. Οἱ χτίστες συνεμορφώθησαν στὶς συστάσεις τῆς ὁμορφῆς ἀρχοντοπούλας καὶ ἔκτισαν καὶ τὸ τρίτο παράθυρο, πού τὸ ἔβλεπε κατεβαίνοντας πολὺ συχνὰ γιὰ νὰ παρακολουθῆ τὸ χτίσιμο τοῦ λουτροῦ. Καὶ κάθε φορὰ πού κατέβαινε καὶ ἀντίκρυζε τὰ τρία παράθυρα αἰσθανότανε τὴν ψυχὴ της φωτισμένη ἀπὸ ἓνα θεῖο φῶς καὶ τὴν καρδίᾳ της γεμάτῃ ἀπὸ πνεῦμα ἅγιον καὶ παρρησία πρὸς τὸν Χριστόν. Σὲ μίᾳ ἀπὸ τὶς ἐπισκέψεις της στὸ λουτρό στάθηκε στὴν κολυμπήθρα καὶ βλέπωντας πρὸς ἀνατολὰς ἐχάραξε μὲ τὸ δάχτυλό της τὸν τύπο τοῦ Σταυροῦ ἐπάνω στὰ μάρμαρα. Καὶ ἀμέσως ὡσὰν νὰ ἦταν αἰχμηρὴ σιδερένια σμίλη τὸ δάχτυλον τῆς κόρης, ἀνοίξε ἓνας τόσος βαθὺς λάκκος στὸ μάρμαρο, ὥστε τὸ σημεῖο τοῦ σταυροῦ πού χαράχθηκε νὰ φαίνεται μέχρι σήμερα. Μιὰν ἄλλη ἡμέρα πάλι ἐπιστρέφοντας ἀπὸ τὸ λουτρό παρετήρησε εἰδῶλα πού προσκυνοῦσε ὁ πατέρας της. Τὰ ἔφτυσε μὲ ἀποστροφὴ καὶ εἶπε πρὸς αὐτὰ.

— Ὅμοιοι μὲ σᾶς θὰ γίνουν ὅσοι σᾶς προσκυνοῦν.

Μπαίνοντας ὕστερα ἀπὸ τὴν περιφρόνησι αὐτὴ τῶν εἰδώλων τοῦ πατέρα της στὸν πύργο, ἔμεινε κλεισμένη ἀναμένοντας μὲ νηστεία καὶ προσευχὴ βοήθεια ἀπὸ τοὺς οὐρανοὺς.

Σὲ μίᾳ στιγμῇ καταναυκτικῆς της δεήσεως ἄκουσε ἡ κόρη

«ΦΙΛΟΘΕΟΥ ΑΔΟΛΕΣΧΙΑΣ»

ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟΝ

ΨΥΧΩΦΕΛΕΙΣ ΕΠΙΣΤΑΣΙΣ ΑΠΟ ΤΟ «ΔΕΥΤΕΡΟΝΟΜΙΟΝ»

Ὑπὸ ΕΥΓΕΝΙΟΥ ΤΟΥ ΒΟΥΛΓΑΡΕΩΣ

Ἡ ἐλεημοσύνη ἀρχίζει ἀπὸ τὴν καρδιά
καὶ τελειώνει στὸ χέρι.

«Οὐκ ἀποστέρξεις τὴν καρδίαν σου, οὐδ' οὐ μὴ συσφιγξεις τὴν χεῖρά σου ἀπὸ τοῦ ἀδελφοῦ σου τοῦ ἐπιδομένου». Νὰ μὴν ἀποστρέψῃς τὴν καρδιά σου, καὶ νὰ μὴν κλείσῃς τὸ χέρι σου στὸν ἀναγκημένο ἀδελφό σου (Δευτ. ιε', 7). Ἡ ἐλεημοσύνη στοὺς φτωχοὺς καὶ σ' ὅσους στεροῦνται ἀρχίζει ἀπὸ τὴν καρδιά μας, καὶ τελειώνει στὸ χέρι μας.

Καὶ ἡ μὲν ρίζα τῆς βρίσκεται μέσα στὴν καρδιά μας καὶ στὴν καλὴ μας προαίρεση, πού προέρχεται ἀπὸ τὴν ἐσωτερικὴ συμπάθεια καὶ ἀπὸ τὴν εὐσπλαγχνικὴ διάθεση τοῦ ἀνθρώπου, πού βλέπει νὰ στενοχωριέται καὶ νὰ δέρνηται ἀπὸ τὴν φτώχεια κάποιος ἀδελφός του· καὶ στενοχωριέται γι' αὐτὸ καὶ εἶναι πρόθυμος νὰ τὸν συντρέξῃ, ὅπως μπορεῖ. Τὸ χέρι του δέ, μὲ τὴν συνδρομὴ καὶ μὲ τὴν βοήθεια πού κάνει, προβάλλει τὸ ἄνθος καὶ τὸν καρπὸ τῆς ἐσωτερικῆς του διάθεσης, ὅταν δίνῃ πρόθυμα στὸ φτωχό, τὸ κατὰ δύναμην καὶ αὐτὸ πού μπορεῖ, ἀπ' αὐτὰ πού ἔχει.

Καὶ στὴν ἐλεημοσύνη λοιπόν, ὅπως καὶ σὲ κάθε

μιὰν φωνὴ πού τῆς εἶπε:

— Ἐχε θάρρος. Ἡ βοήθεια πού ζήτησες δὲν θὰ σοῦ λείψῃ ποτέ. Μέγας καὶ ἰσχυρὸς εἶναι ὁ Θεὸς ὁ ἀληθινός.

Ὅταν ἐμπῆκε στὸ δωμάτιό τῆς ἡ Κλαυδία ἡ Βαρβάρρα ἐρρίχθηκε στὴν ἀγκαλιά τῆς καὶ μὲ πνιγμένη ἀπὸ ἕνα ἀναφυλητὸ φωνὴ τῆς εἶπε:

— Ὁ Θεὸς μου! Εἶναι μεγάλος καὶ ἰσχυρὸς. Δὲν θὰ μὲ ἀφίση χωρὶς βοήθεια.

(Συνεχίζεται)

ΒΑΣ. ΗΛΙΑΔΗΣ

ἄλλη σπουδαία κι' ἐνάρετη πράξι, ἡ καλὴ ἀρχὴ φέρνει σὲ καλὸ τέλος· καὶ τὸ «οὐκ ἀποστέρξεις τὴν καρδίαν σου» φέρνει στὸ «οὐ μὴ συσφίγξεις τὴν χειρὰ σου». Ὅταν ἡ καρδιά σου ἀνοίγεται καὶ πλαταίνει ἀπὸ τὴν ἀγάπη πού αἰσθάνεσαι γιὰ τὸν ἀναγκασμένον ἀδελφὸ σου, πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ σφίξῃ τὸ χέρι σου καὶ νὰ μὴν τ' ἀπλώσῃς γιὰ νὰ συντρέξῃς στὴ στενοχώρια καὶ στὴν ἀνάγκη πού βρίσκεται ὁ ταλαίπωρος; Ὡστε καρδιά καὶ χέρι συντρέχουνε, καὶ τὰ δύο δὲ μαζὶ κάνουνε τὴν τέλεια κι' ὠλοκληρωμένη ἐλεημοσύνη. Κι' ὅταν λείψουνε καὶ τὰ δύο αὐτά, καὶ τὸ χέρι δηλαδή καὶ ἡ καρδιά, τότε δὲν μπορεῖ νὰ γίνετα κανένας λόγος γιὰ ἐλεημοσύνη.

Μένουν ὅμως δύο ἄλλα περιστατικά, πού καὶ τὰ δύο τους ἀξίζουν νὰ τὰ σημειώσωμε καὶ νὰ τὰ ἐξετάσωμε. Τὸ πρῶτο, εἶναι, ὅταν συμπονᾷ μὲν ἡ καρδιά, τὸ χέρι ὅμως μένει κλειστό· καὶ τὸ δεύτερο, ὅταν τὸ χέρι συντρέχει, ἡ καρδιά ὅμως μένει ἀσυγκίνητη. Στὴν πρώτη περίπτωσι ὑπάρχει θέληση, κι' ἐλλείπει τὸ δόσιμο. Στὴ δεύτερη, πραγματοποιοῦμε τὸ δόσιμο, μὰ λείπει ἡ θέλησή μας. Ἐκεῖνος θέλει νὰ δώσῃ, μὰ δὲν ἔχει τί νὰ δώσῃ· καὶ δὲν δίνει αὐτὸ πού θέλει. Αὐτὸς ἔχει νὰ δώσῃ καὶ δίνει, μὰ δὲν ἔχει καὶ τὴν θέληση, πού θᾶπρεπε νάχη, γιὰ τὴν βοήθεια πού κάνει. Τοῦ πρώτου ἡ θέληση εἶναι μιὰ μισοτελειωμένη ἐλεημοσύνη. Τοῦ δευτέρου τὸ δόσιμό του εἶναι ὅλως διόλου ἄτελο κι' ἀνώφελο· καὶ δὲν εἶναι ἐλεημοσύνη, παρὰ ψευτοελεημοσύνη.

Στὸ πρῶτο ἀπὸ τὰ δύο αὐτά παραπάνω περιστατικά, ἂν τυχὸν μ' ἐρωτήσῃ κάποιος, ἂν εἶναι ἀρετὴ μιὰ μισοτελειωμένη ἐλεημοσύνη, θ' ἀπαντήσω ναί· καὶ ἀρετὴ εἶναι, καὶ ἀξιόμισθη, καὶ πραγματικὴ ἐλεημοσύνη. Οἱ θεῖοι Ἀπόστολοι ἤθελαν νὰ δώσουν ἐλεημοσύνη στὸ χωλὸ, πού ἦτανε τέτοιος ἀπὸ γεννητοῦ του καὶ πού ἐζητιάνευε ἐμπρὸς στὴν ὠραία Πύλη τοῦ ναοῦ· δὲν εἶχανε ὅμως· «Ἀργύριον καὶ χρυσίον οὐχ ὑπάρχει μοι, εἶπεν ὁ Πέτρος· ὃ δὲ ἔχω, τοῦτο σοι δίδωμι». Χρήματα δὲν ἔχω καὶ σοῦ δίνω αὐτὸ πού ἔχω. Τὶ λοιπὸν ἦτανε αὐτὸ

πού εἶχε; Εἶχε τὴν εὐσπλαγχνική διάθεση καὶ τὴν προθυμὴ θέληση νὰ συντρέξῃ καὶ νὰ βοηθήσῃ τὸν σακάτη· καὶ πραγματικὰ τὸν ἐλέησε, μὲ τὸ θαῦμα ποὺ ἔκανε· «Οὐ συνέσφιγξε πρὸς αὐτὸν τὴν χεῖρα, ἀλλ' αὐτὴν ἐξέτεινε, καὶ πιάσας αὐτὸν τῆς δεξιᾶς ἤγειρεν». Δὲν ἔσφιξε τὸ χέρι του, ἀλλὰ τ' ἄπλωσε, καὶ τὸν ἔπιασε ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τὸν σήκωσε ὄρθιο. (Πραξ. γ', 2-7).

Ἡ προθυμία τοῦ θεοῦ ἀποστόλου τοῦ ἄπλωσε τὸ χέρι του, καὶ τὸ ἀπλωμένο του χέρι τοῦ χάρισε τὴν γιαιτρεία του· καὶ ἡ γιαιτρεία του ἦταν ἡ ἐλεημοσύνη. Ἔτσι συμβαίνει καὶ σ' ἐσένα, Χριστιανέ μου. Κι' ἂν δὲν ἔχῃς χρῆμα καὶ χρυσάφι ἔχεις ὅμως ἀληθινὴ καὶ εἰλικρινῆ προθυμία νὰ βοηθοῦσες, ἂν εἶχες· κι' ἂν δὲν μπορεῖς κι' ἐσύ, ὅπως ὁ Ἀπόστολος, νὰ κάνῃς θαῦμα, ἡ προθυμία σου ὅμως αὐτὴ λογιάζεται σὰν ἐλεημοσύνη. Καὶ διόλου νὰ μὴν ἀμφιβάλλῃς γι' αὐτό· τὸ πιστοποιεῖ ὁ θεολόγος Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνός. «Ἀντὶ νὰ δώσῃς — λέει — κάποια μεγάλη βοήθεια, πρόσφερε τὴν προθυμία σου· κι' ἂν δὲν ἔχῃς τίποτε, δάκρυσε· εἶναι πολὺ μεγάλο φάρμακο σ' ἓναν δυστυχισμένον ἢ συμπόνια, ὅταν τοῦ προσφέρνεται πραγματικὴ κι' ἀπὸ τὸ βάθος τῆς ψυχῆς».

Μετανοιῶνω λοιπὸν κι' ἐγὼ κι' ἀλλάζω γνώμη, πού εἶπα παραπάνω μισότελη τὴν τέτοιαν ἐλεημοσύνη. Ἄν εἶναι μισότελη, εἶναι τέτοια κάπως ὡς πρὸς τὸν ἐλεούμενον, πού δὲν μπορεῖ νὰ βοηθηθῇ, ἐξ αἰτίας τῆς φτώχειας αὐτοῦ πού θέλει νὰ τὸν ἐλέησῃ· ὡς πρὸς τὴν προαίρεσιν ὅμως τοῦ τελευταίου, λογαριάζεται καὶ εἶναι τέλεια ἐλεημοσύνη. Καὶ εἶναι νὰ θαυμάζῃ κανεὶς γι' αὐτὸ τὴν ἀπειρὴ τοῦ Θεοῦ δικαιοσύνη κι' ἀγαθότητα, ὅπως λέει ὁ ἴδιος μέγας Πατέρας μας· πὼς ὁ Θεὸς θέλει καὶ οἰκονομεῖ νὰ ἀπολαβαίνουν τὴν ἴδια ἀνταμοιβὴν τῆς ἐλεημοσύνης, κι' αὐτοὶ πού θέλουν καὶ μποροῦν νὰ δίνουν, μὰ κι' ὅσοι θέλουνε μὲν, δὲν τὸ μποροῦνε ὅμως, ἀπὸ τὴν φτώχεια πού τοὺς δέρνει. «Τὸ δὲ κάλλιστον καὶ φιλανθρωπότατον, ὅτι μὴ τῇ ἀξία

τοῦ διδομένου, τῇ δὲ δυνάμει καὶ τῇ διαθέσει τοῦ καρποφοροῦντος μετρεῖ ὁ Θεὸς τὴν ἐπίδοσιν». Ὁ οὐράνιος Πατέρας μας, βοηθεῖ ὅλους τοὺς πιστοὺς νὰ κατορθώσουν τὴν ἀρετὴ αὐτὴν· καὶ τοὺς πλούσιους, κι' αὐτοὺς ποὺ ἔχουνε μέτρια κατάσταση, μὰ καὶ τοὺς φτωχοὺς ἀκόμη, ποὺ δὲν ἔχουνε ἀπολύτως τίποτα. «Μὴ οὖν ἀναμείνης γενέσθαι χρηστός, ἀλλ' ἤδη γενοῦ· μηδὲ ὅτι τῆς ἀξίας λείπη, ἀλλὰ τὸ μὲν εἰσένεγκαι, τὸ δὲ προθυμήθητι, ὑπὲρ δὲ τοῦ δεθήθητι δοθῆναι συγγνώμην τῇ ἀσθενείᾳ». Μὴν περιμένης λοιπόν, συνεχίζει ὁ θεῖος τῆς Ἐκκλησίας Πατέρας, νὰ γίνης ἐνάρετος, ἀλλὰ νὰ τὸ κάμης ἔμπρακτα κι' ἀμέσως· οὔτε καὶ νὰ στενοχωριέσαι γιατί ὑπολείπεσαι κάπως καὶ δὲν εἶναι τέλεια ἡ ἀρετὴ τῆς ἐλεημοσύνης σου· ἀλλὰ ἀφ' ἐνός νὰ δίνης αὐτὸ ποὺ μπορεῖς, κι' ἀφ' ἑτέρου νὰ δείχνης προθυμία, κι' ἐπιπρόσθετα νὰ παρακαλᾷς νὰ σὲ συγχωρέσῃ ὁ Θεός, ποὺ δὲν εἶσαι σὲ θέση νὰ συντρέξῃς. «Οὐκ ὀφθήσῃ φησίν, κενὸς ἐναντίον μου» Δὲν θὰ φανερωθῆς-λέγει-ἄδειος ἐμπρός μου». (Δευτ. 1στ'). Αὐτὰ γιὰ τὴν πρώτην περίπτωσιν· ὡς πρὸς τὴν δεύτην δέ, ποὺ δίνει δηλαδὴ κανεὶς ἐλεημοσύνη, τοῦ λείπει ὅμως ἡ καλὴ καὶ γνήσια προαίρεσις· ὅταν δηλαδὴ αὐτὸς ποὺ δίνει, δὲν τὸ κάνει μὲ τὴν καρδιά του, ἀλλὰ μᾶλλον τὸ κάνει αὐτὸ μὲ δυσαρέσκειαν ἢ δίνει κάτι, ψυχρὰ κι' ἀπότομα καὶ θυμωμένα, καὶ καμμιά φορὰ μάλιστα καὶ ὑβριστικά, χωρὶς νὰ θυμᾶται αὐτὸ ποὺ εἶπεν ὁ θεῖος Ἀπόστολος, ὅτι τὸν «ίλαρόν δότην ἀγαπᾷ ὁ Θεός». Ἡ ὅταν δίνῃ Φαρισαϊκὰ καὶ μὲ κίνητρο τὴν ἀνθρωπαρέσκειαν, «πρὸς τὸ θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις»· ἡ δίνῃ κάτι νὰ ξεπληρώσῃ κάποια ὑποχρέωσίν του ἢ κάποια εὐεργεσία καὶ χάρη ποὺ τοῦ γίνηκε, καὶ ποὺ εἶναι ἴσως κατὰ πολὺ μεγαλύτερη, ἀνταποδίδοντας, κατὰ τὸν ποιητὴ, «Χρῦσεα χαλκείων, ἑκατόμβοια ἐνεαβοίων»· ἡ δίνει γιὰ νὰ ταπεινώσῃ καὶ νὰ ἐξευτελίσῃ κάποιον φτωχὸ δείχνοντας τὴν ὑπεροχὴν του κι' ἀγερωχία σ' αὐτόν· ἡ δίνει, γιὰ νὰ ὑποχρεώσῃ κάποιον ἀναγκασμένον γιὰ νὰ τὸν πάρῃ στὴ δούλεψή

του, καὶ νὰ τὸν παραφορτώνη μὲ διάφορες προσταγές· ἢ τέλος ἂν δίνη μὲ διεστραμμένη διάθεση καὶ μ' ὅποιο-δήποτε ἀπαράδεκτο τέτοιο τρόπο, τέτοια ἐλεημοσύνη κατὰ τὴν κρίση μου, οὔτε ἀρετὴ εἶναι οὔτε καὶ τῆς ταιριάζει ἀνταμοιβή· αὐτοὶ ποὺ ἐλεοῦνε, μὲ τέτοιο τρόπο «ἀμὴν ἀμὴν λέγω, ὅτι ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν». (Ματθ. στ', 2, 16). Κι' οὔτε μετανοιῶνω ποὺ τὴν εἶπα μισότελη τὴν τέτοια ἐλεημοσύνη, καὶ μᾶλλον ψευτοελεημοσύνη.

Στὸ σημεῖον ὅμως αὐτό, γεννιέται ἓνα ἄλλο πρόβλημα· ποιοὶ δηλαδὴ εἶναι προτιμότερο νὰ κάνη ὁ Χριστιανὸς τὴν τέτοια ἐλεημοσύνη, γιὰ ὅχι; Σ' αὐτὸ μᾶς ἀπαντᾷ ὁ θεῖος Ἰσίδωρος ὁ Πηλουσιώτης «Εἰδὼς τοίνυν, ὡς ἄμεινον μὲν τὸ κρύπτειν, τὸ δὲ μηδὲως παρέχειν ἀπάνθρωπον, κἂν τὴν ἀμφοῖν μέσῃν βάδισον ὁδόν· βέλτιον γὰρ τοῦ μηδὲως ποιεῖν τὸ ὅπωςδήποτε ποιεῖν· τὸ μὲν γὰρ εἰς ἐσχάτην τελευτᾷ τιμωρίαν, τὸ δὲ κἂν τὸ παρὰ τῶν θεωμένων ἔπαινον κερδαίνει». Γνωρίζοντας λοιπόν, πὼς τὸ προτιμότερον εἶναι τὸ νὰ κρύβῃς τὸ καλὸ ποὺ κάνεις, κι' ὅτι εἶναι ἀπάνθρωπο τὸ νὰ μὴ δίνῃς τίποτε, ἀκολούθη τὸ μέσο δρόμο ἀνάμεσα στὰ δυὸ αὐτά· γιὰ τὸ μὲν ἓνα θάχῃ ἀποτέλεσμα τὴν ἐσχάτη ποινή, ἐνῶ τ' ἄλλο ἔχει τὸ κέρδος νὰ σ' ἐπαινοῦν αὐτοὶ ποὺ τὸ βλέπουν. Κι' ἐγὼ στὰ παραπάνω λόγια τοῦ θεοῦ Πατέρα προσθέτω κι' αὐτό· γιὰ τὸ νομίζω σὰν πιὸ ἀξιοσημεῖωτο γιὰ τὴν τέτοια ἐλεημοσύνη· ὅτι δηλαδὴ κι' ἂν εἶναι ἄσκοπη γι' αὐτὸν ποὺ τὴν κάνει, θὰ εἶναι ὅμως ὠφέλιμη καὶ χρήσιμη σ' αὐτὸν ποὺ τὴν παίρνει.

Ἅ ἑλεῶν πτωχὸν δανεῖζει Θεῶ.

Ἅ ἑβδομος χρόνος γιὰ τοὺς Ἑβραίους ἦτανε χρόνος γενικῆς ἀφεςσῆς καὶ συγγνώμης. Κι' ἐπομένως, στὸ χρόνο αὐτὸν κι' ὁ δοῦλος ἦτανε ἐλεύθερος, καὶ κάθε ὀφειλέτης ἀκαταδίωκτος ἀπὸ τὸν δανειστή του, γιὰ

τὸ χρέος ποῦ εἶχε. Κι' ἐξ αἰτίας τοῦ πράγματος αὐτοῦ συνέβαινε, ὅτι σὲ κάθε ἕκτο χρόνο τοῦ ἐπτάχρονου αὐτοῦ κύκλου, ὅταν ἐπλησίαζε δηλαδή ὁ καιρὸς τῆς γενικῆς ἐκείνης ἀφεςης, ὁ φτωχὸς δὲν μπορούσε νὰ δανεισθῆ, γιὰ νὰ οἰκονομήσῃ τὶς ἀνάγκες του, ἐπειδὴ κάθε δανειστὴς ὑποπτευότανε πὼς θὰ γινότανε, ἀντὶ δανειστῆς χαριστῆς· κι' ἔτσι ἀρνιόντανε νὰ δανείσῃ, μὲ τὴν πρόφασιν πὼς δὲν ἔχει.

Ἐπρόβλεψε λοιπὸν ὁ νόμος νὰ παιδαγωγῆσῃ καὶ στὸ ζήτημα αὐτὸ τὸν Ἰσραηλίτη, καὶ νὰ τὸν κάμῃ εὐσπλαγχνὸ καὶ πρόθυμὸ νὰ βοηθήσῃ τὸν ἀναγκεμένο· καὶ λέει· «φυλάξου καὶ νὰ προσέχῃς, μήπως καταδολιευθῆς μ' αὐτὸν τὸν τρόπο τὸν ἀδελφὸ σου· γιὰτὶ εἶναι μιὰ φανερὴ παρανομία καὶ μεγάλο ἁμάρτημα γιὰ τὸν Θεὸ ὁ κρυφὸς σου αὐτὸς λογισμὸς· «Πρόσεχε σεαυτῶ, μὴ γένηται ρῆμα κρύφιον ἐν τῇ καρδίᾳ σου... λέγων· ἐγγίξει τὸ ἔτος τὸ ἑβδομον, ἔτος τῆς ἀφέσεως· καὶ πονηρεύεται ὁ ὀφθαλμὸς σου ἐν τῶ ἀδελφῶ σου τῶ ἐπιδεδομένῳ καὶ οὐ δώσεις αὐτῶ, καὶ καταβοήσεται κατὰ σοῦ πρὸς Κύριον, καὶ ἔσται ἐν σοὶ ἁμαρτία μεγάλη». Πρόσεχε, μήπως πέσης σὲ ἁμαρτία μ' αὐτὰ ποῦ κρυφολογαριάζεις, λέγοντας· πλησιάζει ὁ ἑβδομος χρόνος τῆς ἀφεςης καὶ μὲ τὴν σκέψῃ αὐτῇ πονηρεύεσαι ἀπέναντι στὸν ἀναγκεμένο ἀδελφὸ σου καὶ δὲν τὸν δανείζεις· κι' αὐτὸς θὰ γογγύσῃ μαζί σου καὶ θὰ τὸ ἐξομολογηθῆ στὸ Θεό· καὶ θὰ στὸ λογαριάσῃ αὐτὸ σὰν μεγάλη ἁμαρτία. (Δευτ. ιε', 9).

Τὶ λοιπὸν νὰ γίνῃ; Ρωτᾶς, νὰ δώσω, γιὰ νὰ μὴν δώσω; Ναι, νὰ δώσης, καλέ μου Ἰσραηλίτη, καὶ νὰ προθυμοποιηθῆς νὰ τὸν βοηθήσῃς νὰ οἰκονομήσῃ, μὲ τὸ δάνειο ποῦ θὰ τοῦ κάμῃς, τῇ δύσκολῃ περίστασιν ποῦ τὸν πιέζει. «Διδούς δώσεις αὐτῶ, καὶ δάνειον δανειῖς αὐτῶ, ὅσον ἐπιδέεται, καθότι ἐνδεεῖται». Ναι, νὰ τοῦ δώσης καὶ νὰ τὸν δανείσῃς ὅσα τοῦ χρειάζονται, γιὰτὶ ἔχει ἀνάγκη (Δευτ. ιε', 10).

Κι' ἐδῶ θαυμάζει κάθε μικρόψυχος κι' ἀνήμπορος

κι' ὀλιγόπιστος ἄνθρωπος. Πολὺ καλὰ· νὰ γίγη, ἀφοῦ ἔτσι τὸ προστάζει ὁ νόμος. Γιατὶ ὅμως δὲν τὸ λείει καθαρὰ, νὰ τὰ χαρίσω, παρὰ λείει νὰ τοῦ δανείσω; Γιατὶ εἶναι ὀλοφάνερο, πὼς στὴν περίστασιν αὐτῆ, τὸ δάνεισμα γίνεται δωρεὰ. Ὅχι, ὅμως. Δὲν εἶναι ἔτσι, ὅπως τὸ λές, Ἰσραηλίτη μου· ναί, δὲν εἶναι. Καὶ πλανίεσαι, ὅταν τὸ πιστεύης ἔτσι καὶ ὅταν τὸ λές. Δὲν εἶναι, ὅπως νομίζεις, δωρεὰ τὸ δάνειό σου, ἀλλὰ τὸ ἀντίθετο καὶ ἢ δωρεὰ τυχόν, εἶναι δάνεισμα· γιατί εἶναι ἀναμφισπότητο αὐτὸ πού λείει ὁ νόμος, πὼς ὅτι δίνεις στὸν ἀναγκασμένο ἀδελφό σου, ἐνῶ ἐσύ τὸ χαρίζεις, στὴν πραγματικότητα τὸ δανείζεις· «διδούς δώσεις· καὶ δάνειον δανιεῖς αὐτῶ». Γιατὶ πάντα ἢ ἐλεημοσύνη πού κάνομε, ἀπὸ εὐσπλαγχνία στοὺς ἀναγκασμένους, εἶναι δάνειο πού κάνομε στὸ Θεό. Μὴν τὸ ἀμφιβάλλεις αὐτὸ διόλου, μικρόψυχε ἄνθρωπε· «ὁ ἐλεῶν πτωχὸν δανείζει Θεῶ». Ὅτι βάλῃς στὰ χέρια τοῦ φτωχοῦ, τὸ βάζεις στὰ χέρια τοῦ ἴδιου τοῦ Θεοῦ. Κι' αὐτὸς εἶναι πιστὸς ἐγγυητὴς καὶ καλοπληρωτὴς· καὶ εἶναι βέβαιος κι' ἀληθὴς ἀνταποδότης. Θὰ σὲ ἀνταμείψῃ πλουσιώτατα. Πίστευέ το, καὶ νὰ μὴν στενοχωριέσαι. «Καὶ οὐ λυπηθῆσῃ τῇ καρδίᾳ σου, διδόντος σου αὐτῶ· ὅτι διὰ τὸ ρῆμα τοῦτο εὐλογήσει σε Κύριος ὁ Θεός σου ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις, καὶ ἐν πᾶσιν, οὗ ἂν ἐπιβάλῃς τὴν χεῖρά σου» (Δευτ. ιε', 10).

Μὰ καὶ γι' ἄλλην αἰτία μπορεῖ, πολὺ εὐλογα, νὰ εἰπωθῆ δάνειο, αὐτὸ πού δίνεις, Χριστιανέ μου, στὸν ἀδελφό σου. Ἐπειδὴ κάθε τι πού ἔχεις, τῶχεις πάρει σὰν δάνειο ἀπὸ τὸν Θεό, γιὰ νὰ δανείσῃς κι' ἐσύ, μὲ τὴν σειρά σου, ἀπ' αὐτὰ πού σοῦ περισσεύουν στὸ φτωχὸ πού στενοχωριέται. Ἐδανείσθηκες πολλὰ· καὶ δανείζεις λίγα· κι' ἔτσι, δανείζεις ἀπὸ τὸ δάνειο πού σοῦ γίγηκε. Κι' ἄκουσε πὼς σοῦ τὴν θυμίζει τῆ μεγάλη αὐτὴν ἀλήθεια ὁ Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνός. «Πάντως, οὐδὲν τοσοῦτον εἰσοίσωμεν, ὅσον εἰλήφαμεν ἐπειδὴ καὶ τὸ εἶναι ἡμῶν ἐκ Θεοῦ, καὶ τὸ εἰδέναι Θεόν, καὶ αὐτὸ τὸ ἔχειν, ὃ εἰσενέγκωμεν». Πάντως, σὲ καμμιὰ περίστασιν δὲν

Ἄπο τὸ Ἁγιολόγιο τῆς Ἐκκλησίας

ΟΙ ΔΥΟ ΦΩΤΙΕΣ

Ἦταν μιὰ νύχτα, πού ἡ θύελλα μάνιαζε στὴν ἔρημιά.

Ὁ Ὅσιος Μαρτινιανὸς τελείωσε τὸ λιτό του δεῖπνο-λίγα νερόβραστα κουκιὰ—κι' ἀφοῦ ξέπλυνε τὸ πῆλινο πιάτο, ἐτοιμάσθηκε νὰ πέση στὰ γόνατα καὶ νὰ συνεχίση τὴν προσευχή του.

Ξαφνικά, σταμάτησε. Κάποιος χτυποῦσε ἀπ' ἔξω.

Ὁ ἀσκητὴς πῆγε κι' ἄνοιξε. Εἶδε τότε μπροστά του μιὰ γυναῖκα μαντηλοφορεμένη, ἔτοιμη νὰ σωριασθῆ καταγῆς. Ἡ ὄψις της δὲν φαινόταν διόλου πίσω ἀπὸ τὸ μαντήλι, ἀλλὰ δὲν ὑπῆρχε καμμιά ἀμφιβολία, ὅτι ἦταν μιὰ ἀρκετὰ ἡλικιωμένη γυναῖκα.

Ὁ Ὅσιος τὴ βοήθησε νὰ περάση μέσα.

Κύλησαν λίγες στιγμές. Τέλος, ἡ γυναῖκα ἐκείνη ὠρθωσε τὸ ἀνάστημά της καὶ τράβηξε τὸ μαντήλι της. Δὲν ἦταν καθόλου μιὰ πρεσβύτιδα. Ἐπρόκειτο γιὰ μιὰ νέα ἐκθαμβωτικῆς καλλονῆς.

—Ἐκανα ὀλόκληρο ταξίδι μὲ τὰ πόδια, γιὰ ν'ἄρθω νὰ σὲ βρῶ, εἶπε στὸν Ἅγιο μὲ φωνὴ ὅμοια μὲ ἦχο ἄρπας. Εἶμαι μιὰ ἁμαρτωλή, ἀπὸ ἐκεῖνες πού πουλᾶνε τὸ κορμί τους. Κι' ἦρθα ἐδῶ, γιὰτὶ βαρέθηκα ν' ἀκούω τὸν κόσμον νὰ θαυμάζη καὶ νὰ

θὰ δώσωμε τόσα, ὅσα πήραμε· γιὰτὶ καὶ τὴν ὑπαρξή μας, καὶ τὴν Θεογνωσία καὶ τὸ χρῆμα πού τυχὸν προσφέρουμε, στὸ Θεὸ τὰ χρωστοῦμε ὅλα. Κι' ἄριστα ἔχει γράψει γι' αὐτὸ ὁ Φίλων ὁ Ἰουδαῖος: «νομίζομε πὼς ὅταν κάνωμε ἐλεημοσύνη κάνωμε κάποιο μεγάλο κατόρθωμα, καὶ δὲν σκεπτόμαστε, πὼς ἀπλοῦστατα δίνωμε κάτι ἐλάχιστο ἀπ' αὐτὰ πού παίρνομε». Καὶ μάλιστα προσθέτει, πὼς «στὴν πραγματικότητα παίρνομε· καὶ καταχρηστικὰ λέμε, πὼς δίνωμε καὶ δανείζομε».

(Συνεχίζεται)

Ἀπόδοση ΘΕΟΔΟΣΗ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ

ἐπαινῇ τὴν ἀρετὴ σου. Θὰ δοῦμε τώρα, ἄν αὐτὴ ἡ περίφημη ἀρετὴ θ' ἀντέξῃ στὴ σαγήνη μου.

Ὁ Μαρτινιανὸς τὰ ἔχασε. Τὸ κορμί του ἦταν σχεδὸν ἐξαυλωμένο ἀπὸ τὴ μακροχρόνια ἀσκησι. Ἀλλὰ ἐκεῖνο τὸ θέαμα, ποὺ ἀντίκρουζαν τὰ μάτια του, τὸν ἀναστάτωσε.

Τὸ σάστισμά του, ὅμως, δὲν βάσταξε γιὰ πολὺ.

—Δὲν ὑπάρχει ἀρετὴ παρὰ ἐκεῖ μονάχα, ποὺ ὁ Θεὸς εὐδοκεῖ νὰ δώσῃ τὴν προστασία του, τῆς ἀποκρίθηκε. Ἄν ἡ δύναμις του μοῦ συμπαρασταθῇ, οἱ προσπάθειές σου θὰ πᾶνε μάταια. Ἄν ἡ δύναμις αὐτὴ μοῦ λείψῃ, θὰ νικήσῃς εὐκόλα.

—Θὰ μείνω ἐδῶ, τοῦ εἶπε ἡ σταλμένη ἀπὸ τὸν Ἀντίδικο γυναῖκα, ὥσπου μόνος σου νὰ πέσῃς. Δὲν θὰ χρειασθῇ, μοῦ φαίνεται νὰ κάνω τίποτε ἄλλο.

Καὶ γέλασε περιπαιχτικά.

Ὁ Ὄσιος, χωρὶς νὰ τῆς ἀντιμιλήσῃ, ἔκλινε τὰ γόνατα κι' ἄρχισε νὰ προσεύχεται. Σιγὰ σιγὰ οἱ φόβοι του κόπασαν κι' ἓνα αἶσθημα γλυκειᾶς ἀσφάλειας ἄρχισε νὰ κατασταλάζῃ στὴν ψυχὴ του.

Πέρασε ἔτσι ὅλη ἡ νύχτα καὶ ξημέρωσε.

Ὁ Μαρτινιανὸς σηκώθηκε τότε καί, χωρὶς νὰ ρίξῃ οὔτε ἓνα βλέμμα στὴ γυναῖκα, ποὺ καθόταν σὲ μιὰ γωνιά, ἀναψε ἓνα δαυλὶ καὶ βῆκε ἔξω.

Ἐκεῖνη, περιέργη, ἀκολούθησε τὸν ἀσκητὴ καὶ τὸν εἶδε νὰ μαζεύῃ φρύγανα ἀπὸ ἓνα διπλανὸ ὑπόστεγο καὶ νὰ τοὺς βάζῃ φωτιά. Κατόπιν, συνέβη κάτι, ποὺ δὲν τὸ περίμενε. Ὁ Μαρτινιανὸς πήδηξε πάνω στὴ φωτιά...

Ἡ γυναῖκα, τρομαγμένη, ἔτρεξε κι' ἀδιαφορῶντας γιὰ τὸν κίνδυνο ρίχθηκε κι' αὐτὴ στὴ φωτιά καὶ τράβηξε ἔξω τὸν ἀσκητή.

—Γιατὶ τὸ ἔκανες αὐτό; τὸν ρώτησε.

—Ὁ Θεὸς μοῦ τὸ ἐνέπνευσε, τῆς ἀποκρίθηκε. Βρίσκει χίλιους δυὸ τρόπους, γιὰ νὰ μιᾶ σὲ ὅσες ψυχὲς τοῦ ἀντιστέκονται, δὲν ἀνταποκρίνονται στὸ κάλεσμα τῆς ἀγάπης του. Δὲν ἔγινε ὅ,τι ἔγινε, παρὰ γιὰ τὴ δικὴ σου σωτηρία. Τρόμαξες σὰν μὲ εἶδες

νά μπαίνω στή φωτιά καί ρίχθηκες νά με σώσης. Σ' εὐχαριστῶ. Ἄλλὰ δὲν βλέπεις, λοιπόν, ὅτι εἶσαι λιγώτερο κακὴ ἀπ' ὅσο θαρροῦσες; Οὐμήσου αὐτὴ τὴ φωτιά, ὅπου οὔτε σὺ θέλεις νά μείνης μέσα της, οὔτε ἐμένα ἄφησες νά μείνω. Ἄς σοῦ φέρνῃ αὐτὴ ἡ φωτιά στὸν νοῦ κάποια ἄλλη φωτιά, αἰώνια κι' ἀβάσταχτη. Ἀλλοίμονο σέ ὅποιον λησμονεῖ πῶς ὑπάρχει ἐκείνη ἢ ἄλλη φωτιά

Δὲν πρόφθασε ν' ἀποσώσῃ τὰ λόγια του κι' ἡ γυναῖκα βρέθηκε πεσμένη στὰ πόδια του, κλαίγοντας μὲ ἀναφυλλητὰ.

Ἦστερα ἀπὸ λίγο, ἡ ἄσωτη ἐκείνη γυναῖκα ἔφευγε, μὲ τὴν ἀπόφασιν ν' ἀλλάξῃ ζωὴ.

Αὐτὸ τὸ περιστατικὸ εἶναι παρμένο ἀπὸ τὸ συναξάρι τοῦ Ὁσίου Μαρτινιανοῦ, πού ἡ Ἐκκλησία μας τὸν γιορτάζει στὶς 13 Φεβρουαρίου.

Ὁ μεγάλος αὐτὸς ἀθλητὴς τοῦ Εὐαγγελίου καταγόταν ἀπὸ τὴν Καισάρεια τῆς Παλαιστίνης κι' ἔζησε στὰ τέλη τοῦ Δ' καὶ στὶς ἀρχὲς τοῦ Ε' αἰῶνος. Ἀφοῦ μόνασε στὸ ἡσυχαστήρι, ὅπου συνέβη κι' ἡ ἱστορία, πού διηγηθήκαμε—κοντὰ στὸ βουνὸ Κιβωτός—, ἔκανε κατόπιν περιοδεῖες σὲ διάφορους τόπους, κηρύσσοντας τὸν Χριστὸ καὶ καλῶντας σὲ μετάνοια τὶς ἁμαρτωλὲς ψυχές. Στὸ τέλος, ἔφτασε στὴν Ἀθήνα, πού τοῦ ἄρεσε πολὺ, κι' ἀποφάσισε νά μείνῃ ἐκεῖ, ἀράζοντας ὀριστικὰ σὲ μιὰ ἀπὸ τὶς πολλὲς σκῆτες, πού βρισκόταν στὰ περίχωρά της. Ἐκεῖ καὶ παρέδωσε τὴ γενναία του ψυχὴ στὸν Κύριο, σὲ βαθειὰ γεράματα.

ΒΑΣ. ΜΟΥΣΤΑΚΗΣ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΚΑΝΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΑΠΟΡΙΕΣ ΤΩΝ ΕΦΗΜΕΡΙΩΝ

Συχνότατα λαμβάνομεν ἐπιστολάς σεβασμιῶν ἱερέων μας, διὰ τῶν ὁποίων παρακαλοῦμεθα ν' ἀποσαφηνίσωμεν διαφόρους ἀπορίας των, ἐν τῇ ἐκπληρώσει τῆς ὑψηλῆς των ἀποστολῆς καὶ εἰς τὰς ὁποίας, κατὰ τὸ δυνατόν, ἀπαντῶμεν ἐκάστοτε.

Ὁ «Ἐφημέριος» ὅμως, ἐπειδὴ αἱ ἐρωτήσεις καὶ αἱ διατυπούμεναι ἀπορίαι εἶναι καὶ πολλαὶ καὶ γενικοῦ πολυλάμῃς ἐνδιαφέροντος, ἀλλὰ καὶ χρήζουσι ἰδιαίτερας ὀλιγμελέτης καὶ μεγάλης προσοχῆς, ἀπεφάσισε νὰ ἀφιερῶσιν ἀπὸ τοῦ φύλλου τοῦ αὐτοῦ ὠρισμένας σελίδας τοῦ διὰ τὸ σπουδαιότατον τοῦτο ζήτημα, ἐπιστρατεύσας πρὸς τοῦτο ἐξαιρετον ἐπιστήμονα Θεολόγον, ὁ ὁποῖος θὰ μελετᾷ τὰς ὑποβαλλομένας ἐρωτήσεις καὶ θὰ ἀπαντᾷ ἐγκύριως καὶ ὑπευθύνως.

Αὐτὸς ποῦ με τὴν δύναμι τοῦ Θεοῦ ἀναλαμβάνει, σεβαστὲ πάτερ, νὰ ἀπαντᾷ στίς ἀπορίες σου ἀπὸ τῆ στήλη αὐτῆ τοῦ «Ἐφημερίου», τοῦ περιοδικοῦ σου, δὲν εἶναι ὁ ἄνθρωπος «ποῦ σὲ ὄλα ἀπαντᾷ» ἢ ποῦ ἔρχεται νὰ σοῦ παραστήσῃ τὸ σοφὸ καὶ τὸν ἐπιστήμονα. Σοῦ ὑπόσχεται ὅμως ἓνα πρᾶγμα: νὰ καταβάλλῃ κάθε προσπάθεια ἀντλώντας ἀπὸ τὶς ἁγίες Γραφές, ἀπὸ τοὺς Πατέρας, ἀπὸ τὴν παράδοσι καὶ τὴν πράξι τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀπὸ τὴ θεολογικὴ μας βιβλιογραφία νὰ σοῦ δίνη τὶς ὀρθὲς ἀπαντήσεις στὰ ἐρωτηματὰ σου.

Σὺ ἐρωτῶντας δείχνεις τὸ πνεῦμα τῆς μαθητείας, ποῦ ἔχεις καὶ ποῦ κινεῖ ταπεινὰ τὴ σκέψι σου στὸ νὰ ζητᾷς τὸ λόγο καὶ τὴν ἐννοια τῶν πραγμάτων, τῶν θείων πραγμάτων, καὶ τὴν δίψα σου γιὰ τὴν μάθησι καὶ τὴν κατανόησι τῶν μυστηρίων τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας μας, στὰ ὁποῖα ἐπιθυμοῦν ἀκόμα καὶ «ἄγγελοι παρακύψαι». Δὲν θὰμποροῦσε κανεὶς παρὰ νὰ ἐπαινήσῃ αὐτὸν τὸν θεῖο ἐρωτᾷ σου.

Μὰ καὶ γιὰ ἓναν ἄλλο λόγο, εἶσαι ἀκόμα πιὸ πολὺ ἀξίεπαινος. Εἶσαι ἱερεὺς τοῦ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου, Λειτουργὸς τοῦ ἱεροῦ θυσιαστηρίου καὶ διάκονος τῆς τραπέζης, ποῦ στρώνει ἢ Σοφία τοῦ Θεοῦ καὶ καλεῖ «μετὰ ὑψηλοῦ κηρύγματος» τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ σ' αὐτή. Ἦσουν πιστὸς καὶ ἔγινε «μυσταγωγός». Ἦσουν πρόβατο καὶ ἔγινε ποιμένας. Ἦσουν ἓνα μέλος τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας καὶ «μετὰ φόβου καὶ τρόμου» στεκόσουν μακρὰ ἀπὸ τὸ θυσιαστήριον καὶ μαζί με τὸ λαὸ τοῦ Θεοῦ ἀτένιζες πρὸς αὐτὸ ἀπὸ «τὰ

ἄγια θύρια». Μὰ ἦλθε μιὰ στιγμή, πού αὐτὸς πού σὲ ἐξέλεξε καὶ σὲ προώρισε «ἀπὸ κοιλάς μητρὸς σου» γιὰ τὴν ἱερὴ Του διακονία, ἔσυρε μιὰ σένα τὸ καταπέτασμα καὶ μπήκες στὰ ἐνδότερά του καὶ εἶδες «αὐτομπεὶ τὸ πρόσωπον τῆς ἁγίας ἀναφορᾶς».

Ἐκ τούτου νέος κόσμος ἀνοίξει μπροστά σου. Κόσμος ἱερῶν συμβόλων καὶ μυστηρίων, τὰ ὅποια σὰν «καλὸς οἰκονόμος τῆς χάριτος» τοῦ Θεοῦ καλεῖσαι νὰ διαχειρισθῆς, νὰ τελέσης, νὰ ἁγιασθῆς μ' αὐτὰ καὶ νὰ ἁγιάσης τὸ λαὸ τοῦ Κυρίου, πού ἀπ' τὰ χέρια σου τώρα περιμένει τὸν «ἄρτο τῶν ἀγγέλων», τὴν οὐρανία τροφή. Σὺ θὰ τὸν κάνης διὰ τοῦ ἁγίου Βαπτίσματος μέλος τῆς Ἐκκλησίας Του καὶ θὰ τοῦ δώσης τὰ ἑπτὰ χαρίσματα τοῦ ἁγίου Πνεύματος μὲ τὸ Χρῖσμα. Σὺ θὰ τὸν κατηχήσης καὶ θὰ τὸν μυσταγωγῆσης, στὰ μυστήρια τοῦ Θεοῦ καὶ θὰ τὸν ποδηγετήσης στὴν ὁδὸ Του, «τοῦ πορεύεσθαι ἐν τῇ ἀληθείᾳ» Του. Σὺ θὰ τοῦ δώσης τὸ φῶς τοῦ Χριστοῦ, ἀνοίγοντας τὰ μάτια καὶ τὰ αὐτιά τῆς καρδιάς του στὴν σωτήρια γνώσι τοῦ Χριστοῦ. Μαζί του θὰ δοξολογήσης τὸν Θεὸ καὶ σὺ θὰ κατευθύνῃς σὰν «θυμίαμα δεκτὸν» τὰ αἰτήματά του καὶ τὶς ἀγωνίες του στὸν Κύριο. Ἐκ τούτου θὰ πάρῃ τὴν ἄφεσι τῶν ἁμαρτιῶν του καὶ ἀπὸ τὰ χέρια σου θὰ χρισθῇ μὲ τὸ ἅγιον ἔλαιον «εἰς ἴασιν ψυχῆς καὶ σώματος». Ἐκ τούτου θὰ εὐλογηθῇ ἢ «ἔννομος συζυγία» του καὶ ἀπὸ τὰ χέρια σου θὰ θεθοῦν στὴν κεφαλὴ του τὰ στέφανα τῆς νίκης καὶ τῆς χαρᾶς του. Καὶ ὅταν ἀκουσθῇ γι' αὐτὸν ἢ φωνὴ «Ἴδου ὁ Νυμφίος ἔρχεται» σὺ θὰ τὸν βγάλῃς στοργικὰ «εἰς ἀπάντησί του», ἐφοδιάζοντάς τον μὲ τὸ «ἐφόδιον» τῆς αἰωνίου ζωῆς καὶ προπέμποντάς τον σὰν νικητὴ στὴν «κατὰπαυσί» του, γιὰ νὰ περιμένῃ τὴν ἀνάστασι.

Οἱ ἐρωτήσεις σου δείχνουν πὼς σὲ συνέχει φόβος καὶ ἀγωνία μπροστά στὸ ἔργο σου καὶ θέλεις μὲ ἐπίγνωσι καὶ ἀκρίβεια νὰ τὸ τελέσης «ὡς λόγον ἀποδώσων» γιὰ τὴν διακονία σου. Θὰ εἶναι γι' αὐτὸν πού σου ἀπαντᾷ τιμὴ καὶ μεγάλη χαρὰ ἂν, μ' αὐτὰ πού θὰ σοῦ γράψῃ, συντελέσῃ στὸ νὰ βοηθηθῆς, στὴ διπλῇ σου αὐτὴ ἱερὴ ἐπιθυμία: νὰ μάθῃς καλλίτερα καὶ νὰ τελῆς ἀκριβέστερα τῇ θεῖα λατρείᾳ.

Ἐκ τούτου πάλι σου γεννιῶνται καὶ ἄλλες ἀπορίες, πού δὲν ἀφοροῦν ἄμεσα τὸ λειτουργικὸ σου ἔργο, καὶ σ' αὐτὲς «τὸ κατὰ δύναμιν» θὰ σοῦ δίδεται ἢ ἀπάντησις...

Ἀρχίζομε τώρα τὸ διάλογό μας. Σὺ θὰ ρωτᾷς κι' αὐτὸς πού γράφει τὶς γραμμὲς αὐτὲς θὰ ἀποκρίνεται ὅσο πιὸ πολὺ μπορεῖ διεξοδικὰ καὶ μὲ σαφήνεια. Ἐκ τούτου πάλι ἐξ ἀφορμῆς τῶν ἀπαντήσεων σου δημιουργοῦνται νέες ἀπορίες, ἢ ἂν ἔχῃς τυχὸν διαφορετικὴ γνώμη, πάλι θὰ μπορούμε νὰ ξανασυζητήσουμε μὲ ἀγάπη, ψάχνοντας μαζὶ νὰ βροῦμε τὴν ἄδολη ἀλήθεια, πού εἶναι τοῦ καθ' ἑνὸς ἀνθρώπου τὸ ἐφετὸ καὶ μάλιστα τοῦ Χριστιανοῦ, πού πιστεύει στὴν Ἀλήθεια, πού ἐλευθερώνει ἀπὸ τὸ σκότος καὶ κάνει τὸν

ἄνθρωπο «υἷὸν φωτὸς καὶ ἡμέρας», ἀφοῦ μ' αὐτὴν ἔρχεται σὲ τελειότερα γυνῶσι τῶν μυστηρίων τοῦ Θεοῦ.

Στὶς ἐρωτήσεις σου θὰ βάζουμε ἓναν ἀριθμὸν, ἔτσι ὥστε νὰ μπορούμε εὐκόλα καὶ σὺ καὶ ἐγὼ νὰ παραπέμπουμε, ἂν χρειασθῆ, σὲ μιὰ παλαιότερη ἀπάντησι.

Τὸ φῶς τοῦ Χριστοῦ «φαίνει πᾶσι». Αὐτὸ ἄς φωτίζη καὶ τοὺς δυὸ μας.

1. Μποροῦμε νὰ μεταδώσουμε τὴν θεία Κοινωνία σὲ ὁποιαδήποτε ὥρα τῆς νυκτὸς στοὺς ἀσθενεῖς ;

Γιὰ τὴν μετάδοσι στοὺς πιστοὺς τῆς θείας Κοινωνίας δὲν ὑπάρχει ὥρα. Γιὰ νὰ μὴν ἀνατρέξουμε σὲ πολὺ παλαιὰ ἐποχὴ, στοὺς ἀποστολικοὺς χρόνους, ποὺ γινόνταν ἡ θεία Εὐχαριστία τὸ βράδν καὶ κοινωνοῦσαν τότε οἱ Χριστιανοί, δὲν ἔχομε παρὰ καὶ στὴ σύγχρονον ἢ λίγο παλαιότερη ἀπὸ τὴν ἐποχὴ μας λειτουργικὴ πρᾶξι νὰ ἀναζητήσουμε τὴν ἀπάντησι. Οἱ λειτουργίες τῶν Κυριακῶν καὶ τῶν ἑορτῶν γίνονται στὸν τόπο μας, ὅπως ξέρομε τὸ πρῶτ καὶ κοινωνοῦμε τότε. Στὶς ὀρθόδοξες Ἐκκλησίες τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς ἡ λειτουργία γίνεται κατὰ τὸ μεσημέρι. Στὶς ὀλο-νυκτίες καὶ τὸ Πάσχα γίνεται λίγο μετὰ τὰ μεσύνυχτα. Οἱ λειτουργίες τῶν προηγιασμένων, ἧς παραμονῆς τῶν Χριστουγέννων καὶ τῶν Θεοφανείων, τῆς Μεγάλης Πέμπτης, καὶ τοῦ Μεγάλου Σαββάτου εἶναι ἀπογευματινὲς λειτουργίες συνδεδεμένες καὶ μετὴν ἀκολουθία τοῦ Ἑσπερινοῦ. Καὶ σήμερα ἀκόμα στὸ ἅγιον Ὅρος γίνονται τὸ ἀπόγευμα. Ἐπομένως καὶ ὑπὸ ὁμαλὲς περιστάσεις ἡ θεία Κοινωνία δίδεται καὶ σήμερα λίγο μετὰ τὰ μεσάνυχτα, τὸ πρῶτ, τὸ μεσημέρι καὶ τὸ ἀπόγευμα.

Πολὺ περισσότερο ἂν πρόκειται γιὰ ἄρρωστο, ποὺ κινδυνεῖ νὰ πεθάνῃ καὶ νὰ φύγῃ ἀπ' τὸν κόσμον χωρὶς τὸ «ἐφόδιον» τῆς αἰωνίου ζωῆς, τὸ «σπέρμα τῆς ἀθανασίας», ποὺ θὰ τὸν ἀναστήσῃ («τὴν ἐσχάτην ἡμέραν»). Μπροστὰ σ' αὐτὴν τὴν ἀνάγκη ὥρες καὶ ἐθιμοτυπίες ὑποχωροῦν. Γι' αὐτὸ ἐξ ἄλλου ἡ Ἐκκλησία στὸ ἄρτο-φόριον διατηρεῖ τὸν ἅγιο ἄρτο γιὰ τὴν ἄμεση μετάδοσί του σὲ ὥρες ἀνάγκης, σὲ ὁποιαδήποτε ὥρα τῆς νυκτὸς καὶ τῆς ἡμέρας.

2. Ποιὰ ἡ διαφορὰ μεταξὺ μάρτυρος, ἱερομάρτυρος κ.λ.π. καὶ πῶς πρέπει νὰ μνημονεύωνται ;

Ἡ Ἐκκλησία μας χωρίζει τοὺς ἁγίους τῆς σὲ διάφορες κατηγορίες, ἀνάλογα μετὴν ἰδιότητα καὶ τὴν ἰδιότερη ὑπηρεσία ποὺ προσέφεραν σ' αὐτή. Ἔτσι στὴν εὐχὴ τῆς ἀναφορᾶς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου βλέπομε ἐκτὸς ἀπὸ τὴ Θεοτόκο καὶ

τὸν Πρόδρομο νὰ ἀπαριθμοῦνται οἱ διάφορες τάξεις τῶν ἁγίων «Προπατόρων, Πατέρων, Πατριαρχῶν, Ἀποστόλων, Κηρύκων, Ὁμολογητῶν, Μαρτύρων, Ἐγκρατευτῶν». Τὴν ἴδια περίπου διαίρεσι τῶν ἁγίων ξαναβρίσκομε καὶ στὴν Προσκομιδῇ, ὅπου κάθε μιὰ σχεδὸν ἀπ' τὶς ἑννέα μερίδες πρὸς τιμὴν τῶν ἁγίων, ἀντιστοιχεῖ περίπου μὲ μιὰ τέτοια κατηγορία, ἀφοῦ προσφέρονται ἰδιαίτερες μερίδες γιὰ τοὺς Ἀγγέλους, γιὰ τοὺς Προφῆτας, τοὺς Ἀποστόλους, τοὺς Ἱεράρχας, τοὺς Μάρτυρας τοὺς Ἀσκητὰς κλπ. Καὶ στὸν ἀρχαῖο ὕμνο τῆς ἀκολουθίας τοῦ Μεγάλου Ἀποδείπνου, ποὺ ἀρχίζει μὲ τὴ φράσι «Παναγία Δέσποινα Θεοτόκε, πρέσβευε ὑπὲρ ὑμῶν τῶν ἁμαρτωλῶν» ἀκολουθεῖ σειρὰ ἐπικλήσεων στοὺς Ἀγγέλους, τὸν Πρόδρομο, τοὺς Ἀποστόλους, Προφῆτας καὶ Μάρτυρας, στοὺς ὁσίους καὶ θεοφόρους Πατέρας, ποιμένας καὶ διδασκάλους τῆς Ἐκκλησίας. Αὐτοὺς ἀπαριθμεῖ καὶ τὸ γνωστὸ τροπάριο «Ἀπόστολοι, Μάρτυρες καὶ Προφῆται, Ἱεράρχαι, Ὅσιοι καὶ Δίκαιοι», ποὺ συχνὰ ψάλλομε σὰν ἀπολυτίκιο τὴν ἡμέρα τοῦ Σαββάτου.

Καὶ γιὰ νὰ ἰδοῦμε κάθε μιὰ κατηγορία ξεχωριστά, ὅταν λέμε Π ρ ο φ ῆ τ η ς, ἐννοοῦμε, ὅπως εἶναι φανερό, τοὺς ἁγίους ἐκείνους ἄνδρες, καὶ τὶς γυναῖκες, ποὺ κατὰ τὴ πρὸ Χριστοῦ περίοδο ἀπ' ἀρχῆς μέχρι καὶ τὸν Ἰωάννη τὸν Βαπτιστῆ, κήρυξαν στὸν Ἰουδαϊκὸ λαὸ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ προφήτεψαν τὴν ἔλευσι τοῦ Μεσσοῦ, ὅπως ὁ Μωϋσῆς, ὁ Ἡλίας, ὁ Ἡσαΐας καὶ ἄλλοι. Π ρ ο π ἄ τ ο ρ ε ς εἶναι κυρίως οἱ πρόγονοι τοῦ Χριστοῦ ἀπὸ τοῦ Ἀδάμ μέχρι καὶ τῶν ἀμέσων κατὰ σάρκα προγόνων Του καὶ εὐρύτερα καὶ ὅλοι οἱ ἅγιοι ἄνδρες τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ποὺ ἔζησαν πρὶν ἀπὸ τὸ Χριστό, οἱ «Δίκαιοι», ὅπως ὁ Ἐνώχ, ὁ Νῶε, ὁ Ἐσδρας κλπ. Ἀ π ό σ τ ο λ ο ι, ὅπως ξέρομε, εἶναι οἱ ἄμεσοι μαθηταὶ τοῦ Χριστοῦ, οἱ δώδεκα καὶ οἱ ἑβδομήκοντα ὅπως ὁ Πέτρος καὶ Παῦλος, ὁ Ἀνδρέας, ὁ Κλεώπας κ.ἄ., ἀλλὰ καὶ οἱ πρῶτοι μαθηταὶ τῶν Ἀποστόλων ποὺ κήρυξαν κι' αὐτοὶ τὸ Εὐαγγέλιο, ὅπως ὁ Τίτος, ὁ Τιμόθεος, ὁ Σίλας καὶ ἄλλοι. Στὴν κατηγορία αὕτῃ ἀνήκουν καὶ οἱ Εὐ α γ γ ε λ ι σ τ α ί, οἱ τέσσαρες δηλαδὴ Ἀπόστολοι ποὺ ἔγραψαν τὰ ἰσαριθμὰ κανονικὰ Εὐαγγέλια καὶ οἱ Ἰ σ α π ό σ τ ο λ ο ι, οἱ ἅγιοι δηλαδὴ, ποὺ δὲν ἦταν μὲν Ἀπόστολοι, ἀλλὰ ποὺ προσέφεραν τόσες μεγάλες ὑπηρεσίες στὸ Χριστιανισμό. ποὺ ἀπὸ εὐγνωμοσύνη τοὺς ἀναγνωρίστηκε ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία ἴση ἀξία μὲ τοὺς Ἀποστόλους, ὅπως στὸν πρῶτο Χριστιανὸ αὐτοκράτορα Κωνσταντῖνο καὶ στὴ μητέρα του Ἐλένη, στὴ Φωτεινὴ τὴ Σαμαρειτίδα, στὴ Ὀλγα τῶν Ρώσων κλπ. Μ ά ρ τ υ ρ ε ς εἶναι οἱ πιστοὶ ἐκεῖνοι Χριστιανοί, ποὺ ἀπὸ τὸν Πρωτομάρτυρα Στέφανο μέχρι καὶ τοὺς συγχρόνους μας νεομάρτυρες, προτίμησαν τὸ θάνατο καὶ τὸν πῦρ φοικτὸ ἀκόμα, ἀρκεῖ νὰ μὴν ἀρνηθοῦν τὸ Χριστὸ καὶ προδώσουν τὴν πίστι Ἐκείνου, ποὺ πρῶτος μαρτύρησε γιὰ

τῆ σωτηρία ὄλων μας. Σ' αὐτοὺς ὑπάρχονται καὶ οἱ Ἱερομάρτυρες, οἱ κληρικοί δηλαδὴ μάρτυρες, ὅπως ὁ Χαρολάμπης, ὁ Βλάσιος, ὁ Ἐρμόλαος, καὶ ἄλλοι, οἱ Ὀσιομάρτυρες, οἱ μοναχοὶ δηλαδὴ μάρτυρες, ὅπως ὁ Νίκων (23 Μαρτίου), ἡ Εὐγενία κ.ἄ., οἱ Μεγαλομάρτυρες, οἱ πρὸ φημισμένοι δηλαδὴ μάρτυρες, ποὺ ὑπέφεραν πρὶν πεθάνουν τὰ πρὸ φορικτὰ βασάνιστήρια γιὰ νὰ ξαναγυρίσουν στὴν εἰδωλολατρεία, ὅπως εἶναι ὁ Γεώργιος, ὁ Δημήτριος, οἱ Θεόδωροι, κ.ἄ., αἱ Παρθενομάρτυρες, αἱ γυναῖκες-παρθένοι ποὺ μαρτύρησαν γιὰ τὸ Χριστό, ὅπως ἡ Βαρβάρα, ἡ Αἰκατερίνη, κ.ἄ., αἱ Ὀσιοπαρθενομάρτυρες, αἱ μοναχαὶ δηλαδὴ μάρτυρες, ὅπως ἡ Παρασκευὴ καὶ τέλος οἱ Νεομάρτυρες οἱ σύγχρονοί μας δηλαδὴ Χριστιανοὶ ποὺ βασανίστηκαν καὶ σκοτώθηκαν ἀπὸ τοὺς Τούρκους γιὰτὶ ἀρνήθηκαν νὰ ἀλλάξουν τὴ πίστι τους, ὅπως ὁ Γεώργιος ὁ ἐξ Ἰωαννίνων, ὁ Θεόδωρος ὁ Βυζάντιος, ὁ Γεώργιος ὁ Χιοπολίτης, καὶ πολλοὶ ἄλλοι. Σχετικὴ μετὲ τὴ κατηγορία τῶν Μαρτύρων εἶναι καὶ ἡ τάξι τῶν Ὁμολογητῶν. Αὐτοὶ εἶναι οἱ χριστιανοὶ ποὺ στὴν ἐποχὴ τῶν διωγμῶν σύρθηκαν στὰ εἰδωλολατρικὰ δικαστήρια, ὠμολόγησαν τὴν πίστη τους στὸ Χριστό, τοὺς ὑπέβαλαν σὲ μαρτύρια γιὰ νὰ τὸν ἀρνηθοῦν, ἀλλὰ γιὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλο λόγο δὲν θανατώθηκαν ὅπως οἱ μάρτυρες. Τέτιοι εἶναι ὁ Χαρίτων, ὁ Μάξιμος κ.ἄ. Ὀσιοὶ πάλι εἶναι οἱ μοναχοὶ ἐκεῖνοι, ἄνδρες ἢ γυναῖκες (ὁσίοι), ποὺ ἔζησαν ὑποδειγματικὴ μοναχικὴ ζωὴ καὶ δὲν προσέφεραν μὲν τὸ αἷμά τους, ἀλλὰ θυσίασαν τὴ ζωὴ τους καὶ μετὰ κατ'ἡμερὶν «μαρτύριο τῆς συνειδήσεως» κέρδισαν τὸν οὐρανό. Στὴν τάξι αὐτὴ ἀνήκουν ὁ Ἀντώνιος, ὁ Εὐθύμιος, ὁ Σάββας, ὁ Ἀθανάσιος, ὁ ἐν τῷ Ἄθῳ, ἡ Εὐφροσύνη καὶ πλῆθος ἄλλων ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν. Ἱεράρχες καὶ Διδάσκαλοι εἶναι οἱ μεγάλοι ἐκεῖνοι ἐπίσκοποι, ποὺ μετὰ ἀγιότητα καὶ φρόνησι ποίμαναν τὸν λαὸ τοῦ Θεοῦ καὶ δίδαξαν προφορικὰ ἢ γραπτὰ τὸν λόγο τῆς ἀληθείας ὅπως οἱ τρεῖς Ἱεράρχαι Βασίλειος, Γρηγόριος καὶ Ἰωάννης, ὁ Ἀθανάσιος καὶ ἄλλοι. Τέλος ὁ τίτλος Πατέρες δίνεται στὴ κυριολεξία του μὲν στοὺς κληρικούς ἐκεῖνους, ποὺ διακρίθηκαν γιὰ τὴν ἀγιότητα τοῦ βίου των καὶ τὴν ὀρθὴ των διδασκαλία ποὺ διετύπωσαν στὰ σοφὰ τους συγγράμματα, ἀλλὰ καὶ γενικὰ σ' ὅλους τοὺς ἀγίους κληρικούς καὶ μοναχοὺς.

Ὅλους αὐτοὺς τοὺς ἀγίους ἐπικαλεῖται ἡ Ἐκκλησία κατὰ τὶς διάφορες ἀκολουθίας τῆς σὰν πρεσβευτὰς καὶ μετὰ τὶς προσευχὰς των ἐλπίζει πὼς τὰ αἰτήματά τῆς θὰ γίνουν πρὸς εὐπρόσδεκτα ἀπὸ τὸ Θεό. Δὲν ὑπάρχει τελετὴ, εὐχὴ ἢ μυστήριον, στὸ ὁποῖο νὰ μὴν ἀπαριθμοῦνται ἀρχετοὶ ἀπ' τοὺς ἀγίους. Καὶ στὸ «Σῶσον ὁ Θεὸς τὸν λαόν σου» τῆς ἀκολουθίας τοῦ Ὁρθοῦ καὶ στὴ λιτὴ, στὴν εὐλόγησι τῶν ἄρτων, τὴν ἀκολουθία τοῦ ἀγιασμοῦ καὶ σ' ὅλες τὶς

ἀπολύσεις ἀναφέρονται μὲ τὸ ὄνομά τους πολλοὶ μεγάλοι καὶ οἰκου-
μενικοὶ ἅγιοι καὶ προστίθενται ἄλλοι τοπικοὶ καὶ ὁ ἅγιος τῆς ἡμέ-
ρας. Καὶ γιὰ μὲν τοὺς πρώτους δὲν ὑπάρχει δυσκολία, γιὰτὶ μέσα
στὰ ἔντυπα λειτουργικά μας βιβλία γράφεται ὁ σωστός τρόπος καὶ
τὰ ἐπίθετα ποὺ κατὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν τάξιν συνοδεύουν καθέναν
ἀπ' αὐτοῦς. Ἡ δυσκολία κυρίως βρίσκεται στὴν προσθήκη στὸ
τέλος κάθε ἀπολύσεως, τοῦ ἁγίου τῆς ἡμέρας. Δὲν εἶναι λίγες οἱ
περιπτώσεις, ποὺ ἀκοῦμε νὰ γίνεταὶ αὐτὸ ὅχι μὲ τὸ παραδεδομένο
σωστὸ τρόπο. Μερικοὶ ἱερεῖς, καὶ θεολόγοι ἀκόμα, δὲν καταβάλλ-
ουν μιὰ μικρὴ προσπάθεια νὰ εἶναι ἄψογοι καὶ σ' αὐτό. Δὲν εἶναι
ἐξ ἄλλου τόσο πολὺ δύσκολο ὅσο ἴσως φαίνεται. Ἀρκεῖ νὰ προ-
σέξωμε τὴν κατηγορίαν, στὴν ὁποία κατατάσσει ἡ Ἐκκλησία τὸν
ἅγιο καὶ στὰ ἐπίπεδα ποὺ τὴ συνοδεύουν. Ἐτσι ὅταν εἶναι προφή-
της θὰ εἰποῦμε: «Τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου προφήτου...», ὅταν πρό-
κειται γιὰ δίκαιον ἢ προπάτορα πάλιν θὰ εἰποῦμε: «(Τοῦ ἁγίου καὶ
δικαίου...», ὅταν ἀπόστολος: «Τοῦ ἁγίου ἐνδόξου καὶ πανευφήμου
ἀποστόλου...», ὅταν εὐαγγελιστῆς, «Τοῦ ἁγίου, ἐνδόξου, πανευφή-
μου ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ...», ὅταν μάρτυς: «Τοῦ ἁγίου
καὶ ἐνδόξου μάρτυρος (μεγαλομάρτυρος, ὀσιομάρτυρος, ὁμολογη-
τοῦ, νεομάρτυρος κλπ.)...», ὅταν ὄσιος: «Τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου
πατρὸς ἡμῶν...», ὅταν ἱεράρχης: «Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν...»,
ὅταν μάρτυς γυναίκα «Τῆς ἁγίας καὶ ἐνδόξου μάρτυρος (μεγαλο-
μάρτυρος, παρθενομάρτυρος, ὀσιομάρτυρος, ὀσιοπαρθενομάρτυρος),
ὅταν ὁσία: «Τῆς ὁσίας μητρὸς ἡμῶν...» κ.λ.π.

Ὁρισμένοι ἅγιοι ἔχουν δικὰ τους ἐπίθετα, ὅπως ὁ Πρόδρομος
(«Τοῦ τιμίου, ἐνδόξου, προφήτου, Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ
Ἰωάννου»), ὁ Ἰωάννης ὁ Θεολόγος, («Τοῦ ἁγίου ἐνδόξου ἀποστό-
λου καὶ εὐαγγελιστοῦ, παρθένου, ἡγαπημένου, φίλου τοῦ Χριστοῦ
Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου»), ἡ ἁγία Μαγδαληνὴ («Τῆς ἁγίας ἐνδό-
ξου μυροφόρου καὶ ἰσαποστόλου Μαρίας τῆς Μαγδαληνῆς»), οἱ
ἅγιοι Κωνσταντῖνος καὶ Ἑλένη («Τῶν ἁγίων ἐνδόξων θεοστέ-
πτων βασιλέων καὶ ἰσαποστόλων...») καὶ ἄλλοι.

Μετὰ ἀπ' τὸ ὄνομα κάθε ἁγίου ἀκολουθεῖ τὸ ἰδιαιτέρον ἐπίθετο,
μὲ τὸ ὅποιο εἰδικὰ προσδιορίζεται καὶ διακρίνεται ἀπ' τοὺς συνω-
νόμους του καὶ αὐτὸ εἶναι γιὰ μὲν τοὺς ἱεράρχας τὸ ὄνομα τῆς
μητροπόλεως ἢ ἐπαρχίας τους καὶ γιὰ τοὺς ἄλλους μεγάλους
ἁγίους ἓνα ἄλλο, ποὺ ὀφείλεται σὲ κάποια ἰδιαιτέρη ἰδιότητά τους,
ὅπως π.χ. «τοῦ θαυματουργοῦ», «τοῦ μυροβλήτου», «τοῦ ἡγια-
σμένου», «τοῦ μεγάλου», «τοῦ τροπαιοφόρου», «τοῦ θεοφόρου»
κ.λ.π.

Ἰδιαιτέρη προσοχὴ χρειάζεται, ὅταν τὸ ὄνομα τοῦ εὐοραζο-
μένου ἁγίου βρίσκεται μέσα στὸν κατὰ παράδοσιν κατάλογον τῶν
ἁγίων ποὺ μνημονεύομε στίς ἀνωτέρω πριπτώσεις. Τότε τὸ ὄνο-

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΟΥ Τ.Α.Κ.Ε.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ
ΕΦΗΜΕΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ
(Τ.Α.Κ.Ε.)

Διεύθυνσις Οίκου. Ὑπηρεσιῶν

Ἐν Ἀθήναις τῇ 26ῃ Μαΐου 1965

Ἄριθ. Πρωτ. 6833

Ἄριθμ. Ἐγκ. 30

Περίληψις: «Κοινοποιεῖται ἡ ὑπ' ἀριθμ. 72/1965 ΠΥΣ «περὶ αὐξήσεως τοῦ μισθοῦ τῶν ἐφημερίων κατὰ 5%»,

Ε Γ Κ Υ Κ Λ Ι Ο Σ Ἐπείγουσα

Π ρ ὶ ς

- 1) Ἀπάσας τὰς Ἰ Μητροπόλεις καὶ
- 2) Ἀπαντα τὰ Τοπικὰ Τ.Α.Κ.Ε.

Κοινοποιοῦντες ὑμῖν κατωτέρω τὴν ὑπ' ἀριθμ. 91 RONEO (ἀριθμ. πρωτ. 89674/8.5.65) ἐγκύκλιον τοῦ Γενικοῦ Λογιστηρίου τοῦ Κράτους, περὶ κοινοποιήσεως τῆς ὑπ' ἀριθμὸν 72/δγδόγης Ἀπριλίου 1965 πράξεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, περὶ αὐξήσεως τοῦ βασικοῦ μισθοῦ τῶν ἐφημερίων κατὰ 5% ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου 1965, παρακαλοῦμεν, ὅπως λάβητε ὑπ' ὄψιν, ὅτι, κατὰ τὴν καταβολὴν τῆς διαφορᾶς προσαυξήσεως τῶν μηνῶν Ἰανουαρίου ἕως καὶ τοῦ Μαΐου ἐ.ξ., ὡς ἐπίσης καὶ τοῦ ἐπιδόματος ἑορτῶν τοῦ Πάσχα, θὰ διενεργηθοῦν ὑπὲρ τοῦ TAKE καὶ τοῦ περιοδικοῦ «Ἐκκλησία» αἱ κάτωθι κρατήσεις:

- 1) ἐφ' ἅπαξ διαφορὰ προσαυξήσεως ὑπὲρ TAKE (βλ. στήλην 3)

μά του δὲν θὰ μνημονευθῆ ἔκει, ἀλλὰ στὸ τέλος μαζί με τὴ φράσι «οὐ καὶ τὴν μνήμην ἐπιτελοῦμεν» ἢ «οὐ τὴν ἀνάμνησιν τῆς ἀνακομιδῆς τῶν ἀγίων λειψάνων ἑορτάζομεν». Τὸ ἴδιο ἰσχύει ὅταν πρόκειται γιὰ τὴν Ὑψωσι, τὴν πρόοδο, τὴν εὔρεσι, προσκύνησι ἢ ἐμφάνισι τοῦ τιμίου Σταυροῦ, γιὰ τὴν σύλληψι, γέννησι, ἀποτομὴ καὶ εὔρεσι τῆς κεφαλῆς τοῦ τιμίου Προδρόμου, γιὰ τὶς ἑορτὲς τῆς Θεοτόκου καὶ τῶν θεομητορικῶν ἀμφίων κ.λ.π.

Μὲ λίγη ἐκ τῶν προτέρων ἐτοιμασία καὶ μὲ ἐλάχιστη καλὴ θέλησι ὁ ἱερεὺς μπορεῖ νὰ εἶναι ἄμεμπτος καὶ στὸ σημεῖο αὐτὸ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀκολουθίας, πού ἴσως εἶναι μικρὸ καὶ λίγαι θὰ τὸ προσέξουν, μὰ πού γι' αὐτοὺς πού ξέρουν λέγει πολλὰ γιὰ τὴν προσοχὴ καὶ τὸν καταρτισμὸ τοῦ ἱερέως.

Φ.

2) 10% ἐπὶ τῆς διαφορᾶς προσαυξήσεως τῶν μηνῶν Ἰανουαρίου—Μαΐου ἐ.ἔ. καὶ τῆς τοιαύτης τοῦ δώρου Πάσχα (βλ. στήλην 4).

3) 1% ὑπὲρ τοῦ περιοδικοῦ «Ἐκκλησία» ἐπὶ τῆς ὡς ἄνω διαφορᾶς (βλ. στήλην 5).

Α) Ἐπειδὴ ἡ καταβολὴ τῆς μισθοδοσίας τοῦ μηνὸς Μαΐου ἐ.ἔ. ἔχει συντελεσθῆ, ἡ πληρωμὴ τῆς διαφορᾶς κτόπιν τῆς χορηγήσεως τῆς προσαυξήσεως 5%, θὰ γίνῃ συμφώνως πρὸς τὴν ὡς ἄνω ἐγκύκλιον τοῦ Γεν. Λογιστηρίου διὰ συμπληρωματικῆς καταστάσεως, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁδηγίων τῶν στηλῶν, 3,4 καὶ 5 τοῦ πίνακος.

Β) Ἀπὸ τοῦ μηνὸς Ἰουνίου ἐ.ἔ. καὶ ἐφεξῆς καὶ μετὰ τὴν χορήγησιν καὶ τῆς ρηθείσης προσαυξήσεως 5%, αἱ μισθοδοτικαὶ καταστάσεις θὰ συντάσσονται, κατὰ τὰς ἐνδείξεις τῶν ὑπ' ἀριθμ. 6,7,8,9 καὶ 10 στηλῶν τοῦ πίνακος, ἐφ' ὅσον αἱ μισθοδοτούμενοι δὲν δικαιοῦνται τοῦ χορηγηθέντος 500 δρχ. ἐπιδόματος.

Διὰ τοὺς δικαιουμένους καὶ τοῦ ἐπιδόματος τούτου ἐκ δρχ. 500, ἡ μισθοδοτικὴ κατάστασις θὰ συντάσσεται κατὰ τὰς ὁδηγίας τῶν στηλῶν 11, 12 καὶ 13 τοῦ πίνακος.

Μετὰ τιμῆς

Ὁ Διευθύνων Σύμβουλος
Καθηγ. Π. ΣΤΕΡΙΩΤΗΣ

Βασίλειον τῆς Ἑλλάδος
Ἐπιχειρηματικὸν Οἰκονομικῶν
Γενικ. Λογιστήριον τοῦ Κράτους
Διεύθυνσις 8η
Τμῆμα Γ'.
Ἀριθμ. Πρωτ. 89674
RONEO 91

Ἐν Ἀθήναις τῇ 8ῃ Μαΐου 1965

Π ρ ὶ ς

- 1) Τὸ Ἐπιχειρηματικὸν Οἰκονομικῶν Γεν. Δ/σιν Ὁργανισμῶν
- 2) Ἱερὰς Μητροπόλεις
- 3) Δημόσια Ταμεῖα
- 4) Ἐλεγκτικὸν Συνέδριον

Θ ἔ μ α: Κοινοποιήσις ὑπ' ἀριθμ. 72/1965 Π.Υ.Σ. «περὶ αὐξήσεως τοῦ μισθοῦ τῶν Ἐφημερίων κατὰ 5%».

Ἐχομεν τὴν τιμὴν νὰ κοινοποιήσωμεν ὑμῖν κατωτέρω τὴν ὑπ' ἀριθ. 72 τῆς 8ης Ἀπριλίου 1965 Πράξιν τοῦ Ἐπιχειρηματικοῦ Συμβουλίου, δημοσιευθεῖσαν εἰς τὸ ὑπ' ἀριθμ. 68 (τεῦχος Α') τῆς 20.4.65 Φύλλον τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως ἕνα λάβητε γνῶσιν.

Διὰ τῆς κοινοποιουμένης Πράξεως αὐξάνονται ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου 1965 κατὰ 5% τὰ ἤδη ὑφιστάμενα ὄρια τοῦ βασικοῦ μηνιαίου μισθοῦ τῶν ἐνεργειᾶς τακτικῶν Ἐφημερίων τῶν ἐνοριακῶν καὶ συναδελφικῶν Ναῶν κλπ. οἵτινες μισθοδοτοῦνται δυνάμει τοῦ Α.Ν. 536/1945, ὡς ἐτροποποιήθη

καὶ συνεπληρώθη μεταγενεστέρως, εἰς βάρος τοῦ χρηματιστικοῦ λογ/σμοῦ «Κεφάλαια πρὸς πληρωμὴν τῶν μισθῶν τοῦ Ἐφημεριακοῦ Κλήρου».

Αἱ ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς ὡς ἄνω Πράξεως προκύπτουσαι διαφοραὶ ἀποδοχῶν τῶν μνητῶν Ἰανουαρίου — Μαΐου ἐ.ἔ. θὰ ἐνταλθῶσιν ἅμα τῇ λήψει τῆς παρούσης δι' ἰδίων μισθοδοτικῶν καταστάσεων.

Κατόπιν τῆς χρηρηγηθείσης διὰ τῆς κοινοποιουμένης Πράξεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου αὐξήσεως ἐκ 5% ὁ βασικὸς μνηνιαῖος μισθὸς τῶν Ἐφημερίων διαμορφοῦται ὡς ἀκολούθως:

Ἐφημέριοι	Α'	Κατηγορίας	Δρχ.	1.897
»	Β'	»	»	1.522
»	Γ'	»	»	1.257
»	Δ'	»	»	982

Ὁ Γεν. Διευθυντὴς
Ι. ΤΡΑΚΑΣ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΥΠΟΥΡΓΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

ΠΡΑΞΙΣ 72

Ἐν Ἀθήναις τῇ 8ῃ Ἀπριλίου 1965

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

Λαβὸν ὑπ' ὄψει:

1) Τὰς διατάξεις τῆς παρ. 4 τοῦ ἄρθρ. 21 τοῦ Α.Ν. 1502/1950 «περὶ ρυθμίσεως τῶν ἀποδοχῶν τῶν τακτικῶν δημοσίων ὑπαλλήλων κλπ.» καὶ

2) σχετικὴν εἰσήγησιν τῶν ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας Ὑπουργῶν,

Α π ο φ α σ ῖ ζ ε ι

τὴν ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου 1965 αὐξήσιν κατὰ 5% τοῦ βασικοῦ μισθοῦ τῶν Ἐφημερίων τῶν μισθοδοτουμένων, δυνάμει τοῦ Α.Ν. 536/1945 εἰς βάρος τοῦ χρηματιστικοῦ λογ/σμοῦ «Κεφάλαια πρὸς πληρωμὴν μισθῶν Ἐφημεριακοῦ Κλήρου».

Ὁ Πρόεδρος

Ὁ Ἀντιπρόεδρος

Τὰ Μέλη

Ἀκριβὲς ἀντίγραφον

Ἐν Ἀθήναις τῇ 12η.4.1965

Ὁ Γραμματεὺς τοῦ Ὑπηρεσιακοῦ Συμβουλίου

Σ. Σπυριδάκης

ΠΙΝΑΞ ΑΠΟΔΟΣΧΩΝ ΕΦΗΜΕΡΙΩΝ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
	Παλαιός μισθ. μέχρι 31/12/64	Νέος μισθός από 1/1/1965	Διαφορ. μισθ. υπέρ Τ.Α.Κ.Ε. ενός μηνός	10% επί της διαφορ. Τ.Α.Κ.Ε. από 1 Ιαν. Ματού και επί διαφ. Ματού και επί διαφ. δόρου Παύλα	1% υπέρ περ. («Εκκλησιακ») επί της διαφοράς προσαυξ. από 1 Ιανουαρ. έως Ματού	Νέος μισθός από 1/1/1965	Επίδ. 57 ΠΠΣ	Σύνολ. απόδοχών δια τους μη λαμβ. το 500δραχμια επίδομα	10% υπέρ Τ.Α.Κ.Ε. από 1 Ιανουαρ. και επί της	1% υπέρ περιόδου («Εκκλησιακ») από 1/1/1965	Σύνολον απόδοχών δια τους λαμβάνοντας το 500δραχμ. επίδομ. και 47 ΠΠΣ	10% υπέρ Τ.Α.Κ.Ε. από 1 Ιανουαρ. και επί της	1% υπέρ περιόδου («Εκκλησιακ») από 1/1/1965
	1.806	1.897	91	55	5	1.897	300	2.197	220	22	2.697	270	27
	1.987	2.087	100	60	6	2.087	300	2.387	239	24	2.887	289	29
	2.167	2.276	109	60	6	2.276	300	2.576	258	26	3.076	308	31
	1.449	1.522	73	40	4	1.522	300	1.822	182	18	2.322	232	23
	1.594	1.674	80	44	4	1.674	300	1.974	197	20	2.474	247	25
	1.739	1.826	87	47	5	1.826	300	2.126	213	21	2.626	262	26
	1.197	1.257	60	33	3	1.257	300	1.557	156	16	2.057	206	21
	1.317	1.383	66	36	4	1.383	300	1.683	168	17	2.183	218	22
	1.436	1.508	72	39	4	1.508	300	1.808	181	18	2.308	231	23
	935	982	47	26	3	982	300	1.282	128	13	1.782	178	18
	1.028	1.080	52	28	3	1.080	300	1.380	138	14	1.880	188	19
	1.422	1.178	56	30	3	1.178	300	1.478	148	15	1.978	198	20

'Εφημέριοι Α' Κατηγορ.
 α) Με βασ. μισθ. άνευ πολυετ.
 β) Μετ' επίδ. πολυετ. 10%
 γ) " " 20%
 'Εφημέριοι Β' Κατηγορ.
 α) Με βασ. μισθ. άνευ πολυετ.
 β) Μετ' επίδ. πολυετ. 10%
 γ) " " 20%
 'Εφημέριοι Δ' Κατηγορίας
 α) Με βασ. μισθ. άνευ πολυετ.
 β) Μετ' επίδ. πολυετ. 10%
 γ) " " 20%
 'Εφημέριοι Δ' Κατηγορ.
 α) Με βασ. μισθ. άνευ πολυετ.
 β) Μετ' επίδ. πολυετ. 10%
 γ) " " 20%

Νέοι συνταξιούχοι

Παρά τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. ἐχορηγήθησαν μέχρι 24.5.65 αἱ κάτωθι συντάξεις καὶ ἐφ' ἅπαξ βοήθηματα.

Αἰδεσιμ. Κοτσμανίδην-Λαζαρίδην Γ., Ἱερᾶς Μητροπόλεως Λαρίσης, δ' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις δρχ. 1028. Ἐφ' ἅπαξ δρχ. 25.007.

Πρεσβυτέραν Βασιλικὴν Ντοϊκού, Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, δ' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις δρχ. 600. Ἐφ' ἅπαξ δρχ. 24512.

Πρεσβυτέραν Ἀρετὴν Μαυρογιάννη, Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀργολίδας, β' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις δρχ. 740. Ἐφ' ἅπαξ δρχ. 34.924.

Αἰδεσιμ. Μιχαλᾶν Ἀριστείδην, Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κερκύρας καὶ Παξῶν, δ' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις δρχ. 801. Ἐφ' ἅπαξ δρχ. 25.120.

Αἰδεσιμ. Βλαχουτσᾶκον Σωτήριον, Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, γ' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις δρχ. 1093. Ἐφ' ἅπαξ 30.746.

Αἰδεσιμ. Σιδεράκην Ἀθανάσιον, Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, γ' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις δρχ. 1.165. Ἐφ' ἅπαξ δρχ. 26.354.

Αἰδεσιμ. Ἐμμανουηλίδην Δαμιανὸν-Δημήτριον, Ἱ. Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης, δ' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις δρχ. 927. Ἐφ' ἅπαξ 25.240 δρχ.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Αἰδεσιμότατον Στέφ. Βελήν, Ἐφημέριον Καλλαρρυτῶν Ἰωαννίνων. Σᾶς ἐνεγράψαμεν καὶ σᾶς ἀπεστείλαμεν τὰ τεύχη ἀπὸ 1.1.1964 μέχρι τοῦδε. Ἐκ τῆς ἐπιστολῆς, σας καὶ μόνον ἐπληροφορήθημεν τὴν ἐφημερίαν σας. Εἰς τὸ ἐξῆς δὲ λαμβάνητε τακτικῶς τὰ φύλλα καὶ προθύμως θὰ συμπληρώνωμεν τὰ τυχὸν ἐλλείποντα ἀρκεῖ νὰ μᾶς γράφητε ἐγκαίρως.— Αἰδεσιμ. Ζαφειρόπουλον Ἀρτέμιον. Ἄνω Βλάσια, Μάνεσι Ἀχαΐας. Ἐνεγράφητε εἰς τὴν νέαν διεύθυνσίν σας μερίμνη τῆς Ἱ. Μητροπόλεως σας.— Πανόσ. Ἀρχιμ. Καλλίστρατον Λυράκην, ὁδὸς Ἰσαύρων 44. Ἀθῆναι. Ἐγένετο ἡ ἀλλαγὴ εἰς τὴν νέαν σας διεύθυνσιν.— Κύριον Παπαμιχαλάκην Νικόλαον. Κέας 43 Ἀθῆναι. Ἐνεγράφητε καὶ ἀπεστείλαμεν εἰς ὑμᾶς τὰ τεύχη ἀπὸ 1.1.65.— Αἰδεσιμ. Πετσόγλου Ἀθανάσιον. Μάρμαρα Πάρου. Ἐστά-

λη ζητηθὲν βιβλίον, σᾶς ἀπηντήσαμεν δι' ἰδιαιτέρας ἐπιστολῆς.—**Αἰδεσιμ. Κοκκαράν Στέφανον Κομοτινήν.** Ἡ ἀλλαγὴ εἰς τὴν νέαν διεύθυνσίν σας ἐγένετο. Εὐχαριστοῦμεν.—**Ἰεράν Μητρόπολιν Τρίκκης καὶ Σταγῶν Τρίκαλα.** Συνεμορφώθημεν πλήρως πρὸς σταλεῖσαν γενικὴν κατάστασιν τῶν ὑπηρετούντων ἡμερῶν ἐν τῇ Ὑμετέρᾳ Μητροπόλει καὶ ἀπαντῶμεν δι' ἰδιαιτέρας ἐπιστολῆς μας. Παρακαλοῦμεν, ὅπως μᾶς πληροφορήσετε ἐπὶ ἐρωτήσεών μας διὰ συμπληρωματικὴν ἐνημέρωσίν μας.—**Αἰδεσιμ. Καβρουλάκην Ἐμμαν. Ρέθυμον, Κρήτης.** Ἡλλάξαμεν τὴν διεύθυνσίν σας. Εὐχαριστοῦμεν.—**Αἰδεσιμ. Γλυμίτσαν Γρηγόριον.** Πρόχωμα Γεφύρας Θεσσαλονίκης. Σᾶς ἀπαντῶμεν δι' ἰδιαιτέρας ἐπιστολῆς ἐπὶ τοῦ θεματός σας.—**Αἰδεν. Καραδαμίτσην Εὐάγγελον.** Ὁδὸς Δωδώνης 7. Πρέβεζα. Εὐθὺς ὡς ἐνταχθῆ ἢ Σχολῆ εἰς τὴν ὁποίαν ἐφοιτήσατε, νὰ ἀπευθυνθῆτε δι' αἰτήσεώς σας εἰς τὴν Ἱεράν Μητρόπολίν σας.—**Αἰδεσιμώτατον Δημ. Παπαδόπουλον.** Ἱεροδιδάσκαλον Ἁγίου Ἀνδριᾶν Καβάλλας. Ἐλήφθη ἡ ἐπιστολή σας καὶ σᾶς ἐστείλαμεν ἰδιαιτέραν ἀπάντησιν.—**Αἰδεσιμ. Ἀποστολὴν Βασίλειον, Πύργον Βοιωτίας.** Ἐνεγράφητε εἰς τὴν νέαν διεύθυνσίν σας.

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Εὐαγγελίου Δ. Θεοδώρου, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσ/νίκης, Ἡ ἀγάπη πρὸς τὴν φύσιν ἀπὸ χριστιανικῆς σκοπιᾶς.—**Μητροπολίτου Ἐδέσσης καὶ Πέλλης Διονυσίου,** Τὰ πρῶτα Κατηχητικὰ Σχολεῖα.—**Φώτη Κόντογλου,** Ἄδεια καὶ κρύφια.—**Ἀρχιμ. Τίτου Καράντζαλη,** Ἱ. Μητροπόλεως Παραμυθίας, Γύρω ἀπὸ τὸν θρόνον τοῦ Σαμουήλ.—**Ἀρχιμ. Χριστοφόρου Καλύβα,** Ἱεροκ. Ἱ. Μητροπόλεως Χαλκίδος, Δύσκολα καὶ εὐκόλα.— Ὁρθοπεδικαὶ καὶ ἠθικαὶ μελέται τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρῶν ἡμῶν **Νεκταρίου Αἰγίνης,** «Γνώρισε τὸν ἑαυτὸ σου». Ἀπόδοσις **Θεοδόση Σπεράντσα.**—**Ἀρχιμ. Προκοπίου Παπαθεοδώρου,** Πλειότερον καὶ καθαρώτερον φῶς εἰς τὴν νεολαίαν μας.— Τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν **Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου,** Λόγος πρὸς Εὐτρόπιον. Ἀπόδοσις **Θ.Σ.—Βασ. Ἡλιάδη,** Ἁγία Βαρβάρα.— «Φιλοθέου Ἀδολεσχίας» μέρος πέμπτον. Ψυχοφελεῖς ἐπιστάσεις ἀπὸ τὸ «Δευτερονόμιον», ὑπὸ **Εὐγενίου τοῦ Βουλγάρους.** Ἀπόδοσις **Θεοδόση Σπεράντσα.**—**Βασ. Μουστάκη,** Οἱ δύο φωτιές.— **Φ.** Ἀπαντήσεις στὶς λειτουργικὰς, κανονικὰς καὶ ἄλλας ἀποριὰς τῶν Ἐφημερίων.— Εἰδήσεις τοῦ **Τ.Α.Κ.Ε.**— Ἀλληλογραφία.

Τύποις : **ΤΣΙΡΩΝΗ (Μονοτυπικὰ Συγκροτήματα)**
Ὁδὸς **Μενάνδρου 4, Ἀθήναι** — Τηλέφ. 533.805.

Ἐπεύθυνος Τυπογραφείου : **Γ. Σ. Χρυσάφης, Ἰασωνίδου 22, Σούρμενα**